

Karacadağ

BÖLGESEL KALKINMA

Yıl : 6
Sayı : 7
Ağustos 2017
ISSN : 2146-4766

KAPAK KONUSU
Girişimcilik, AR-GE ve
İnovasyon
27-44

04

Cazibe Merkezleri
Programı

12

Bölgesel Politikalar İçin
Etkin İşbirliği Projesi

22

TKDK ve IPARD
Destekleri

49

İLD Stratejisi ve
Faaliyetleri

53

UFUK 2020

70

GAP Bölgesi Turizm Odaklı
Tanıtım ve Markalaşma
Projesi

Karacadağ Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu
Adına Sahibi

Genel Sekreter Dr. Hasan MARAL
Genel Yayın Yönetmeni
Mehmet ÖZTEK

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Osman YAKUT

Hukuk Danışmanı
Av. Veysi DANIŞMAN

Yayın Kurulu
Dr. Hasan MARAL
Baver AYDIN
Diyadin İNAN
Emine ARSLAN
Mehmet Adnan AKSOY

Editörler
Adnan TUZCU
Bedri YAY
Bünyamin SÜNE
Eser Çağlar YILMAZ
Hikmet DENİZ
Mustafa AVCI
Mustafa BALTACI

Adres: Selahattini Eyyubi Mah. Urfa Bulvarı No:
19/B Bağlar-Diyarbakır/Türkiye

Tel: 0 412 237 12 16-17
Faks: 0 412 237 17 14
www.karacadag.org.tr
dergi@karacadag.org.tr

Web Tasarım
Recai SOFUOĞLU

Karacadağ Bölgesel Kalkınma Dergisi'nin tüm yayın hakları Karacadağ Kalkınma Ajansı'na aittir. Dergideki yazı ve fotoğraflar, Ajans'tan izin alınmadan, eğitim ve tanıtım amaçlı kısmi alıntılar hariç olmak üzere, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılmaz ve yayınlanamaz. Yazıların dergide yayınlanmış olması, yazarlara ait kişisel görüşlerin Ajans tarafından paylaşılması anlamına gelmez. Yazılar ancak kaynak gösterilmek suretiyle iktibas edilebilir.

Grafik Tasarım Baskı
Agrafik | 0412 237 27 07

Şanlıurfa Bulv. 3. Km. Serhat Plaza Kat:10 No:26
Kayapınar / DIYARBAKIR

YAZI/MAKALE YAZIM VE YAYIN KURALLARI

Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından altı ayda bir yayınlanan Karacadağ Bölgesel Kalkınma Dergisi'ne gönderilecek yazı ve makaleler için yazım ve yayın kuralları aşağıdaki gibidir:

1. Yazı/makaleler, MS Word 2000 ve/veya üstü sürümlerde, 12 punto, Times New Roman karakteri ile tek satır aralıklı olarak yazılır. Paragraflardan sonra 6 nk aralık bırakılmalıdır. Özetler (varsa) 10 punto yazılmalıdır.
2. Yazı/makalenin başlığı ilk sayfanın başına kalın 14 punto, ilk harfler büyük diğerleri küçük olarak sayfa ortalanarak yazılır. Başlıktan sonra 12 nk aralık verilerek yazar ad(lar)ı unvansız olarak sayfa ortalanarak yazılır. Unvan, çalıştığı kurum ve elektronik posta (e.mail) adresi dipnot olarak belirtilir.
3. Yazı/makale; tablo, şekil ve kaynaklar dâhil 5 sayfayı (yaklaşık 2.000 kelimeyi) geçmemelidir.
4. Yazıda/makalede yararlanılan veya atıfta bulunulan kaynaklar belirtilmelidir. Kaynak gösterme ile ilgili detaylar için <http://karacadag.org.tr/karacadag-bolgesel-kalkinma.asp> deki yazım kurallarına bakınız.
5. Yararlanılan kaynaklar, ayrı bir sayfada "Kaynakça" başlığı altında verilmelidir.
6. Dergide yayınlanan yazı/makalenin içeriğiyle ilgili bütün sorumluluk yazara aittir. Yazılardaki/makalelerdeki görüş ve düşünceler "Karacadağ Kalkınma Ajansı"nın resmi görüşünü yansıtmaz.
7. Dergide yayınlanmak üzere gönderilen yazı/makalenin yayınlanması konusundaki takdir yetkisi Yayın Kurulu'na aittir. Yayın Kurulu, yazı/makalede gerekli gördüğü değişikliği yapabilir. Yayınlansın veya yayınlanmasın, Dergiye gönderilen yazı, makale, çalışma veya belgeler iade edilmez.
8. Dergide yayınlanan yazılar/makaleler, kaynak gösterilmek şartıyla, iktibas edilebilir.
9. Yazılar/makaleler, varsa ilgili fotoğraflarla birlikte, elektronik ortamda, dergi@karacadag.org.tr adresine gönderilebilir.

Değerli Okurlarımız,

Dergimizin yedinci sayısı ile karşınızdayız.

Dergimizin bu sayısında girişimcilik, ar-ge, inovasyon ve bu alandaki desteklere ilişkin bir genel çerçeve çizmeye çalıştık. Kalkınmanın temel dinamiklerinden olan bu unsurların aktif bir şekilde devrede olabilmesi adına merkezi düzeyde önemli çalışmalara imza atılıyor.

Girişimcilik kültürünün politika düzeyinde kabul görebilmesi anlamında hazırlanmış en önemli dokümanlardan biri olan Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planını (2015-2018) uzman arkadaşlarımız özet bir şekilde derledi.

Ülkemizin 2023 yılında dünyanın 10 büyük ekonomisi arasına girmesinin yollarından biri ar-ge'ye ayrılan kaynak ve bu kapsamda yapılan çalışmaların niteliğinden geçmekte. Geçtiğimiz yıl yürürlüğe giren A-Ge Reform Paketi bu konuda atılmış önemli adımlardan biri. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız konuya ilişkin aydınlatıcı bir çalışma hazırladı.

Yine başta Organize Sanayi Bölgeleri olmak üzere reel sektörün çalışmalarını doğrudan etkileyen ancak bu güne kadar mesafe alınamamış bir çok problem 01 Temmuz 2017 tarihli Resmi Gazete yayımlanan ve kamuoyunda Üretim Reform Paketi olarak adlandırılan çalışma ile çözüme kavuşturuldu. Ajansımız uzmanları Üretim Reform Paketinin getirdiği yenilikler konusunda bir yazı kaleme aldı.

Ülkemizdeki işletmelerin neredeyse tamamını oluşturan KOBİ'ler denince akla gelen ilk kurum KOSGEB. KOSGEB şu anda girişimcilere ve sanayicilere 9 değişik enstrüman kullanarak destekler veriyor. KOSGEB Diyarbakır İl Müdürü Mehmet Fidan bu desteklere ilişkin ayrıntılar ile KOSGEB'in önümüzdeki dönem stratejilerine dair bir yazıyı bu sayımız için kaleme aldı.

Başbakanımız Sayın Binali YILDIRIM 4 Eylül 2016 tarihinde Diyarbakır'da Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı paketlerinden biri olan Cazibe Merkezleri Programını açıkladı. Cazibe Merkezleri Programı aralarında Diyarbakır'ın da bulunduğu 23 ilde refah seviyesini yükseltmek amacıyla başlatılan bir yatırım seferberliğidir. 10 yıl sürecek olan Program istihdama, üretime ve ihracatımıza yeni bir ivme kazandırmayı amaçlamaktadır. Programın birinci çağrı dönemi 24 Ocak 2017'de ilan edildi. Başvurular 27 Şubat 2017 tarihinde sona erdi. Bu sayımızda Cazibe Merkezleri Programına geniş bir bölüm ayırdık. Bununla birlikte Devlet Malzeme Ofisinin Cazibe Merkezleri Programının uygulandığı 23 ilde başlatmış olduğu özel bir çalışmaya da değindik.

Önceki sayılarda olduğu gibi bu sayımızda da özel dosya olarak kalkınma ajanslarını tanıtmaya devam ediyoruz. Bu sayıdaki ana konularımızdan biri girişimcilik olunca, girişimcilik ekosistemini iyileştirme adına çok önemli çalışmalara imza atan İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) konuk ajans olarak seçtik.

Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanı Arda Ermut 2023 hedeflerine doğru ilerleyişimizde inovasyon ve Yatırım konusunu, TKDK Başkanı Dr. Ahmet Antalyalı TKDK Desteklerini, IBM Türk Kurumsal İlişkiler Müdürü Dr. Ceyhan Göcenoğlu Endüstri 4.0 ve Bilgiden Girişimciliğe Uzanan Yolu ve Ekonomist Can Selçuki Kalkınma Bakanlığı ve Dünya Bankası tarafından yürütülen ve geçtiğimiz aylarda kapanışı gerçekleştirilen Yatırım Ortamı Değerlendirme Projesini değerlendirdi.

Ajansımız Yönetim Kurulu Başkan ve Başkanvekilliği görevini yürüten il valilerimizde görev değişimi oldu. Diyarbakır Valiliğine Kocaeli Valiliği görevini yürüten Sayın Hasan Basri Güzeloğlu, Şanlıurfa Valiliğine ise Adıyaman Valiliği görevini yürüten Sayın Abdullah Erin atandı. Yeni görevlerinin hayırlı olmasını diliyor, ayrılan valilerimize de destekleyici yaklaşımlarından dolayı şükranlarımızı sunuyoruz. Girişimcilik ekosistemi topyekün ve dengeli kalkınmanın önemli öğelerinden biri. Bu yönüyle bir nebze de olsa bu konuda farkındalık yaratabildiysek ne mutlu bize.

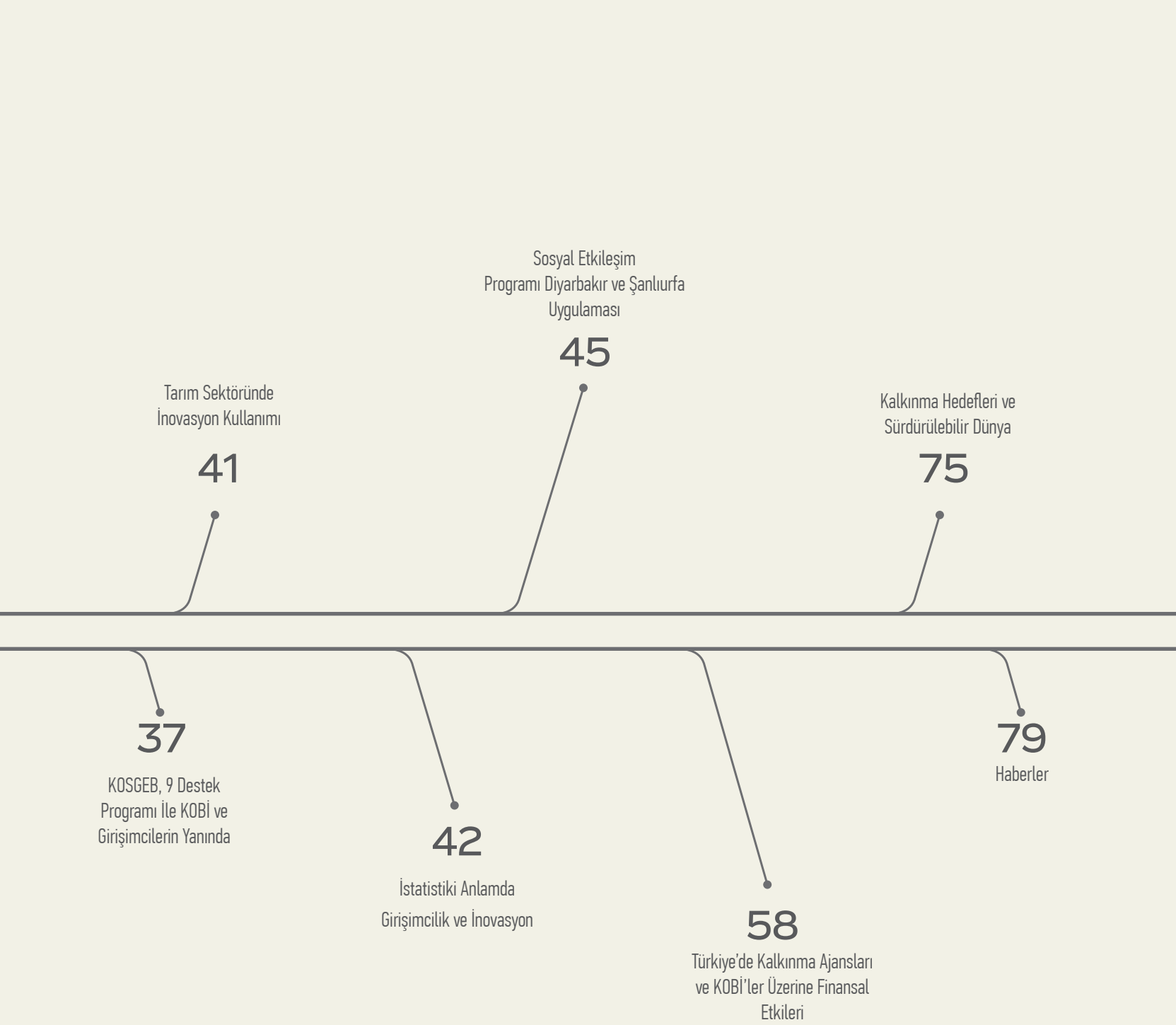
Saygılarımla...

Dr. Hasan MARAL
Genel Sekreter

İçindekiler

Bölgesel Kalkınmadan Sonraki Adımlar	11
Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2018)	27
Üretim Reform Paketi Yasalaştı	31
2023 Türkiye'si İçin İnovasyon ve Yatırım	34
Doing Business (İş Yapma Kolaylığı) 2017 Raporu ve Türkiye'nin Görünümü	18
AR-GE Reform Paketi	29
İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)	32
Yeni Sanayi Devriminde Bilgiden Girişimciliğe Uzanan Yol	36

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

Karacadağ Kalkınma Ajansı Diyarbakır - Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisleri

2012 yılında yerli ve yabancı yatırımcılardan stratejik ve büyük yatırımları çekmek yeni veya ertelenmiş yatırım planlarını hayata geçirmeyi sağlamak amacıyla yeni teşvik sistemi yürürlüğe girmiştir.

Bu teşvik sisteminin önceki teşvik sistemlerinden en önemli farkı, bölgesel farklılıkların azaltılmasına yönelik çok etkin teşvik unsurlarını barındırmasıdır.

Bu sistemde, Türkiye, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre 6 farklı bölgeye ayrılmış ve teşvik unsurları az gelişmiş bölgelerde daha avantaj sağlayacak şekilde düzenlenmiştir.

TRC2 Bölgesi (Diyarbakır ve Şanlıurfa illeri), mevcut teşvik sisteminde teşvik unsurları açısından en avantajlı olan 6 ncı bölge içinde yer almaktadır. Gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, vergi

indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, gelir vergisi stopajı desteği, sigorta primi desteği, faiz desteği ve yatırım yeri tahsis 6 ncı bölgede uygulanan başlıca bölgesel teşvik tedbirleridir. Bu desteklerle bölgeler arası gelişmişlik düzeyinin azaltılması hedeflenmektedir. Alınan desteklerle yatırımın % 100'üne kadar geri dönüş sağlanabilmektedir.

YENİ TEŞVİK SİSTEMİNDEKİ DESTEK UNSURLARI

DESTEK UNSURLAR	I	II	III	IV	V	VI Diyarbakır Şanlıurfa
KDV İstisnası	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi OSB Dışı	15	20	25	30	40	50
Yatırıma Katkı Oranı (%) OSB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi OSB Dışı	2 Yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
İşveren His. Desteği (Destek Süresi) OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsis	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Faiz Desteği	YOK	YOK	3 puan	4 puan	5 puan	7 puan
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

Barındırdığı imkanlar ve yeni teşvik sisteminin katkısı ile beraber bir çok yatırımcı Bölgede yatırım kararı almıştır. Bu durum alınan teşvik belgelerinde açıkça görülmektedir. 2008 yılından bu güne kadarki son 9 yıllık dönemde TRC2 Bölgesinde 7,1 Milyar liralık yatırım tutarına tekabül eden 1451 adet yatırım teşvik belgesi alınmış ve bu yatırımlarla

yaklaşık 61.702 kişilik istihdam taahhüt edilmiştir. Bu belgelerin yaklaşık %76'sı yeni teşvik sisteminin yürürlüğe girdiği 2012 yılından sonra alınmıştır.

Teşvik sisteminin sunduğu imkanların yanında bölge ekonomisine kademe atlatacak yeni bir destek mekanizması yürürlüğe girdi. Başbakanımız Sayın Binali YILDIRIM 4 Eylül 2016 tarihinde

Diyarbakır'da Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı paketlerinden biri olan Cazibe Merkezleri Programını açıklamıştır. Cazibe Merkezleri Programı aralarında Diyarbakır'ın da bulunduğu 23 ilde refah seviyesini yükseltmek amacıyla başlatılan bir yatırım seferberliğidir. Program istihdama, üretime ve ihracatımıza yeni bir ivme kazandırmayı amaçlamaktadır.

Programın açıklanmasının ardından yatırımcılar programa büyük ilgi göstermiş ve Diyarbakır ve Şanlıurfa Yatırım Destek Ofislerini bilgi almak amacıyla ziyaret etmişlerdir.

Programın 6 ncı bölge teşvikleri ile bir-

likte yürütülecek olması, yatırımcıların sigorta primi işveren hissesi desteği, sigorta primi desteği ve gelir vergisi stopajı desteğinin yanı sıra diğer vergi indirimlerinden de faydalanmasını sağlamakta. Tüm bu unsurlar düşünüldü-

ğünde programın ülkemizde bu güne kadar gerçekleştirilen en kapsamlı programlardan biri olduğu görülmektedir.

Programın kamuoyuna açıklanmasını müteakip yasal düzenlemeler yürürlüğe girmiştir. Yapılan mevzuat düzenlemeleri aşağıda gösterilmiştir.

- 22 Kasım 2016 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 678 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
- 11 Ocak 2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Cazibe Merkezleri Programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar
- 15 Şubat 2017 tarihli Cazibe Merkezleri Programı Yönlendirme Komitesi Başkanlığı ile İlgili 2017/1 Sayılı Başbakanlık Genelgesi
- 22 Şubat 2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2017/9917 Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar

KALKINMADA YENİ HAMLE: CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

AMAÇ VE KAPSAM

Cazibe Merkezleri Programı, uygulamaya kapsamındaki illerimizin refah seviyesini yükseltmek amacıyla başlatılan bir yatırım seferberliğidir.

Program:

Diyarbakır, Şanlıurfa, Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerimizde uygulanacak olup; istihdam, üretime ve ihracatımıza yeni bir ivme kazandırmayı amaçlamaktadır.

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMINDAN KİMLER FAYDALANABİLİR?

Programın kapsamında; imalat sana-

yii, çağrı merkezleri ve veri merkezi yatırımları yer almaktadır.

Bu sektörlerde yapılacak yeni yatırımların yanında; imalat sanayinde; Yatırımlarını büyütmek isteyen yatırımcılar,

Yarım kalmış yatırımlarını ekonomiye kazandırma arzusundaki yatırımcılar ile diğer illerimizde faaliyet gösterirken yatırımlarını Program kapsamındaki illerimize taşıyarak bölgeye dinamizm getirecek yatırımcılar desteklerden faydalanabilecektir.

PROGRAM HANGİ DESTEKLERDEN OLUŞMAKTADIR?

Program kapsamında uygulanacak destekler;

Danışmanlık Hizmeti Desteği,
Yatırım Yeri Tahsis Desteği,

Bina Yapımı Desteği,

Faizsiz Yatırım Kredisi Desteği,

Faiz İndirimli İşletme Kredisi Desteği,

Üretim Tesisi Taşıma Desteği,

Çağrı Merkezi Yatırım Desteği,

Veri Merkezi Yatırım ve Enerji Desteğinden oluşmaktadır.

DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÖNCELİK KRİTERLERİ

Yüksek istihdam sağlayan, ithal ikamesi sağlayacak ürün üreten, ihracat potansiyeli olan ileri-geri bağlantıları ile diğer alt sektörleri tetikleyecek nitelikte Ar-Ge ve yenilik içeren yerli makine ve teçhizat veya yerli teknoloji kullanan yatırımlar ve tecrübeli ve kurumsal kapasitesi yüksek yatırımcılar desteklerden öncelikli olarak faydalandırılacaktır.

DANIŞMANLIK DESTEĞİ

Bu destek, Program kapsamındaki diğer destek unsurlarının doğru ve etkin kullanımı sağlamak amacıyla uygulanır. fizibilite çalışmaları, mühendislik projeleri, yatırım ile ilgili başlangıç eğitimlerini kapsar.

Know-how, imtiyaz, lisans, patent ücreti vb. harcamalar destek kapsamında değildir. Banka doğrudan hizmet verebilir veya danışmanlık hizmeti satın alabilir ve danışmanlık hizmeti bedeli Bankaca karşılanır.

YATIRIM YERİ TAHSİSİ DESTEĞİ

İlk yatırım maliyetlerini düşürmek amacıyla;

Bina yapımı desteğine konu yatırımlar, üretim tesisini taşıyan yatırımcılar, çağrı merkezi yatırımları, veri merkezi yatırımları ve büyük ölçekli yatırımlar için uygulanır.

BİNA YAPIMI DESTEĞİ

Yatırım yeri temin edilen imalat sanayii yatırımları ve çağrı merkezi yatırımları için; Bina Yapımı Desteği verilebilir. OSB parseli/arsası kendisine ait imalat sanayii yatırımcıları da mülkiyeti Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları (YİKOB) veya İl Özel İdarelerine devretmek kaydıyla bu destekten faydalanabilir. Destek; 20.000 m2 ve 10 milyon TL üst sınırı ile uygulanır, kalanı öz kaynakla karşılanır. Bina, yatırımcıya rayiç kira bedelinin yüzde 10'u üzerinden kiralanır. Mülkiyet, taahhütlerin asgari 15 yıl yerine getirilmesi halinde yatırımcıya devredilir. Devir bedeli, binanın tamamlandığı andaki nominal değeri üzerinden tahsil edilir.

FAİZSİZ YATIRIM KREDİSİ DESTEĞİ

Bu destek kapsamında yatırımcılara sıfır faizli yatırım kredisi kullanılacak olup;

Kredinin vadesi, 2 yıl anapara ödemesiz dönem dâhil 6 yıl, yerli makine-teçhizat veya yerli patente dayalı

DESTEKLERDEN YARARLANMA KOŞULLARI

İmalat Sanayii Yatırımları	Asgari Sabit Yatırım Tutarı: 2 Milyon TL Asgari istihdam: 30 kişi
Çağrı Merkezi Yatırımları	Asgari İstihdam: 200 kişi Hizmet sözleşmesinin yapılmış olması
Veri Merkezi Yatırımları	Asgari Beyaz Alan: 5.000 m² Asgari Standart: TIER-3
Üretim Tesis Taşıma	Asgari İstihdam Taahhüdü: 200 kişi Son iki yılda üretim faaliyetinin sürdürülmüş olması
Yatırım Kredileri	Asgari Özkaynak Oranı: Yüzde 30

teknoloji kullanımında 3 yıl anapara ödemesiz dönem dâhil 10 yıl, kredinin limiti; bina kredilerinde 10 milyon TL'dir.

Krediyeye konu yatırımın asgari yüzde 30'u özkaynaklardan karşılanacaktır. Kullanılmış makine-teçhizata kredi kullanılmayacaktır.

FAİZ İNDİRİMLİ İŞLETME KREDİSİ

Bu destek kapsamında Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.'nin işletme kredilerinde uyguladığı cari faiz oranından yüzde 50 indirim yapılacak olup;

Kredisinin vadesi, 1 yıl anapara ödemesiz dönem dâhil 4 yıl, yerli makine-teçhizat veya yerli patente dayalı teknoloji kullanımında 2 yıl anapara ödemesiz dönem dâhil 5 yıldır.

ÜRETİM TESİSİ TAŞIMA DESTEĞİ

Üretim tesisini Program kapsamındaki illere taşıyacak yatırımcılara yönelik olarak uygulanır.

2 yıl içinde taşınmak ve asgari 200 kişilik istihdam yaratma kaydıyla işletme başına 1 milyon TL'ye kadar nakdi destek verilir. Tesisini taşıyan yatırımcıların yatırımları yeni yatırım kabul edilir taşıdığı bölgenin istihdama yönelik teşviklerinden yararlandırılır. Yatırımcı Yatırım Yeri Tahsis Desteğinden faydalandırılabilir. Yatırımcılara, bina ve yeni makine-teçhizat yatırımları için Faizsiz Yatırım Kredisi Desteği

ve Faiz İndirimli İşletme Kredisi Desteği verilebilir.

ÇAĞRI MERKEZİ YATIRIMI DESTEĞİ

Bu desteğin uygulanmasında;

Asgari 200 kişi istihdam ve hizmet sözleşmesi yapmış olma şartı aranır. Atıl kamu binaları tahsis edilebilir. Fiber İletişim Altyapısı Desteği sağlanır. Kurulum aşamasında Personel Eğitim Desteği verilir.(personel başına en fazla 2.500 TL) Yatırım Yeri Tahsis Desteği ve Bina Yapımı Desteğinden faydalandırılır. (üst limit 4.000 TL x personel sayısı)

Yatırım yeri ve bina mülkiyeti YİKOB veya İl Özel İdaresinde olur. Makine-teçhizat, yazılım-donanım için Faizsiz Yatırım Kredisi Desteği sağlanır.

VERİ MERKEZİ YATIRIM VE ENERJİ DESTEĞİ

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının olumlu görüşü üzerine;

Asgari 5.000 m2 beyaz alana sahip, TIER-3 veya üstü standartta hizmet verecek veri merkezleri için;

Elektrik enerjisi maliyetlerinin KDV hariç yüzde 30'u karşılanır. Fiber İletişim Altyapısı desteği verilir. Yatırım Yeri Tahsis Desteği ile bina, makine-teçhizat ve yazılım-donanım için Faizsiz Yatırım Kredisi Desteği verilir.

Cazibe Merkezleri Programı birinci çağ-
rı dönemi 24 Ocak 2017 tarihi itibarı ile
başlamış ve başvurular 27 Şubat 2017
tarihinde sona ermiştir. Program kapsa-
mında 23 ilden toplam 3.341 yatırımcı
destek talebinde bulunmuştur. 23 ilden
yapılan tüm başvuruların toplam ya-
tırım tutarı 92 Milyar Lirayı bulan bir
rakama ulaşırken, yatırımların hayata
geçmesi durumunda gerçekleşecek ist-
ihdam tutarı ise 361 bin olmuştur.

Programa Diyarbakır ve Şanlıurfa illerin-
den de yoğun talep olmuştur. Kamuoyu-

na açıklanan rakamlara göre Programa
Diyarbakır ilinde yatırım yapmak ama-
cıyla 375 yatırımcı başvuruda bulun-
muş, başvurularda yapılması planlanan
yatırım tutarı 6,5 Milyar Lirayı bulmuş
ve bu yatırımların hayata geçmesi duru-
munda 37 bin kişilik istihdamın gerçek-
leşeceği hesaplanmıştır.Yine Şanlıurfa
ilinde yatırım yapmak amacıyla 446 ya-
tırımcı başvuruda bulunmuş, başvuru-
larda yapılması planlanan yatırım tutarı
10,68 Milyar Lirayı bulmuş ve bu yatı-
rımların hayata geçmesi durumunda

47 bin kişilik istihdamın gerçekleşeceği
hesaplanmıştır.Diyarbakır ve Şanlıurfa
illeri programa ilginin en yüksek olduğu
5 il arasında yer almıştır.

Kalkınma Bankası yapılan başvuruları
ivedi bir şekilde incelemeye almıştır. Ya-
pılan başvuruların yoğunluğu göz önüne
alındığında sağlıklı bir değerlendirme
yapılabilmesi için belli bir zamana ihtiyaç
duyulmaktadır. Yakın zamanda Banka-
nın değerlendirmelerini tamamlayarak
başvuruları sonuçlandıracağı değeren-
dirilmektedir. ■

Şehir dışında yaşayan
Diyarbakırlı İşadamları
yatırım için buluştu.

Diyarbakır'ın önde gelen
yatırımcılarına yeni
teşvik programı tanıtıldı.

Cazibe Merkezleri
Programı Mersin iş
dünyasına tanıtıldı.

İstanbul iş
dünyası Cazibe
Merkezleri
Programı için
buluştu.

TÜMSİAD üyelerine
Cazibe Merkezleri
Programı anlatıldı.

CAZİBE MERKEZLERİ KATALOĞUNA MÜRACAAT REHBERİ

Katalog Nedir?

Piyasa araştırması ve pazarlık yöntemiyle tespit edilen ürünlerin teknik özellikleri ile fiyatlarının gösterildiği, Ofisle müteşebbisler arasında muayyen bir dönem için yapılan, karşılıklı olarak alım ve satım taahhüdünü içeren bir sözleşmeye, çerçeve anlaşmaya veya protokole dayanan ve elektronik ortamda da sunulan hizmetlerdir

Katalogun Avantajları Nelerdir?

DMO tedarik zincirine dahil olabilmenin en kısa yolu katalogda yer almaktır.

Katalog, tüm kamu kurum ve kuruluşlarına ürün satılabilmenin en kolay ve en güvenli yoludur.

Firmalar açısından bakıldığında Katalogda yer almanın;

- Her alım için ihaleye girmek yerine taleplerin doğrudan sipariş edilmesi,
- Yurt çapında firma bilinirliğini artırması,
- Kamu kurumlarının memnuniyeti çerçevesinde, katalogda yer alan ürünlerinin yanı sıra firmadan başka ürünler de talep edilebilecek olmaları,
- Ürünlerin herhangi bir tanıtım yapılmasına gerek kalmaksızın kamu kurumlarınca talep edilecek olması,
- Teslim-tesellüm ve faturalama işlemlerinin basit, anlaşılabilir ve kolay olması,
- Teslimatın yapılarak faturanın DMO'ya teslimini müteakip bir hafta içerisinde ürün bedelinin firmalara ödenmesi,

gibi önemli avantajları bulunmaktadır.

Cazibe Merkezleri Kataloğuna Kimler, Hangi Ürünler İçin Başvurabilir?

Üretici konumunda olan ve üretim yerleri;

Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, Kars, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli veya Van illerinin sınırları içerisinde yer alan firmalar Cazibe Merkezleri Kataloğuna başvuru yapabileceklerdir.

Firmalar üretimini yaptıkları ürünlerden Cazibe Merkezleri Kataloğu İlanındaki "Kataloga Alınacak Malzeme Çeşitleri Listesi (CMK)"nde yer alanlar için başvuru yapabileceklerdir. Bu listede yer alan ürün sayısı Devlet Malzeme Ofisinin faaliyet konularıyla sınırlı kalmaksızın (gıda, ilaç ve yapım işlerine konu olan malzemeler dışındaki) kamu kurumlarının talepleri doğrultusunda zaman içerisinde arttırılacaktır.

Cazibe Merkezleri Kataloğu İle Getirilen Avantajlar Nelerdir?

- Ülke düzeyinde veya Bölgesel Kalkınma Programlarının uygulandığı tüm illerde veya sadece üretim yaptığı ilde satış yapabilme alternatiflerinin sunulması,
- Katalog üzerinden yapılan alımlarda ürün grubuna göre değişmekle birlikte yıllık satış cirolarının yaklaşık olarak
- %2-%4'üne tekabül eden risturn bedellerinin firmalardan alınmaması,
- Katalog üzerinden verilen belli bir tutarın üzerindeki (genellikle 50.000 TL) siparişler üzerinden alınarak kamu kurumlarına yansıtılan ve firmalara yıllık toplam satışlarının ortalama
- %2,5'i kadar maliyet getiren tutar indirimlerinin alınmaması,
- Kataloğa dahil edilecek ürünler için ürün katılım bedelinin alınmaması. (Genel Katalogta her sözleşme döneminde, bir defaya mahsus olmak üzere ürün başına 300.-TL alınmaktadır.)
- İlk başvuruda istenen sözleşme teminat tutarının 5.000.-TL olarak belirlenmesi,
- (Genel Katalogta 50.000.-TL, KOBİ kataloğunda 25.000.-TL)
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarından tahsil edilen hizmet bedelinin %4 oranında uygulanması,
- (Genel Katalog kapsamında firmalardan satın alınan yerli ürünlerin fiyatlarına %7-%8, diğerlerine %8-%10)
- TSE, TSEK veya Test Raporları gibi ürün belge standartlarının olmaması halinde 6 ay içerisinde getirmeleri kaydıyla kataloğa başvurularının gerçekleştirilmesi.

Cazibe Merkezleri Kataloğuna Müracaat Tarihi ve Yeri Nedir?

Firmalar Cazibe Merkezleri Kataloğunda yer alabilmek için Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğüne (Katalog Daire Başkanlığı) veya Bölge Müdürlüklerine/ İrtibat Bürolarına her zaman başvuru yapabileceklerdir.

Cazibe Merkezleri Kataloğuna Başvuruda İstenen Belgeler Nelerdir?

Devlet Malzeme Ofisi e-satış portalındaki (www.dmo.gov.tr) Cazibe Merkezleri Katalog İlanı'nda başvuruda bulunacak olan firmaların yerine getirmeleri gereken hususlar ile bu firmalardan istenilen dokümanlara ayrıntılı olarak yer verilmiş olup, istenilen belgeler ayrıca broşürümüz ekinde de yer almaktadır.

Müracaat Dosyası Nasıl Hazırlanır?

Başvuruda bulunacak olan firmanın ürünlerinin Cazibe Merkezleri Katalog ilanı ekinde (EK-6) yer alması gerekmektedir.

Ürünleri bu listede yer almayan firmalar Genel Müdürlüğümüze ürünlerinin de bu listeye eklenmesi için her zaman başvuru yapabileceklerdir.

EK-6 Katalog listesindeki (CMK) ürünlere ait grup kodları, fiyatlandırma ve teknik özelliklerin belirleneceği tablolarda kullanılır.

Başvuru Sonrası Süreç Nasıl İşlemektedir?

Yapılan incelemede başvuru belgelerinin eksik olması halinde firmayla irtibata geçilerek belgelerin tamamlanması gerektiği bildirilir.

Başvuru sırasında ayrıca firmanın taahhütlerini yerine getirecek yeterliliğe ve faaliyetlerinde sürekliliğe sahip olup olmadığı incelenir.

Sonraki aşamada teklif ettiği ürünlerin fiyatları ile ilgili olarak araştırma yapılarak firmayla öngörüşme gerçekleştirilir.

Firma ile yapılan görüşme sonucu son teklif fiyatları Katalog Komisyonunca değerlendirilerek karara bağlanır.

Katalog Komisyonunun kararının Genel Müdürlük Makamı tarafından onaylanmasından sonra firma Katalog sözleşmesini imzalamak üzere davet edilir.

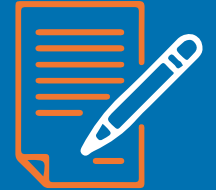

Sözleşme İmzalandıktan Sonra Süreç Nasıl İşlemektedir?

Firma sözleşme imzaladıktan sonra kendisine verilen şifre ve kullanıcı kodu ile ürünlerini e-satış portalına girecek olup, gerekli kontroller yapıldıktan sonra ürünleri satışa açılır.

Kamu Kurumları DMO e-satış sitesinde tercih ettikleri ürünleri seçerek talepte bulunduklarında (500.000 TL ye kadar doğrudan talep edilebilir) ilgili satış birimi Kamu Kurumunun talebine istinaden o üretici firmaya sipariş verir.

Firma Kamu Kurumunun seçtiği ürünleri sözleşme hükümlerine uygun olarak teslim ettikten sonra ve sevk irsaliyesinin ilgili satış birimine ulaşmasına müteakip, 10 gün içinde ürün bedeli firma hesabına aktarılır.

BÖLGESEL KALKINMADAN SONRAKİ ADIMLAR

Can SELÇUKİ / Ekonomist

Türkiye son yıllarda bölgesel kalkınma adına çok önemli adımlar attı. Kuşkusuz bu adımların başında Kalkınma Ajanslarının kurulması ve kalkınma ajansları marifetiyle bölgelerde geliştirilen teknik ve beşeri sermayenin rolü çok büyük. Firmalara sağladıkları mali ve teknik desteklerin yanı sıra, bölge ekonomilerinin daha iyi anlaşılması, sorunların doğru tespit edilmesi ve bu doğrultuda gerekli stratejilerin bölgelerde geliştirilmesi konusunda önemli adımların atılmasında öncü oldular.

Yıllar içerisinde Kalkınma ajansları münferit çalışmalarda bulundu. 2014 yılında, Kalkınma Bakanlığının öncülüğünde, Avrupa Birliği Üyelik Öncesi Destek Fonları kullanılarak, Dünya Bankası tarafından Bölgesel Yatırım Ortamı Değerlendirme Projesi yapıldı. Geçtiğimiz günlerde Ankara'da kapanış toplantısı gerçekleştirilen proje bir çok bakımdan ilkleri bünyesinde barındıran bir çalışma oldu. Öncelikle, tüm NUTS-2 bölgelerinde Dünya Bankası'nın İşletme Anketi kullanılarak 6,006 özel sektör firmasına yatırım ortamı ile ilgili sorular soruldu. Bu, tüm bölgelerde aynı metodolojinin kullanılarak yapıldığı ilk çalışma olması bakımından önemlidir. Önemi iki noktada ortaya konulabilir. Birincisi, oluşturulan veri seti bölgelerimizi kendi içlerinde ve Dünyadaki diğer bölgelerle mukayese etme imkanı vermektedir. İkincisi ise, tüm ülke için bir baz referans noktası oluşturarak, alınan politika kararlarının yatırım ortamını nasıl etkilediği değişimin takibi sonucunun ölçülebilecek olması. Bölgesel Yatırım Ortamı Değerlendirme Projesi, benzer çalışmaların ileride ajansların kendi kaynaklarıyla yapılması için önemli bir öğrenme fırsatı sundu.

Projenin bir diğer ilki ise, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca geliştirilen Girişimci Bilgi Siste-

mi verisinin ilk defa tüm bölgeler için kullanılarak, önemli analizleri bünyesinde barındırmasıdır. Umarım, bu çalışma ileride bu kıymetli veri kaynağının daha kapsamlı kullanımına vesile olur.

Özelleşmiş Çalışmalara Olan İhtiyaç

26 bölge için ortak metodoloji geliştirilmesinin iyi yönleri olmakla beraber, bu ortaklaşma, bölgeler özelinde bir çok detayın yakalanamaması sonucunu doğuruyor. Örneğin bir bölgede çok önemli olduğu bilinen bir konu, diğer bölgeler için eş önem seviyesinde olmamasından dolayı, soru formunun ve sonunda yapılan analizin dışında kalabiliyor. Bölgesel Yatırım Ortamı Değerlendirme Projesi, bölgelere genel bir bakış açısı sağladı. Bundan sonra atılması gereken adım, daha detaylı çalışmalar ile problemleri alanları ve çözümlerini tespiti. Sonrasında da uygulama geliyor.

Küresel Değer Zincirleri ve Akıllı İhtisaslaşma

Örneğin, proje kapsamında Diyarbakır-Şanlıurfa bölgesi için hazırlanan rapora bakıldığında 2006 yılından beri diğer bölgeler ticarete azalma olduğu, ihracatın toplam satışlara oranının hep aynı kaldığını görmek mümkün. Bu bulgular gösteriyor ki, bu bölgede bulunan firmaların hem yurt içi hem de yurt dışı ticaret entegrasyonu için ihtiyaç duydukları mali ve beşeri kaynakların daha iyi anlaşılıp, buna ihtiyaçların giderilmesi yönünde desteklerin tespiti son derece önemli. Öte yandan, akıllı ihtisaslaşma ile bölgenin güçlü sektörleri tespit edilerek, daha yüksek katma değerli üretim için gerekli çalışmanın yapılması önceliklendirilmeli. Türkiye ve Dünya'da bölgesel kalkınma adına bir çok yenilik yapılıyor ve bölgeler her geçen gün daha rekabetçi olmanın yollarını arıyor. Bu yarışta geri kalmamak, sorunların detaylı tespit ve analizinin yapılması ve doğru çözüm uygulamalarını geliştirilmesine bağlı. ■

BÖLGESEL GELİŞME POLİTİKALARININ UYGULANMASINDA YENİ YAKLAŞIMLAR - BÖLGESEL POLİTİKALAR İÇİN ETKİN İŞBİRLİĞİ PROJESİ

Karacadağ Kalkınma Ajansı Planlama Programlama ve Koordinasyon Birimi

Türkiye’de bölgesel gelişme politikaları AB adaylığı ve uyum süreçlerinin yaşandığı 2000’li yıllardan sonra yeni bir döneme girmiş, AB Bölgesel Gelişme Politikaları doğrultusunda yeni gelişmeler yaşanmıştır. 2000’li yılların başında İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına göre oluşturulan Düzey 2 Bölgelerinde bölgesel kalkınma planlarının hazırlanması hedeflenmiş, buna paralel olarak Türkiye’de Bölgesel gelişmişlik farklarını azaltacak ve bölgesel gelişme dinamiklerini harekete geçirecek bölgesel kalkınma planlarını oluşturmak ve uygulamak üzere düzey 2 bölgelerinde idari birimlerinin oluşturulması gerekliliği Türkiye ve AB ortak belgelerinde belirtilmiştir. Bu kapsamda kurulan Kalkınma Ajansları Türkiye’de ilk kez yerinden bölge planlama ve stratejik planlama çalışmaları yapılmış, 26 düzey 2 Bölgesi için bölgesel gelişme politikalarını içeren bölge planları hazırlanmıştır. Bu yeni deneyimle bölge düzeyinde aşağıdan yukarı, yukarıdan aşağı planlama ve katılımcılık ilkesi ile bölge planları hazırlanmış, 2014-2023 dönemini kapsayan, bölgesel-yerel düzlemde temsil gücü yüksek bölge planları yerel ihtiyaç ve öncelikleri ortaya koyarken diğer yandan ulusal kalkınma hedeflerini gözetken bölgesel politikalar elde edilmiştir. Bölge Planları Sn. Başbakanımızın başkanlığında toplanan Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu’nun 30.12.2014 tarih ve 2014/1 sayılı kararı ile onaylanarak yü-

rürlüğe girmiştir.

Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinden oluşan TRC2 Bölgesi’nin kalkınmasına ilişkin bölge, il ve ilçeler düzeyinde ekonomik, sosyal, mekânsal ve çevresel hedef, strateji ve yatırım kararlarını içeren TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) Bölgesi Bölge Planı, başta yerel yönetimler ve belediyeler olmak üzere bölgede faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların görev ve yetki alanına giren birçok faaliyeti kapsamaktadır. Kalkınma Ajansları’nca hazırlanan bütçe ve çalışma programlarının temel dayanağı olan Bölge Planı, Türkiye’deki planlama sistematığında her ölçekteki çevre düzeni planı ve belediyeler tarafından yapılan imar planlarının da üst ölçekli planı niteliğindedir. Bölge Planı, 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 8. Maddesinde belirtildiği gibi bölgenin sosyo - ekonomik gelişme eğilimlerini, bölgedeki il merkezleri ve ilçe yerleşmelerinin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri ve bu doğrultuda gerçekleştirilecek faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere hazırlanmıştır.

Ülkemizde 26 Düzey 2 Bölgesinde yürürlükte olan 2014-2023 dönemini kapsayan Bölge Planlarının uygulanması, 10. Kalkınma Planı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi, Orta Vadeli Program gibi ulusal düzeydeki plan ve programlardaki hedefler arasında bulunurken, Karacadağ Kalkınma Ajansı’nın kurum-

sal hedeflerinden oluşan stratejik planında da başlıca hedefleri arasında yer almaktadır. Fakat günümüzde gelinen aşamada gerek planlama mevzuatındaki çelişkiler gerekse de kurumlar arası koordinasyon ve işbirliği eksikliği nedeni ile bölgesel politikaların hayata geçirilmesinde yeterli etkinlik sağlanamamaktadır.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun’da, Kalkınma ajanslarının başlıca görevleri Bölge plan ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak, Bölge plan ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek olarak belirtilmektedir. Bu doğrultuda Kalkınma Ajanslarının etkinliği; bir başka deyişle bölgesel gelişmeyi sağlama ve bölgeler arası dengesizlikleri azaltmadaki başarıları açısından bölge planlarının uygulanması ve kurum-kuruluşlar arasındaki koordinasyon ve işbirliği hayati önem taşımaktadır.

Tekeli’ye (2009) göre sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamada zorluk çeken bölgelerde gelişme dinamiğini harekete geçirecek bir kurumsallaşma modelinde Kalkınma Ajansları öncü bir rol üstlenebilir ve bu bölgelerde kalkınmayı tetikleyecek bir rol alabilir. Söz konusu yak-

laşım öncü bir grubun, başarılı projeleri paydaşları katarak gerçekleştirmek ve sosyal sermaye oluşturmak, çok yönlü eğitim politikasıyla insan sermayesini geliştirmek ve mukayeseli üstünlüğü bulunan alanlardan başlayarak bir öğrenme sürecini gerçekleştirmek olarak özetlemiştir (Çelebi Deniz, 2014).

Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından yürürlükteki Bölge Planının uygulanması için bölge kurum ve kuruluşlarının koordinasyonu ve yapılan çalışmaların izlenmesi amacıyla Ajans Kalkınma Kurulu bünyesinde “Bölge Planı Koordinasyon ve İzleme Komisyonları” oluşturulmuştur. Söz konusu komisyonlar 2015 ve 2016 yıllarında Diyarbakır ve Şanlıurfa’da ayrı olarak toplamda üçer kez toplanmış, komisyon toplantıları sonucunda oluşturulan İlerleme Raporları, Kalkınma Kurulu’na Komisyon Başkanları tarafından sunulmuş ve Ajans internet sitesinde yayınlanmıştır. Uygulama sürecindeki bu yeni çalışmaların yanı sıra, bölgesel gelişme politikalarının ve bölge planlarının Bölgemizde ve Türkiye’de uygulanması için yenilikçi modellere ihtiyaç olduğu tespitinden yola çıkılarak Karacadağ Kalkınma Ajansı’nın “Avrupa Birliği ve Türkiye Arasındaki Sivil Toplum Diyaloğu-IV-Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu Hibe Programı” kapsamında başvuruda bulunduğu “Bölgesel Politikalar İçin Etkin İşbirliği” başlıklı proje hibe almaya hak kazanmış-

tır. Projenin uygulanmasına 15 Şubat 2016 tarihinde resmi olarak başlanmış-

Karacadağ Kalkınma Ajansından Yeni Yaklaşım: Bölgesel Politikalar İçin Etkin İşbirliği Projesi

2015 yılının ilk yarısında yayınlanan “Avrupa Birliği ve Türkiye Arasındaki Sivil Toplum Diyaloğu-IV/Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu Hibe Programı” teklif çağrısının hedef kitlesi Türkiye’de Bölgesel Gelişimin kurumsal birimleri olarak Kalkınma Ajansları ve AB bölgesel gelişme politikalarında özel bir önemi olan sivil toplum kesimleri olmuştur. Teklif Çağrısının genel hedefi Türkiye’nin AB üyeliğinin etkileri de dahil olmak üzere Türkiye ve AB üye ülkelerindeki sivil toplum örgütleri arasında ileri düzeyde karşılıklı anlayışın geliştirilmesidir. Çağrının özel hedefi ise, Türkiye’nin AB’ye katılımı için sivil toplum diyaloğunun özellikle önemli olduğu bölgesel politika ve yapısal araçların koordinasyonu alanında geliştirilecek faaliyetler aracılığıyla Türkiye ve AB üye ülke sivil toplumları arasında güçlü bağların ve ileri düzey işbirliğinin kurulması olarak belirtilmiştir. Karacadağ Kalkınma Ajansının başvuru sahibi olduğu “Bölgesel Politikalar İçin Etkin İşbirliği Projesi” 2015 yılının Aralık ayında hibe almaya hak kazanmış ve Ajansımız ile Merkezi Finans ve İhale Birimi arasında 24 Aralık 2015 tarihinde sözleşme im-

zalanmıştır.

18 aylık projenin amacı öncelikle kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum kesimleri arasında işbirliğini geliştirmek ve bölgesel gelişme planının etkin olarak uygulanmasını koordine etmektir. Bu kapsamda proje Karacadağ Kalkınma Ajansı’nın politika uygulamadaki kapasitesini arttırmayı aynı zamanda Bölge paydaşlarının politika uygulama süreçlerine katılımını sağlamayı amaçlamaktadır.

Ajansımız Bölgesel Politikalar İçin Etkin İşbirliği Projesi ile bölgesel kalkınmada kritik önemi olan bölgesel kalkınma politikalarının uygulanması ve etkinliğinin artırılması konusunda AB üye ülkeleri kuruluşları ile karşılıklı uzmanlık, deneyim ve iyi uygulamalara ilişkin bilgi transferi sağlamayı ve kurumlar arası etkin ve sürdürülebilir ortaklık temelinde yenilikçi modeller oluşturmayı hedeflemektedir. Karacadağ Kalkınma Ajansı, proje kapsamında AB kurucu üyelerinden Almanya’nın Berlin şehrinde faaliyet gösteren ISleV Sivil Toplum Kuruluşu, kırsal nüfusun yüksek olduğu, tarım ve turizm potansiyeli yüksek olan, buna rağmen görece düşük gelirli İspanya’nın Granada İl Özel İdaresi ve 2007 yılında AB üyesi olan Bulgaristan’da katılım öncesi ve sonrası faaliyet gösteren Kalkınma Ajansları Birliği ile ortak çalışmalar planlanmıştır.

Bölgesel Politikalar İçin Etkin İşbirliği Projesi Proje Ortakları

Proje Başvuru Sahibi : Karacadağ Kalkınma Ajansı, 2008, Diyarbakır, Türkiye.

Proje Ortağı Kuruluş : ISleV, Göçmen Kadınlar İçin Girişimcilik Derneği, Initiative Selbständiger Immigrantinnen e.V.; Sivil Toplum Kuruluşu, 1990, Berlin, Almanya.

Proje İştirakçileri : 1-BARDA, Bulgaristan Kalkınma Ajansları Birliği, Kar Amacı Gütmeyen Sivil Toplum Kuruluşu, 1997, Sofya, Bulgaristan.
2-Granada İl Özel İdaresi, Kamu Kurumu, 1993, İspanya.
3-DİKAD, , Diyarbakır İş Kadınları Derneği, Sivil Toplum Kuruluşu, 2004, Diyarbakır, Türkiye.

Danışman Kuruluş : İstanbul Teknik Üniversitesi, 1773, Türkiye.

Proje kapsamında planlanan faaliyetler tamamlanmıştır. İlk olarak proje ortağı Girişimci İş Kadınları İnisiyatifi (ISI e.V) ile birlikte Berlin'de 7 adet kuruluş ve STK ziyaret edilmiştir. Çalışma ziyareti kapsamında görüşülen kurum ve kuruluşlar ile çalışma alanları, yürüttükleri planlama çalışmaları, projeleri, iyi uygulamaları ve başarıları konusunda bilgi alışverişi sağlanmış ve deneyim paylaşımı yapılmıştır.

Proje eş-başvuru sahibi ISI e.V, 1990 yılından bu yana Almanya'daki göçmen kadınların girişimciliği konusunda faaliyet gösteren ve kadınların ekonomik hayata katılımına yönelik politikaların hayata geçirilmesinde kurumları hareket geçirmek konusunda deneyimli, etkin bir sivil toplum kuruluşudur. Dernek kurulduğu tarihten beri AB ve yerel kuruluşların verdiği fonlar sayesinde faaliyetlerini devam ettirmektedir. ISI e.V ülkemizde sürdürülebilirlik noktasında mali zorluklar yaşayan STK'lar için oldukça önemli bir örnektir. Politika yapıcılarının destek araçlarını tasarlarken ilgili fonu her STK'ya değil de gelişime açık STK'lara sürekli olarak sağlaması Bölgemizde de ISI e.V gibi oluşumların gelişmesine katkı sağlayacaktır.

ISI e.V girişimci olmak isteyen göçmen kadınlara oldukça kapsamlı ve uzun süreli girişimcilik eğitimleri vermektedir. 6 ay süren eğitimler iki modül halinde

günde 8 saat olmak üzere haftada toplam 40 saat üzerinden verilmektedir. İlk modül girişimcilik hazırlık kursu olarak, ikinci modül ise daha çok e-ticarete yoğunlaşan e-girişimcilik eğitimi olarak verilmektedir. Bölgemizdeki girişimcilik eğitimleri içerik olarak oldukça yüzeysel, süresi ise ISI e.V eğitimleri ile karşılaştırmayacak kadar kısadır.

Çalışma ziyareti kapsamında diğer kurumların deneyimleri de Ajans için yol gösterici olmuştur. Berlin İş, Uyum ve Kadın Senatosunun desteği ile Berlin'de kurulan kadın girişimcilik merkezinin TRC2 Bölge Planında yer alan Bölgemizde kadın girişimcilik merkezinin kurulması hedefi doğrultusunda bir model olarak ele alınabileceği değerlendirilmiştir. Konut ve Kentleşme Federal Birliğinin, Belediyelerin planlama çalışmalarına verdiği nitelikli desteklerin Türkiye'deki Kalkınma Ajansları veya Ajansımız için iyi bir model olabilecek niteliklere sahip olduğu görülmüştür. Kurumun yerel yönetimler ile kurduğu etkili işbirliği süreçleri ve yöntemleri Ajansımıza yeni uygulama araçları geliştirebileceği fikirler vermiştir. Şehircilik anlayışı, planlama ve katılımçılık konusunda gerek Belediye deneyiminden gerekse de Konut ve Kentleşme Federal Birliği ve Berlin Senatosu'nca yaptırılan Berlin 2030 Stratejisi planlama deneyiminden katılımçılık düzeylerinin önemi

ve sağladığı avantajlar ve dezavantajlar konusunda önemli çıkarımlar sağlanmıştır. Katılımçılık süreçlerinin sağladığı çok sayıda avantajın yanında, bazı durumlarda farklı çıkar grupları tarafından suiistimal edilebildiği durumlar sürecin dezavantajları olarak belirtilmiştir.

Projenin ikinci çalışma ziyareti olan Sofya gezisi proje iştirakçi kuruluşu olan Kalkınma Ajansları Birliği (BARDA) eşliğinde 2016 yılı Haziran ayı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Ziyaret kapsamında ikisi kalkınma ajansı olmak üzere 6 kuruluş ziyaret edilmiştir.

BARDA 16 Bölgesel Kalkınma Ajansı'nın ve KOBİ'lere destek veren iş merkezlerinin temsil edildiği şemsiye bir kuruluş olarak faaliyet göstermektedir. Sivil toplum kuruluşu olarak 1997 yılında "Vocational Training and Active Employment Measures" isimli AB projesi kapsamında faaliyetlerine başlayan BARDA o tarihten beri faaliyetlerine devam etmektedir. BARDA'nın temel amacı KOBİ'leri desteklemek ve bölgesel kalkınmayı sağlayacak projeler yürütmektir. Herhangi bir kamu kaynağından yararlanmayan BARDA faaliyetlerine proje bazlı AB fonları ve KOBİ'lere sağlanan danışmanlık ve eğitim hizmetleri sayesinde devam etmektedir. Ancak özellikle iş merkezlerinin (JOB Centre) kurulmasından sonra rekabetten dolayı gelirler önemli sevi-

yede düşmüştür.

Bulgaristan'daki Kalkınma Ajansları tıpkı BARDA gibi birer STK olarak faaliyet göstermekte olup merkezi bütçeden herhangi bir pay almamaktadır. Bütün gelirlerini AB projelerinden ve piyasaya yaptıkları eğitim ve danışmanlık hizmetlerinden sağlamaktadırlar. Bundan dolayı dış fonlara ulaşmada yoğun rekabet yaşanmaktadır. Bu durum Kalkınma Ajanlarını dış fon sağlamak için sürekli olarak proje üretmeye teşvik etmektedir. Bununla birlikte Kalkınma Ajanlarının Bölge Planı hazırlama ve uygulamada doğrudan bir rolleri olmayıp, paydaş rolüyle katılımcı süreçlere dahil olan bir aktör durumundadır.

Ülkemizle karşılaştırıldığında Bulgaristan'da Bölge Planlarının uygulanması kurum ve kuruluşlar için daha bağlayıcıdır. Bu durumun en önemli sebebi ise AB destek mevzuatıdır. AB, desteklerini bölge planları içindeki strateji ve önceliklere göre tahsis etmektedir. Bulgaristan'daki kurum, kuruluş ve STK'ların bu fonlara bağımlı olması bölge planlarının uygulama kapasitesini arttırmaktadır. Ülkemizde de sadece AB fonlarında değil, merkezi hükümetin bölgelere kaynak aktarımında da bölge planlarına uyum şartı aranması planların uygulanabilirliğini arttıracaktır.

Projenin üçünü çalışma ziyareti proje-

de iştirakçisi konumunda olan Granada İl Özel İdaresi eşliğinde İspanya'nın görece az gelişmiş güney kesiminde yer alan Granada Bölgesinde gerçekleştirilmiştir. Özel İdare Granada'nın bölgesel ve yerel gelişmesi için çalışan, AB bölgesel gelişme politikaları kapsamında projelerin uygulanması, izlenmesi ve bölgesel kalkınma için stratejik planlama ve programlama konularında deneyimli bölgesel bir kamu kuruluşudur. İdare 172 belediyeden oluşan belediyeler üstü bir yapıya sahiptir. İdare, bünyesinde bulunan belediyelere alt-yapı, çevre, kültür-turizm, yenilenebilir enerji ve sosyal içerikli konularda hukuki, teknik ve mali destekler sağlamaktadır. Özel İdare 2005 yılından beri ilgili alanlara desteklerini hizmet talep mektubu isimli bir yöntemle sağlamaktadır. İl Özel İdaresi Bölge Planlarına benzer bir niteliği olan 2 yıllık planlar (Hizmet Talep Kitabı-Karta De Servisia) oluşturmaktadır. Belediyeler de bu plana göre gerçekleştireceği faaliyet ve projeleri hizmet talep mektubu ile idareye sunarak müzakereci bir yöntemle projelerini hayata geçirmektedir. 2 yıllık planlara göre faaliyetleri önceliklendirmek planın uygulama kapasitesini artırırken, hizmet talep mektuplarının halka açık olması yerel yönetimlerde şeffaflığı sağlamaktadır. Bu yöntemle ayrıca belediye harcamalarının mali ve teknik

kontrolü kolaylaşmaktadır.

Özel idare AB fonları konusunda oldukça uzmanlaşmış bir kuruluştur. Kendi uyguladığı projeler dışında Belediyelerin de proje uygulama kapasitesini arttırmalarına yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda proje oluşturma ve uygulama kapasitesi düşük belediyelere teknik destek verilmektedir. Bazı belediyelerin AB projeleri tamamen İl Özel İdare tarafından yürütmektedir.

Ziyaret kapsamında başta Granada İl Özel İdaresi ve alt birimleri olmak üzere 8 adet kurum ve kuruluş ziyaret edilmiştir. Özel idarenin 3 alt birimlerinden olan Yerel Kalkınma Birimi, Şirket Oluşturma ve Güçlendirme Birimi ve Kırsal Kalkınmayı Geliştirme Birimlerinin yenilikçi uygulamaları incelenmiştir. Bu uygulamalardan en ilgi çekici olan Sabor Granada (Granada Lezzeti) markası üzerinde durmak gerekmektedir.

Kırsal Kalkınmayı Geliştirme Birimi tarafından bir AB projesi kapsamında oluşturulan markanın sloganı "daha iyi rekabet için işbirliği" olarak belirlenmiştir. Markanın amacı gıda ürünlerinin satışını arttırarak istihdamı arttırmaktır. Bölgede üretilen tarımsal gıdaların yaklaşık 500 adeti ve mevcutta bulunan 9 adet coğrafi tescilli ürün Granada Lezzeti markası adı altında piyasaya sürülmektedir. Şuana kadar markaya

dahil olan 107 firma bulunmaktadır. Özel idareye ait olan marka etiketlenerek söz konusu ürünlerin üzerine vurulmaktadır. Marka sadece üreticilere değil ilgili ürünleri pazara sunan kasap, restoran gibi işyerlerine de verilmektedir. Etiket sayesinde Granada Lezzeti markalı ürünler pazarda daha çok alıcı bulabilmektedir. Proje kapsamında oluşturulan marka Granada'da üretilen ürünlerin pazarlanmasında katkı sağlamaktadır.

Çalışma ziyaretinde bir diğer ilgi çekici

kuruluş ise Granada ilçesi olan Guadix Kırsal Kalkınma Birliği'dir. Kalkınma Birliği ilçe düzeyinde 6 yıllık stratejik kalkınma planı hazırlamakta ve uygulamaktadır. Planın hazırlanması ve uygulanmasında İl Özel İdaresi ile işbirliği halinde hareket edilmektedir. Planın uygulama aşamasında sektörel toplantılar yapılarak planın uygulama kapasitesi artırılmaktadır. Hangi sektörün desteklenmemesi gerektiği planda belirtilmiştir. Planda belirtildiği gibi fon arama ve arabuluculuk faaliyetleri Birlik tarafından yürütülmektedir.

Planda Tarım uygulamalarında agro-ekoloji bir felsefe belirlenmiştir. Bu kapsama girmeyen tarımsal faaliyetler desteklenmemektedir. AB'nin 3 ana hedefi olan çevrenin korunması, fırsat eşitliği ve iklim değişikliği ile mücadele planın stratejik hedeflerinde yerini almıştır. Yine planda belirtildiği gibi dış yatırımcıdan ziyade yerel girişimlerin daha fazla desteklenmesi öncelikli bir politika olarak uygulanmaktadır. İlçe düzeyinde uygulanan stratejik plan Bölge Planına benzer bir nitelikler taşımaktadır.

Her 3 ülkede de ziyaret edilen farklı çalışma alanlarına sahip olan kurumların görev ve faaliyetleri, Karacadağ Kalkınma Ajansının hazırlama ve uygulanmasında koordinasyonundan sorumlu olduğu Bölge Planı hedefleri ile örtüşmektedir. İlgili ziyaretler aynı zamanda gelecekte yapılabilecek çalışmalar için ortaklık ağları kurulmasına olanak sağlayacaktır. Bu noktada Ajansımızın ve Bölgemizdeki diğer kuruluşların faydalanabileceği önemli bir yurtdışı paydaş

veritabanı oluşturulmuştur.

Projenin en kapsamlı faaliyeti Etkin Ortaklıklar Çalıştayı, proje ortakları ve iştirakçileri tarafından Kalkınma Ajansı eşliğinde gerçekleştirilen Diyarbakır Çalışma Gezisi ile birleştirilmiştir. Çalıştayı hemen öncesinde yapılan Diyarbakır Çalışma Gezisinde Diyarbakır ve Şanlıurfa illerindeki valilikler, belediyeler, ticaret ve sanayi odaları ile kadına yönelik STK'lar ziyaret edilmiştir. Çalıştay ise TRC2 Bölgesinde bölgesel politikaların

uygulanmasında etkin işbirliği konusunda proje ortakları-iştirakçileri ve yerel-bölgesel paydaşların katılımı ile 2017 yılı Nisan ayında gerçekleştirilmiştir. Çalıştay içeriği 2014-2023 Bölge Planında belirlenen gelişme eksenleri etrafında kurgulanmıştır (Ekonomik Büyüme, Beşeri Gelişim ve Sosyal Sermaye, Yaşam Kalitesi, Sürdürülebilir Gelişim eksenleri ile proje kurgusu içinde yer alan Kadın Girişimciliği eksen). Çalıştayda katılımcıların, bölgesel gelişmenin önündeki so-

runlar ve engeller yerine, sahip oldukları kaynakları bir araya getirecek ortaklıklar yaratarak proje fikirleri geliştirmeleri

masaya yatırılmıştır. Yurtdışı paydaşlarımızın da katılım sağladığı çalıştayda AB nezdindeki iyi uygulamalar göz

önüne alarak Bölgenin içsel potansiyeli harekete geçirecek işbirlikleri üzerinde durulmuştur.

Proje uygulaması boyunca Ajansımıza teknik danışmanlık hizmeti İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından verilmiştir. 20 yılı aşkın bir süredir bölge planlama ve bölgesel gelişme konusunda öğretim, araştırma, bilimsel yayınlar yapan İstanbul Teknik Üniversitesi Türkiye'yi bölgesel politika araştırmaları alanında uluslararası alanda temsil eden öncü kuruluşlar arasındadır. Danışman akademisyenler söz konusu de-

neyimlerine Kalkınma Ajansları ile yapılan planlama, programla ve ortak proje yürütme faaliyetleri ile devam etmekte olup, bölgesel politikaların oluşturulması ve uygulanması konusunda öğrenme süreçleri ve yenilikçi modellerin oluşturulması konusunda projeye destek vermişlerdir.

Proje süresince yürütülen faaliyetler ile elde edilen deneyimler ve çalıştay sonuçları doğrultusunda, Bölgemiz ve

Türkiye için bölgesel politikaların uygulanması, bölgesel ve yerel kalkınma için etkin işbirliklerinin kurulması amacıyla uygulanabilecek yenilikçi model/ modelleri içeren bir değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Proje ile elde edilen yeni deneyimlerin bölge paydaşları ile paylaşılması ve oluşturulacak yenilikçi işbirliği modellerinin Ajansımız ve ülkemizdeki diğer bölgeler ve kurumlar için de alternatif olması öngörülmektedir. ■

KAYNAKLAR

1. ÇELEBİ DENİZ, Z., (2014). Bölgesel Gelişme İçin Sektörel Rekabetçilik: TRC2 Diyarbakır-Şanlıurfa Bölgesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
2. Kalkınma Bakanlığı (2015). Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi. Ankara: Kalkınma Bakanlığı Yayını.
3. KARACADAĞ KALKINMA AJANSI (2015) TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) Bölgesi Bölge Planı. Diyarbakır: Karacadağ Kalkınma Ajansı Yayını.
4. Mevzuat Bilgi Sistemi, (2016). Mevzuat.basbakanlik.gov.tr, 10.02.2016.
5. AB Bakanlığı (2016) <http://siviltoplumdiyalogu.org/bolgesel-politika-ve-yapisal-araclarin-koordinasyonu-projeleri/>, 20.02.2016.
6. TEKELİ, İ., (2009). Türkiye de Bölgesel Eşitsizlik ve Bölge Planlama Yazıları, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

DOING BUSINESS (İŞ YAPMA KOLAYLIĞI) 2017 RAPORU VE TÜRKİYE’NİN GÖRÜNÜMÜ

Karacadağ Kalkınma Ajansı Diyarbakır Yatırım Destek Ofisi

Dünya Bankası tarafından 2004 yılından beri her yıl düzenli olarak Doing Business Raporları yayınlanmaktadır. Bu raporların 14’üncüsü olarak Doing Business 2017 raporu yayınlanmıştır.

Rapor, bir ülkede ilgili mevzuat kurallarına uyarak yerel bir girişimci tarafından küçük ve orta ölçekli bir işletmenin açılması ve işletilmesinin ne kadar kolay ya da zor olduğunu açıklıyor.

Rapor kapsamında işletmelerin, işletme ömrü boyunca karşılaşılabileceği 11 alandaki (iş kurma, yapı ruhsatının alınması, elektrik bağlantısı, mülkiyet kaydı, kredi alma, küçük yatırımcının korunması, vergi ödeme, sınır ticareti, sözleşmelerin uygulamaları, iflas çözümleri, personel rejimi) düzenlemelerin değişimi ölçülüp izleniyor. Kullanılan değişkenler ve incelenen konular aşağıdaki tabloda özet olarak verilmiştir.

Tablo 1: Doing Business Raporunda Kullanılan Değişkenler ve İncelenen Konular

Yasal Prosedür Süreçleri ve Ücretler

Değişkenler	İncelenen Konular
İş kurma	Limited şirket kurmak için ödenmesi gereken minimum sermaye, prosedürler, gereken süre ve masraflar
Yapı ruhsatının alınması	Yapı için gerekli tüm işlemlerin masrafları, gerekli süre ve prosedürler
Elektrik bağlantısı	Elektrik bağlantısı için gerekli masraflar, gerekli süre ve prosedürler
Mülkiyet kaydı	Mülkiyet değişimi için gerekli masraflar, gerekli süre ve prosedürler
Vergi ödeme	Vergi düzenlemeleri gereği ödenmesi gereken vergi oranı, gerekli süre ve prosedürler
Sınır ticareti	Limandan ihracat ve ithalat için gerekli belgeler, gerekli süre ve masraflar
Küçük yatırımcının korunması	Kurumsal yönetim ve işlemlerle ilgili azınlık hissedarların hakları
Kredi alma	Teminat sistemi ve kredi bilgi sistemi
Sözleşme uygulamaları	Ticari bir anlaşmazlığı çözmek için gerekli masraflar, gerekli zaman ve prosedürler
İflas çözümleri	Ticari iflas için gerekli masraflar, zaman ve prosedürler, geri kazanım oranı ve iflas yasal çerçevesinin gücü
Personel rejimi	Yasal düzenlemelerin esnekliği, işçi hakları, iş anlaşmazlıklarının çözümü

Yıllık rapor serileri ile Doing Business sayesinde, yasal iş düzenlemeleri ve mülkiyet hakkının korunması gibi konularda niceliksel göstergelerle Afganistan'dan Somali'ye 190 ekonominin yıllara göre gelişimi ve karşılaştırılması mümkün olmaktadır. Veri setleri ülkelerin en fazla ekonomik faaliyetlerinin yapıldığı kent esas alınarak oluşturulmaktadır. Mesela Türkiye için İstanbul verileri esas alınmaktadır.

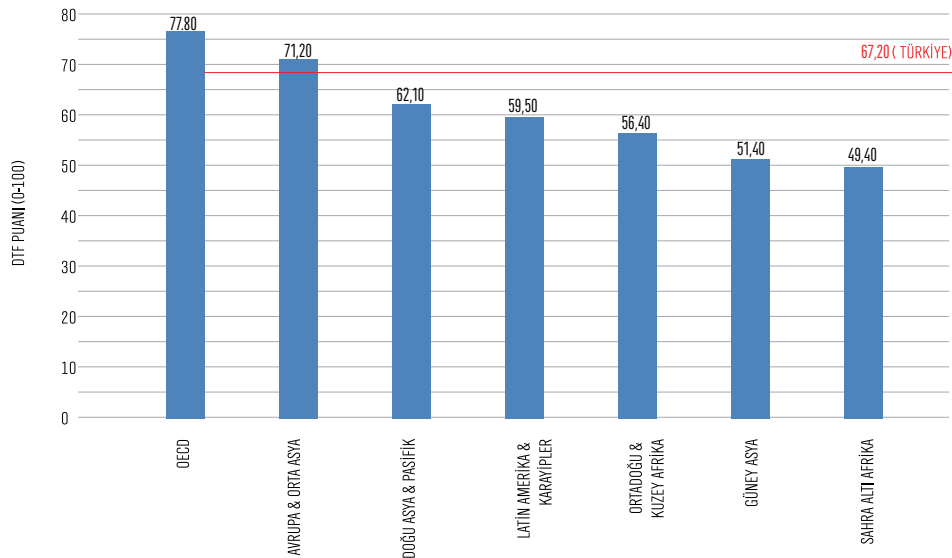
Veri seti, Sahra-altı Afrika bölgesinden 48 ülke, Latin Amerika ve Karayipler bölgesinden 32 ülke, Doğu Asya ve Pasifik bölgesinden 25 ülke, Doğu Avrupa ve Orta Asya bölgesinden 26 ülke, Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinden 20 ülke, Güney Asya bölgesinden 8 ülke ve 31 OECD yüksek gelir grubu ülkesini kapsamaktadır. Rapordaki veriler, 1 Haziran 2016 tarihine kadar olan verileri (sadece vergi ödeme göstergeleri Ocak-Aralık 2015 dönemini kapsıyor) kapsamaktadır.

Doing Business raporunda, raporun geniş kapsamı ve karar mekanizmalarındaki gücünün oldukça fazla olduğu belirtilmekle beraber, raporda bazı kısıtlamaların olduğundan da bahsedilmektedir. İş ve yatırım ortamı için çok önemli olan büyük pazarlara yakınlık, nitelikli işgücü, altyapı hizmetlerinin kalitesi (elektrik ve sınır ticareti dışındaki göstergeler), güvenlik önlemleri, hükümet süreçlerindeki şeffaflık, makroekonomik şartlar gibi konular doğrudan rapor içinde yer almamaktadır. Halbuki bu konular da yatırım ortamını ve yatırım kararı süreçlerini oldukça etkileyebilmektedir.

Bu kısıtlamalara rağmen Doing Business Raporu, iş yapma konusunda ekonomiler arasında kıyaslama imkanı sunmaktadır. Rapor sadece iş yapmanın önündeki engelleri ortaya koymakla kalmıyor ayrıca, engellerin kaynağını tanımlıyor ve politika yapıcıların reform düzenlenmelerinin tasarımına destek oluyor.

Doing Business 2017 raporunda önceki raporlardan farklı olarak da iş kurma, mülkiyet kaydı ve sözleşme uygulamaları konularına cinsiyet boyutu da eklenmiştir. Mesela iş kurma konusundaki değişkenler erkek ve kadın için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bundan dolayı önceki yıllara göre hesaplamalarda bazı küçük değişiklikler olmuştur.

Doing Business raporlarında ülkelerin DTF (distance to frontier) puanı hesaplanarak ülke sıralaması yapılmaktadır. DTF puanında 0-100 arası bir skala kullanılmakta olup puan arttıkça iş yapma kolaylığı artmakta, puan azaldıkça azalmaktadır. Aşağıdaki grafikte bölgelerin DTF puanı görülmektedir. Buna göre tahmin edilebileceği üzere OECD ülkeleri en iyi DTF puanına sahiptir. Türkiye'nin de içinde olduğu Avrupa&Orta Asya bölgesi ikinci sırada gelmektedir. Son sırada ise Sahra-altı Afrika bölgesi gelmektedir.

Grafik 1: Bölgelerin ve Türkiye'nin DTF Puanı

İş yapma kolaylığı sıralamasında ilk 20 ülke Doing Business 2016 ve 2017 raporları incelenerek aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: İş Yapma Kolaylığı Sıralaması

Ülke	2017 DTF Puanı	2017 Sıralama	2016 Sıralama
Yeni Zelanda	87,01	1	1
Singapur	85,05	2	2
Danimarka	84,87	3	3
Hong Kong	84,21	4	5
Güney Kore	84,07	5	4
Norveç	82,82	6	8
İngiltere	82,74	7	6
ABD	82,45	8	7
İsveç	82,13	9	9
Makedonya	81,74	10	16
Tayvan	81,09	11	10
Estonya	81,05	12	11
Finlandiya	80,84	13	12
Latviya	80,61	14	17
Avustralya	80,26	15	13
Gürcistan	80,20	16	23
Almanya	79,87	17	14
İrlanda	79,53	18	15
Avusturya	79,87	19	18
İzlanda	78,92	20	19
Türkiye	67,19	69	63

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Yeni Zelanda, 2 yıldır birinci sırada yer almaktadır. İlk üç sıradaki ülkeler yıllar itibarıyla aynı kalmıştır. Sıralamadaki ilk 20 ülkede de önemli bir değişiklik görülmemektedir. 20 ülkenin 19'u bu yıl da listede yerini almıştır. Ayrıca Gürcistan önceki yıl lis-

tede olmayıp bu yıl listeye yeni girmiştir. Türkiye 2016 yılında 63'üncü sırada iken 2017 yılında 69'uncu sıraya düşmüştür. Ancak, Türkiye'nin geçen yılki sıralamasının metodoloji değişikliği nedeniyle 55'ten 63'e revize edildiği belirtilmiştir.

Türkiye'nin alt konu başlıkları olarak sıralamasına bakıldığında; 2017 yılında önceki yıla göre "iş kurma" konusunda yukarı basamaklara çıktığı, diğer konularda ya konumunu koruduğu ya da düştüğü görülmektedir.

Tablo 3: Türkiye'nin Alt Konu Başlıklarındaki Sıralaması

	DB 2017 Sıralaması	DB 2016 Sıralaması	Fark
İş kurma	79	90	11
Yapı ruhsatının alınması	102	101	-1
Elektrik bağlantısı	58	36	-22
Mülkiyet kaydı	54	54	0
Kredi alma	82	78	-4
Küçük yatırımcının korunması	22	18	-4
Vergi ödeme	128	128	0
Sınır ticareti	70	70	0
Sözleşme uygulamaları	33	32	-1
İflas çözümleri	126	124	-2

Raporda, raporlama döneminde, 190 ülkede, KOBİ'lerin açılmasını ve faaliyet göstermesini kolaylaştıran toplam 283 iş reformunun hayata geçirildiği belirtilmiştir. Ayrıca Türkiye için "iş kurma" konusunda, yeni firmaların online vergi

kimlik numarası alması ve "vergi ödemesi" konusunda elektronik faturalandırma ve defter tutmaya geçilmesi olumlu gelişme olarak raporda tespit edilmiştir. "İş kurma" konusunda Türkiye, 190 ülke içinden 79'uncu sırada yer almıştır.

Türkiye'de iş kurma ile ilgili bir girişimin 7 prosedür işlemi ile toplam 6,5 gün uğraşması gerekirken, Yeni Zelanda'daki bir girişimci işini yarım günde ve sadece 1 prosedür işlemi ile kurabilmektedir.

Tablo 4: "İş Kurma" Alt Başlığında Türkiye'nin Diğer Bölgelerle Karşılaştırılması

	Ülke sıralaması	Prosedür sayısı	İşlem zamanı (gün)	Masraf (kişi başına gelirin yüzdesi)
Yeni Zelanda	1	1	0,5	0,3
Kanada	2	2	1,5	0,4
Gürcistan	8	3	3	2,4
İngiltere	16	4	4,5	0,1
Rusya	26	3	9,8	1
Fransa	27	5	3,5	0,7
Mısır	39	4	6	7,4
ABD	51	6	5,6	1,1
İtalya	62	6	6,5	13,9
Türkiye	79	7	6,5	16,4
İspanya	85	7	13	5
Japonya	89	8	11,2	7,5
Güney Afrika	185	10	43	0,2

Kaynak: Dünya Bankası (2017). "Doing Business 2017", www.doingbusiness.org, 30.05.2017

TKDK ve IPARD DESTEKLERİ

Dr. Ahmet ANTALYALI / TKDK Başkanı

IPARD Programı ülkemizde tarım ve gıda sektörlerinin sürdürülebilir modernizasyonu ile AB standartlarına ulaşmasına katkı sağlamak ve kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasını teşvik etmek amacıyla çeşitli tedbirler altında, değişen yatırım limitleri ve destek oranlarına göre uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği (AB) üyeliği yolunda 1999 yılında “aday ülke” statüsü kazanan Türkiye, aday ve potansiyel aday ülkelere sağlanan katılım öncesi mali yardımlardan faydalanma imkânına da kavuşmuş ve 2001 yılı sonundan itibaren hibe nitelikli AB fonlarını kullanmaya başlamıştır. Avrupa Birliği tarafından aday ve potansiyel aday ülkelere yapılan mali yardımlar 2007-2013 bütçe döneminde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) adı altında birleştirilmiş ve beş bileşenden oluşan bir yapılmaya gidilmiştir. Bu beş bileşen; Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma, Sınır Ötesi İşbirliği, Bölgesel Kalkınma, İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Kırsal Kalkınma (IPARD) olarak belirlenmiştir. Kırsal Kalkınma bileşeninin amacı, AB’nin Ortak Tarım Politikası, Kırsal Kalkınma Politikası ve ilgili diğer politikaların uygulanması ve yönetimi için uyum hazırlıklarını ve bu kapsamda politika geliştirilmesini desteklemektir.

2005 yılında Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği arasında katılım müzakerelerinin başlatılmasına karar verilmiş ve müzakerelerin “Tarım ve Kırsal Kalkınma” başlıklı 11. Faslı kapsamında 2007 yılında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) kurulmuştur. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın “ilgili kuruluşu” statüsünde, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli bir kamu kurumu olan TKDK’nın kuruluş amacı; ulusal kalkınma plan, program ve stratejileri çerçe-

vesinde Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakları da kapsayacak şekilde, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetleri gerçekleştirmektir.

Nitekim Avrupa Komisyonu’nun gerçekleştirdiği akreditasyon ve yetki devri sürecini Temmuz 2011’de başarı ile tamamlayan TKDK, Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı’nı (IPARD) önce 20 ilimizde, 2013 yılında itibaren ise 22 ilin daha eklenmesiyle birlikte 42 ilimizde¹ uygulamaya başlamıştır.

IPARD Programı ülkemizde tarım ve gıda sektörlerinin sürdürülebilir modernizasyonu ile AB standartlarına ulaşmasına katkı sağlamak ve kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasını teşvik etmek amacıyla çeşitli tedbirler altında, değişen yatırım limitleri ve destek oranlarına göre uygulanmaktadır.

Destek verilen yatırım alanları et ve süt üretimi; etin, sütün, meyve-sebzelerin, su ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması; arıcılık, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği, süs bitkisi üretimi, yerel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması, kırsal turizm ve kültür balıkçılığıdır. Söz konusu alanlarda yapılacak yatırımların desteklenen harcama kalemleri (uygun harcamalar) ise; inşaat ve yapım işleri, yeni makine ekipman alımı, proje hazırlığına yönelik genel harcamalar ve görünürlük (tabela/pano alımı) harcamalarıdır. Bu harcamalar için aynı zamanda KDV muafiyeti uygulanmak-

1) Birinci Uygulama Dönemi İlleri: Afyonkarahisar, Amasya, Balıkesir, Çorum, Diyarbakır, Erzurum, Hatay, Isparta, Kahramanmaraş, Kars, Konya, Malatya, Ordu, Samsun, Şanlıurfa, Sivas, Tokat, Trabzon, Van, Yozgat.
İkinci Uygulama Dönemi İlleri: Ağrı, Aksaray, Ankara, Ardahan, Aydın, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Denizli, Elazığ, Erzincan, Giresun, Karaman, Kastamonu, Kütahya, Manisa, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir ve Uşak.

tadır. Bunların dışında kalan arazi ve mevcut bina alımı, kira ve işletme giderleri, canlı hayvan alımı gibi giderler destek kapsamında değildir.

Faydalanicılara uygun harcamalar karşılığında sağlanan ve %50 ile %70 arasında değişen mali desteğin kaynağı Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti eş-finansmanı ile oluşturulan IPARD Programı fonudur. “Kamu Katkısı” olarak adlandırılan bu destek, Program çerçevesinde gerçekleştirilen yatırımlar için geri ödemesiz olarak kullanılmaktadır. IPARD-I Dönemi için ayrılan fon miktarı yaklaşık 1,1 Milyar Avro olmuştur.

Kamu tüzel kişilikleri hariç olmak üzere,

ulusal kanunlarca tanınmış gerçek ve tüzel kişiler IPARD kapsamında desteklerden faydalanmak üzere başvuruda bulunabilmektedir.² Başvuru sahiplerinin sağlaması gereken diğer temel koşullar ise gerçek kişi ise kendisinin, tüzel kişi ise temsil ve ilzama yetkili olan kişinin 65 yaşın üzerinde olmaması, ulusal vergi sistemine kayıtlı olması, vergi ve sosyal güvenlik borcunun bulunmamasıdır. Ayrıca tedbirler bazında belirlenen eğitim, mesleki yeterlilik vb. şartların da karşılanması gerekmektedir.

IPARD destekleri bir program etrafında yapılandırıldığından bir takım öncelikleri söz konusudur. Örneğin kırsal ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine

ilişkin arıcılık, süs bitkisi yetiştiriciliği, tıbbi ve aromatik bitki üretimi, yerel ürünlerin ve mikro işletmelerin geliştirilmesi, kırsal turizm ve kültür balıkçılığı gibi yatırımların kırsal alanlarda³ gerçekleştirilmesi zorunludur. Öte yandan Program, kadınlara ve gençlere yönelik bir takım ayrıcalıkları ve öncelikleri de içermektedir. Proje seçiminde kadın yatırımcılara ve kadın istihdamı sağlayan yatırımlara fazla puan verilerek bu projelerin öne çıkması sağlanmaktadır; aynı şekilde kırk yaşın altında olan (genç) yatırımcılar daha fazla puan almaktadır. Genç yatırımcıların bir diğer avantajı da süt ve et üretimine yönelik yatırımlarda % oranında fazla hibeden faydalanmalarıdır.

IPARD-I PROGRAMINDA DESTEKLENEN SEKTÖRLER ve DESTEK ORANLARI⁴

ALT TEDBİR/SEKTÖR ADI ve BÜTÇE KALEMLERİ	YATIRIM LİMİTLERİ €	DESTEK ORANLARI
101-1 Süt Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım	15.000 – 1.000.000	% 50-65
101-2 Et Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım		
Bütçe Kalemi – 1 (Kırmızı Et)	20.000 – 1.000.000	
Bütçe Kalemi – 2 (Kanatlı Eti)	15.000 – 500.000	
103-1 Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		% 50
Bütçe Kalemi – 1 (Süt İşleme Tesisleri)	50.000 – 3.000.000	
Bütçe Kalemi – 2 (Süt Toplayan Üretici Örgütleri)	25.000 – 1.000.000	
103-2 Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		
Bütçe Kalemi – 1 (Kırmızı Et İşleme ve Pazarlama)	30.000 – 3.000.000	
Bütçe Kalemi – 2 (Kanatlı Eti İşleme ve Pazarlama)	30.000 – 3.000.000	
103-3 Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Pazarlanması	50.000 – 1.250.000	% 50
103-4 Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	50.000 – 1.500.000	
302-1 Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi (Arıcılık - Süs bitkileri - Tıbbi ve Aromatik Bitkiler)	5.000 – 250.000	
302-2 Yerel Ürünlerin ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi	10.000 – 400.000	
302-3 Kırsal Turizm	15.000 – 500.000	
302-4 Kültür Balıkçılığının Geliştirilmesi	15.000 – 400.000	

2) Kamu hissesi %25'in üzerinde olan tüzel kişilerin başvuru yapamamaktadır.

3) Kırsal alan, nüfusu 20.000'in altında olan yerleşim birimlerini ifade etmektedir. (<http://www.tkd.gov.tr/Content/File/Ipard/IPARD2.pdf> Sf. 25.)

4) Bu Program sona ermiştir. Son başvuru çağrı dönemlerine ait projelerin yatırım ve ödeme süreçleri devam etmektedir.

2015 yılı sonu itibarıyla tamamlanan IPARD-I Programı döneminde, ülke ekonomisine 3,5 Milyar Lirası hibe olmak üzere toplamda 6,1 Milyar Liralık yatırım kazandırılmıştır. Yaklaşık 11 bin projeye sağlanan bu hibeler ile şu ana kadar yaratılan istihdam sayısı ise 50 bine yaklaşmıştır. Bu dönemde 1.132 adet süt çiftliğine; 1.115 adet kırmızı et ve kanatlı eti üretim

çiftliğine; süt, et, meyve sebze ve su ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması sektörlerini içeren toplam 462 adet tarımsal sanayi işletmesine; 7341 adet arıcılık, süs bitkisi ve tıbbi-aromatik bitki üretimi yatırımına; 341 adet yerel ürün ve el sanatları yatırımına; 387 adet kırsal turizm ve 25 adet kültür balıkçılığı yatırımına destek verilmiştir. Yukarıda belirtilen yatırımlar

kapsamında, 5.354'ü traktör olmak üzere yaklaşık 343.000 makine ekipman alımı desteklenmiştir. Yatırımların en az beş yıl devam etmesi gerekmektedir. Bu nedenle tüm projeler beş yıl boyunca izleme sürecine alınmaktadır. Bunun yanında Kurumumuz "Sürdürülebilirlik Eğitimleri" ile yatırımcılara destek olmaktadır.

IPARD-II PROGRAMI

IPARD-II Programı Avrupa Komisyonu tarafından 27 Ocak 2015 tarihinde onaylanmıştır. Program kapsamında % 75'i AB, % 25'i ulusal kaynaklardan olmak üzere toplamda 1 Milyar 45 Milyon Avro (Yaklaşık 3,4 Milyar TL) fon yatırımcıların kullanımına açılmış ve ilk başvuru çağrı ilanına 18 Aralık 2015 tarihi itibarıyla çıkmıştır.

IPARD-II kapsamında destek oranları yükseltilmiş ve yeni yatırım alanları destek kapsamına alınmıştır. İlk programda desteklenen yatırım alanlarına manda sütü, manda eti, yumurta tavukçuluğu, kaz yetiştiriciliği ve mantar üretimi de eklenmiştir. Ayrıca; yenilenebilir enerji yatırımları ile makine parkları da yeni sektörler olarak destek kapsamına alınmıştır. Yerel kalkınma stratejilerinin oluşturulması ve çevre dostu tarımsal uygulamalar da gerekli yetki alındıktan sonra uygulamaya başlanacaktır.

IPARD-II Programı'nda et ve süt üretimine verilen hibe desteği üst sınırı % 65'ten % 70'e çıkarılmıştır.⁵ Arıcılık, bitkisel üretim, yöresel ürünlerin işlenmesi, kırsal turizm ve kültür balıkçılığına verilen destek oranı % 50'den % 65'e yükseltilmiştir.

Et, süt, meyve-sebze ve su ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanmasına yönelik yatırımlarda destek oranı % 50 olarak

devam etmektedir. Fakat bu yatırımlarda atık yönetimine ilişkin harcamalara yer verilmesi durumunda, sadece bu harcamalar için % 10 ek destek sağlanacaktır. Aynı ek destek, et ve sütün üretimine yönelik yatırımlar için de geçerlidir.

IPARD-II kapsamında yenilenebilir enerji yatırımlarına kapsamlı bir destek programı da başlamıştır. IPARD-I Programında 2014 yılı itibarıyla başlatılmış olan tesislerin kendi öz tüketimlerini karşılamaya yönelik yenilenebilir enerji yatırımlarına destek sürecektir, bunun yanında sadece elektrik üretimi ve satışını içeren ticari nitelikli yatırımlar da desteklenmeye başlanacaktır. Bu kapsamda 1 MW kapasiteyi geçmeyen yenilenebilir enerji yatırımlarına % 65 oranında hibe sağlanacaktır. Burada desteğe esas uygun harcamalar üst limiti 500.000 Avro olup, yatırımın kırsal alanlarda gerçekleştirilmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Öte yandan, Avrupa Komisyonu'ndan gerekli yetki alındıktan sonra uygulamaya girecek olan Kırsal Alanda Kamu Alt Yapı Yatırımlarının Desteklenmesi tedbir kapsamında ise yerel yönetimlere, yerel yönetim birliklerine ve tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi yönetimlerine 1 MW'a kadar gerçekleştirecekleri -kamu nitelikli- yenile-

nebilir enerji yatırımlarına % 100 oranda destek verilecektir. Bu yatırımların uygun harcamalar bazında üst limiti 1,2 Milyon Avrodur. Yatırımların nüfusu on binin altında olan yerleşim birimlerinde uygulanması gerekmektedir.

AB'nin kırsal kalkınma politikasının amacı, kırsal alanların karşı karşıya kaldığı işsizlik, kente göç, çevre kirliliği gibi zorlukların üstesinden gelmek ve ekonomik potansiyeli ortaya çıkarmaktır. Bu politika, kırsal bölgeler ve bu bölgelerde yaşayan insanlara yönelik önemli hedeflere ulaşılmasına yardımcı olmaktadır. Nitekim Ankara Üniversitesi öğretim üyelerince Kurumumuz için hazırlanan IPARD Programı kapsamında desteklenen projelere ilişkin "Etki Değerlendirme Raporu", desteklerimizin ülkemizde hayvancılık sektörünün gelişimine, bilgi temelli üretime, yan sanayilerin gelişimine, istihdama, proje kültürünün kurumsallaşmasına katkı sunduğunu göstermiştir. IPARD-II Programı ile ülkemizde tarımsal işletmelerin ve gıda sektörünün sürdürülebilir modernizasyonu; kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve istihdam artışı; gıda güvenliği, hijyen, veterinerlik gibi konularda AB standartlarına ulaşılması yolunda daha büyük bir adım atılacağı inancındayız. ■

5) Süt üreten ve et üreten tarımsal işletmelere yönelik yatırımlarda destek oranı, toplam uygun yatırım miktarının %60'ıdır. Hibe desteği kararı alındığı tarihte başvuru sahibinin (sadece gerçek kişilerde) 40 yaşın altında olması durumunda veya yatırımın dağlık alanlarda yapılıyor olması durumunda bu oran %65; başvuru sahibi hem 40 yaşın altında hem de yatırımın dağlık bir alanda gerçekleştiriliyor olması durumunda %70 olacaktır. (Programda "Dağlık Alan", minimum 1.000 metre rakımda yer alan veya 500 ve 1.000 metre arasında bir rakımda bulunup minimum %17 eğime sahip olan alanlar olarak tanımlanmaktadır. Dağlık listesine <http://ipard.tarim.gov.tr/> adresinden ulaşılabilir.)

IPARD-II PROGRAMINDA DESTEKLENEN SEKTÖRLER ve DESTEK ORANLARI ⁶

ALT TEDBİR/SEKTÖR ADI	YATIRIM LİMİTLERİ (€)	DESTEK ORANLARI
Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar		
Süt Üreten Tarımsal İşletmeler	20.000-1.000.000	% 60-% 70 + (Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10'u)
Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler	20.000-1.000.000	% 60-% 70 + (Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10'u)
Beyaz Et Üreten Tarımsal İşletmeler	20.000-500.000 (Kaz için 250.000)	% 60-% 70 + (Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Yumurta Üreten Tarımsal İşletmeler	20.000-1.000.000	% 60-% 70 + (Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10'u)
Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar		
Kırmızı Et Kesimhanesi	30.000-3.000.000	% 50 + (Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Kanatlı Et Kesimhanesi	30.000-3.000.000	% 50 + (Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Et İşleme	30.000-3.000.000	% 50 + (Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Parçalama Tesisleri	30.000-3.000.000	% 50 + (Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Süt İşleyen İşletmeler	30.000-3.000.000	% 50 + (Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Süt Toplama Merkezleri	30.000-1.000.000	% 50 + (Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Meyve-Sebze	30.000-1.250.000	% 50 + (Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Su Ürünleri	30.000-1.500.000	% 50 + (Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamaların % 10 u)
Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme		
Bitkisel Üretimin Çeşitlendirilmesi ve Bitkisel Ürünlerin İşlenmesi ve Pazarlanması (Süs Bitkileri, Tıbbi/Aromatik Bitkiler, Mantar, Fide/Fidan, Çiçek Soğanı, Misel)	5.000-500.000	65%
Arıcılık ve Arı Ürünlerinin Üretimi, İşlenmesi ve Pazarlanması		
Zanaatkârlık ve Yöresel Ürün İşletmeleri		
Kırsal Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri		
Kültür Balıkçılığı		
Makine Parkları	5.000-500.000	65%
Yenilenebilir Enerji Tesisleri	5.000-500.000	65%

6) Ayrıntılı bilgi www.tkd.gov.tr web sayfasından, 444 85 35 numaralı telefondan veya Kurumumuz yardım masalarından alınabilir.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu 2014-2020

IPARD Programı (IPARD II Dönemi)

İKİNCİ BAŞVURU ÇAĞRI İLANI

Bu Program Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının ilgili kuruluşu olan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu 12 Haziran 2017 tarihinde İkinci Başvuru Çağrı İlanına çıkmış bulunmaktadır.

Başvuru kabulüne ilişkin bu çağrı, IPARD Programı 2014-2020 dönemi kapsamında yatırım yapmak isteyen işletmeler tarafından destek almak üzere yapılacak başvurular ile ilgilidir.

PROGRAMIN KAYNAĞI

Faydalanıcılara uygun harcamalar karşılığında sağlanacak olan mali desteğin kaynağı, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti eş finansmanından oluşturulan IPARD Programı Fonu'dur. Bu destek "Kamu Katkısı" olarak adlandırılmaktadır. Bu kamu katkısı, program çerçevesinde gerçekleşmiş yatırımlar için geri ödemesiz olarak kullanılacaktır.

DESTEKLENECEK TEDBİRLER VE DESTEK BÜTÇESİ

Bu Başvuru Çağrı İlanı kapsamında sadece "Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar" tedbiri kapsamında başvurular kabul edilecektir.

Desteklenecek sektörler, destek oranı ve destek bütçesi şu şekildedir;

TEDBİR ADI	SEKTÖR KODU	SEKTÖR ADI	DESTEK ORANI	TOPLAM DESTEK BÜTÇESİ (AVRO)
Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar (103)	103-1	Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	%50	122.177.559,21
	103-2	Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		
	103-3	Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		
	103-4	Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		
	103-5	Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		

BAŞVURU TARİHLERİ

Başvurular 06.09.2017 tarihi saat 09:00'dan itibaren, yatırımın uygulama-

YATIRIM SÜRELERİ

İkinci Başvuru Çağrı İlanı kapsamında hazırlanacak başvurularda yatırım sü-

nacağı ilde bulunan TKDK İl Koordinatörlüklerinde kabul edilmeye başlanacaktır. Online Proje Başvuru Sistemi 26.09.2017 tarihi saat 21:00'da kapa-

releri en fazla 18 (on sekiz) ay olarak planlanmalıdır. Taksitlendirmenin nasıl

ılacaktır. Başvuruların son teslim tarihi 28.09.2017, saat 18:00'dir. Son teslim tarihinden sonra yapılacak başvurular kabul edilmeyecektir.

yapılacağı ile ilgili bilgiler Başvuru Çağrı Rehberinde yer almaktadır.

BAŞVURULAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

2014-2020 IPARD Programının güncel hali, Bakanlığımız (www.tarim.gov.tr) ve Kurumumuz internet adreslerinden (www.tkd.gov.tr) temin edilebilir.

Başvurular hakkında detaylı bilgileri ve

başvuru kurallarını içeren Başvuru Çağrı Rehberi (Versiyon 2.0) Kurumumuzun resmi internet adresinden (www.tkd.gov.tr) temin edilmelidir.

Ayrıca, bu başvuru çağrı döneminde

Kurumumuz tarafından yapılacak ilave duyuru ve bilgilendirmeler de bu çağrı ilanı kapsamında dikkate alınmalı ve söz konusu duyuru ve bilgilendirmeler, kurumumuzun resmi internet adresinden (www.tkd.gov.tr) takip edilmelidir.

Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2018)

Karacadağ Kalkınma Ajansı Diyarbakır Yatırım Destek Ofisi

Ülkemizde girişimciliğin geliştirilmesine yönelik strateji ve eylemler, KOBİ Stratejisi ve Eylem Planında yer almaktaydı. Ancak dünyadaki gelişmelere bakıldığında, girişimciliğin öneminin gittikçe arttığı görülmekte ve girişimciliğin geliştirilmesine odaklanan araştırmalar, strateji ve eylem planlarının öne çıktığı görülmektedir. Küresel Girişimcilik Endeksi ve benzeri uluslararası kuruluşların araştırma sonuçları, Avrupa Küçük İşletmeler Yasası, AB Komisyonu tarafından hazırlanan AB 2020 Girişimcilik Eylem Planı bunlardan bazılarıdır. Ülkemizde de son yıllarda konunun önemi daha fazla anlaşılmaya başlanmıştır. Onuncu Kalkınma Planı hazırlanırken girişimcilik konusu özel ihtisas komisyonlarında KOBİ'lerden ayrı olarak ele alınmış ve Plan'da da ayrı bir başlık altında yer almıştır. Günümüz dünyasında artık KOBİ'ler ve girişimcilik konularını, bunların kalkınmadaki rollerini, ihtiyaç duydukları destekleri aynı potada değerlendirmek mümkün görünmemektedir.

Bu doğrultuda ve ülkemizdeki diğer gelişme ve ihtiyaçlar paralelinde, KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı'nın haricinde girişimcilik konusuna odaklanarak, girişimciliğin geliştirilmesine yönelik strateji ve eylemlerin olduğu, Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP), KOSGEB koordinasyonunda hazırlanmıştır. Yüksek Planlama Kurulu'nun 18 Haziran 2015 tarih ve 2015/18 sayılı kararı ile kabul edilen plan, 1 Temmuz 2015 tarih ve 29403 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

2015-2018 yıllarını kapsayan Planın

Srategik Hedef 1.	Girişimci dostu düzenleyici çerçevenin geliştirilmesi.
Srategik Hedef 2.	Yenilikçi girişimciliğin desteklenmesi.
Srategik Hedef 3.	Kadın girişimciliği, genç girişimciliği, eko girişimcilik, sosyal girişimcilik ve küresel girişimcilik gibi öncelikli tematik alanlarda ve genel alanlarda sürdürülebilir bir destek sisteminin geliştirilmesi ve uygulanması.
Srategik Hedef 4.	Ülkemizde girişimciyi ve girişimciliği benimsemiş bir kültürün geliştirilmesi.
Srategik Hedef 5.	Örgün ve yaygın eğitim düzeyinde girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve girişimcilere yönelik danışmanlık sisteminin geliştirilmesi.
Srategik Hedef 6.	Girişimcilerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması.

genel amacı; "Ülkemizde girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak, güçlü bir ekosistem oluşturmak ve girişimciliği geliştirmek" olarak belirlenmiştir. Bu amaca ulaşmak için aşağıda belirtilen 6 stratejik hedef, müdahale alanı olarak tespit edilmiş ve bu stratejik hedeflere ulaşmak için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından, plan döneminde yürütülecek eylem ve projelere planda yer verilmiştir.

Planda birçok girişimci tanımına yer verilmiş olup bu tanımlar içinde;

- mevcut veya kendi oluşturduğu fırsatları kullanabilmek için ihtiyaç duyulan kaynakları temin ederek eldeki kaynaklarla birleştiren ve bunları üretime ve hizmete dönüştürmek için organize eden,
- bir iş kurmanın bütün aşamalarında kendiliğinden inisiyatif alan ve liderlik özellikleri gösteren,

- bu aşamalarındaki riskleri hesaplayıp bunlarla ilgili tedbirleri alarak risklere rağmen yoluna devam eden,
- sürekli yenilik arayan ve bu arayışta müşterilerin beklentilerine duyarlı olmanın ötesinde kendisi beklenti oluşturan özellikler girişimci nitelikleri için öne çıkmaktadır.

GİSEP'te, bu tanımlamalar ve özelliklerin dışında, eylemlerin hedef kitle ve niteliklerine uygun biçimde tanımlanabilmesi için bazı operasyonel sınırlar belirleme ihtiyacına binaen, girişimcilik ile ilgili aşağıdaki kriter ve tanımlamalar da yapılmıştır.

- Girişimcinin faaliyet gösterdiği işletme; mikro, küçük veya orta ölçekli işletmedir.
- Girişimci tek başına faaliyet gösterebilir veya işletmesinde bir veya daha fazla çalışan istihdam edebilir.

- Girişimci işletmesini, Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu ve Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu ve ilgili diğer kanunlarda tanımlanan şekil ve türde kurar.
- Potansiyel girişimci, kendi işini kurma niyeti /ihtimali olan kişidir.
- Kuruluş aşamasındaki girişimci, yeni bir iş kurma eylemini başlatan kişidir.
- Yeni girişimci, 42 aydan (3,5 yıldan) az bir süre için bir işletmenin sahip-yöneticisi olan kişidir.
- Kadın girişimci, tek başına veya en az % 30 payla bir işletmenin sahibi olan kadın ve potansiyel kadın girişimcilerdir.
- Sosyal girişimler, sosyal sorunların çözümünde sistematik değişimi hedefleyerek girişimcilik esaslı veya serbest piyasa temelli yöntemler benimseyen kuruluşlardır.
- Girişim sermayesi, girişim şirketlerine ortak olma veya borçlanma araçlarına yatırımdır.
- Bireysel katılım yatırımcısı, kişisel varlıklarını ve/veya tecrübe ve birikimlerini başlangıç veya büyüme aşamasındaki şirketlere aktaran gerçek kişiler, kişisel maddi varlıklarını ve tecrübelerini başlangıç aşamasındaki şirketlere aktaran gerçek kişilerdir.

GİSEP'te yer alan stratejik hedeflere ulaştıracak eylemlere, müdahale alanları bazında aşağıda kısaca yer verilmiştir.

Düzenleyici Çerçeve

Düzenleyici çerçeve işletmelerle ilgili idari mevzuat, iflas mevzuatı, sağlık, iş güvenliği ve çevre mevzuatı, ürün mevzuatı, işgücü piyasaları gibi alt bileşenleri içermektedir. Planda bu kapsamda işletme kurulma, devir ve tasfiye süreçlerinin kolaylaştırılması, ön finansman sağlanması, iflas eden girişimcilere ikinci şans verilmesi, kuluçka merkezleri ağı oluşturulması, konsültasyon aşamasının etkin hale getirilmesi, düzenleyici çerçeveye girişimcilik perspektifinden bakılması konularındaki eylemlere yer verilmiş olup

ayrıca düzenleyici çerçeve dahil, tüm politikalara ışık tutacak, araştırma çalışmaları hedeflenmiştir.

Planda yenilikçi girişimcilik konusu ayrı bir müdahale alanı olarak ele alınmış, ayrıca tüm müdahale alanlarını çapraz kesen bir konu olarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda hızlı büyüyen, küresel olmaya aday firmaların, teknogirişimcilerin desteklenmesi, tematik kuluçka mer-

kezlerinin kurulması, akademisyenlerin girişimciliğe özendirilmesi ve internet girişimlerinin desteklenmesi gibi eylemlerin yapılması planlanmıştır.

Tematik ve Genel Destekler

GİSEP'de yenilikçi ve küresel girişimler ayrı bir başlık altında ele alınırken diğer özel hedef gruplarında girişimciliğin geliştirilmesi, (kadınlar, gençler, engelliler) ve sosyal girişimcilik, sorumlu girişimcilik, eko girişimcilik gibi kavramsal olarak ve uygulama düzeyinde geliştirilmesine ihtiyaç duyulan tematik konular "Tematik ve Genel Destekler" başlığı altında incelenmiştir. Sosyal girişimciliğin tanım ve kapsamının belirlenmesi, teşvik edilmesi, kadın girişimciler konusunda araştırma çalışmalarının yapılması, "Kadın Girişimci Elçileri" projesinin yaygınlaştırılması, sorumlu girişimcilik bilinçlendirme çalışmaları yapılması, genç girişimciliğin,

eko girişimciliğin ve engelli girişimciliğin özendirilmesine yönelik faaliyetlerin yapılması gibi eylemler öngörülmüştür.

Girişimcilik Kültürü

Değer sistemleri bütünü olarak tanımlanabilecek kültür, girişimcilik alanıyla ilişkilendirildiğinde, yaratıcılık ve yeni fırsatlara odaklanan iş yapma kültürü olarak değerlendirilebilir. GİSEP'te girişimcilik kültürü konusunda farkındalık arttırmaya yönelik eylemler, başarılı girişimcilerin rol modeli olarak öne çıkarılması, üniversitelerde girişimciliğin yaygınlaştırılması ve medya rolünün etkin kullanılmasına yönelik eylemlerin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, bu alanlarda girişimciliğin durumunu belirlemeye yönelik çalışmalarında desteklenmesi planlanmıştır.

Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri

Eylem planında, ilkokuldan başlayarak hayat boyu eğitim çerçevesinde girişimcilik konularının tüm eğitim programlarına eklenmesini sağlayacak hedefler belirlenmiştir. Bu kapsamda, girişimcilik konusunun ilk/orta ve üniversite müfredatına yerleştirilmesi, KOSGEB eğitimlerinin yaygınlaştırılması, danışmanlık sisteminin kurulması gibi eylemlerin yapılması öngörülmüştür.

Finansmana Erişim

Bu çerçevede Eylem Planında, risk sermayesi mevzuatının yenilenmesi, risk sermayesi yatırımı için düzenleyici çerçevenin oluşturulması, vergi reformları ve muafiyetler, KOBİ'ler için muhasebe raporlama prosedürlerinin kolaylaştırılması gibi tedbirler öngörülmektedir.

Ayrıca KOBİ'lerin finansman kaynaklarıyla ilgili bilgilere erişiminin kolaylaştırılması ve bankalar tarafından, KOBİ'lere uygulanan standart değerlendirme metodlarının dışındaki kalitatif değerlendirme ve buna dayalı derecelendirme konusundaki iyi uygulama örneklerinin ortaya çıkarılması ve paylaşılması hedeflenmiştir. ■

AR-GE Reform Paketi

T.C.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Ar-Ge ve yenilik ekosistemi,
gerçekten de çok geniş bir
alanı kapsıyor.

Bu ekosistemde, bireyler,
aileler, öğrenciler, okullar,
üniversiteler, kamu kurum-
ları, reel sektör, girişimciler,
yani aslında bütün Türkiye
bulunuyor. Bu nedenle, bu
ekosistemi geliştirmek, adeta
topyekûn bir seferberlik
anlayışı içinde olmayı gerek-
tiriyor.

Ülkemiz için çok önemli olduğunu düşündüğümüz Ar-Ge ve Yenilik Reform Paketi'yle ülkemizin Ar-Ge ve Yenilik ekosisteminin çok daha güçlü bir yapıya kavuşacağına inanıyoruz.

Bu reform paketinin arka planında, gerçekten de çok uzun zamana yayılan araştırmalar, incelemeler, analizler, görüşmeler yatıyor.

Ar-Ge ve Yenilik ekosistemini oluştur-
an tüm taraflarla, tüm paydaşlarımız-
la bu konuları uzun uzun istişare ettik,
her detayı dikkate aldık.

Bu paket, gerek Ekonomi Koordinas-
yon Kurulu'nda gerekse Bakanlar
Kurulu'nda öncelikli olarak görüşüldü,
nihai hali verildi ve çok hızlı bir şekilde
Meclisten geçti.

2016-2018 dönemini kapsayan Orta
Vadeli Programımızda 2017 ve 2018
yılları için yüzde 5'lik büyüme hedefini
ortaya koyduk.

Dünya ekonomisinin seyrini ve özellikle
bölgemizdeki jeopolitik gelişmeleri
dikkate aldığımızda, bu büyüme oran-
larını yakalamak, ülkemiz için gerçek-
ten de ciddi bir başarı olacaktır.

Nitekim yüzde 4 civarındaki büyüme
rakamları, Türkiye'yi dünyanın en hızlı
büyüyen ekonomilerinden biri yapma-
ya yeterli oluyor.

Ancak dünyanın en hızlı büyüyen eko-
nomilerinden biri olmak, ülkemiz için
yeterli değildir.

Türkiye'nin uzun vadeli hedeflerine
ulaşabilmemiz için, yıllık ortalama

yüzde 7 civarında büyüme rakamlarını
yakalamamız gerekiyor.

Küresel boyuttaki ekonomik ve siya-
si gelişmelere elbette tek başına yön
vermemiz mümkün değil.

Ancak kendi içimizde ülkemizin eko-
nomik büyüme potansiyelini artıracak
adımları belirlemek bizim elimizdedir.

Türkiye ekonomisindeki büyümenin
lokomotifi her zaman reel sektör, özel-
likle de imalat sanayi olmuştur.

İhracatımızın yüzde 95'lik bir kısmı,
sanayi ürünlerinden oluşmaktadır.

Eğer sanayide daha nitelikli, daha yük-
sek katma değerli bir üretim yapısına
geçiş sağlayabilirsek, büyüme potan-
siyelimizi de yıllık yüzde 7 ve üzerine
çıkarmamız mümkün olacaktır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
olarak, bizim bütün çalışmalarımızın
özü, özeti budur, sanayi üretiminde
katma değeri, niteliği, teknolojiyi artır-
maktır.

Hem geleneksel sektörlerde niteliği
artıracak hem de yeni nesil stratejik
sektörlerde ivme yakalamamızı sağla-
yacak adımları birer birer atıyoruz.

Özellikle 2020'li yıllara damga vurma-
sını beklediğimiz akıllı üretim süreçle-
rine, bir başka deyişle Sanayi 4.0 diye
adlandırılan büyük dönüşüme şimdi-
den hazırlanıyoruz.

Bu açıdan, Türkiye'nin bilim, yenilik,
teknoloji ve Ar-Ge ekosistemini sürekli
geliştirmeye, güçlendirmeye devam
ediyoruz.

Ar-Ge ve yenilik ekosistemi, gerçekten de çok geniş bir alanı kapsıyor.

Bu ekosistemde, bireyler, aileler, öğrenciler, okullar, üniversiteler, kamu kurumları, reel sektör, girişimciler, yani aslında bütün Türkiye bulunuyor.

Bu nedenle, bu ekosistemi geliştirmek, adeta topyekûn bir seferberlik anlayışı içinde olmayı gerektiriyor.

Bu açıdan, 25 Öncelikli Dönüşüm Programı ve 65'inci Hükümet Eylem Planı önem kazanmıştır.

Zira bu programlar, ülkemize bir nitelik sıçramasını yaşatacak ikinci reform döneminin yol haritalarını oluşturuyor.

Nitekim Ar-Ge ve Yenilik Reform Paketimizde yer alan eylemler hayata geçtiğinde, öncelikli dönüşüm programında yer alan 25 eylem hayata geçmiş olacaktır.

Diğer her alanda olduğu gibi Ar-Ge ve yenilik alanında da çok başarılı bir dönem yaşadık, yaşamaya devam ediyoruz.

2002 yılında 3,9 milyar TL olan Ar-Ge harcamasını, 2014 yılında yaklaşık 17,6 milyar TL'ye çıkmıştır.

Çok daha sevindirici olan bir husus ise, bu harcamanın yarıdan fazlasının reel sektör tarafından yapılıyor olmasıdır.

Ar-Ge harcamalarının milli gelire oranı, 2002 yılında yüzde 0,5 seviyesindeydi.

2014 yılından itibaren de, tarihimizde ilk defa, bizim için kritik bir seviye olan yüzde 1 seviyesini geride bıraktık.

2002 ile kıyasladığımızda, tam zaman araştırmacı sayımız yaklaşık 4 katına; Türkiye kaynaklı bilimsel yayın sayımız ise 3 katına çıktı.

Bunlar hiç şüphesiz sevindirici gelişmeler.

Ancak Türkiye için bu seviyelerin yeterli olmadığı da bir gerçek.

Ar-Ge harcamalarının milli gelire ora-

nını yüzde 1'den yüzde 3 seviyesine doğru taşımalıyız.

Bununla birlikte, niceliği hızla artırmayı sürdürürken, artık niteliğe daha fazla odaklanmak durumundayız.

Ar-Ge'ye ayırdığımız kaynakları daha doğru alanlara kanalize etmeli, Ar-Ge projelerinin somut çıktılara dönüşmesine, ticarileşmesine daha fazla odaklanmalıyız.

Kaynakları özellikle reel sektörün katma değeri ve karlılığı yüksek sektörlerine, alanlarına ve faaliyetlerine yönlendirmeliyiz.

Biliyorsunuz, Bakanlığımızda Kurulu olan Girişimci Bilgi Sistemi sayesinde ülkemizdeki reel sektörün adeta röntgenini çekebiliyoruz.

Bu sistem sayesinde, imalat sanayinde 2014 yılına ait tespit ettiğimiz bazı veriler şöyle:

Düşük teknoloji firmalarının karlılık oranı yüzde 5,6 iken, yüksek teknoloji firmalarının karlılık oranı yüzde 8,1'dir.

Hazır giyim sektöründe, tasarım yapmayan firmaların faaliyet karlılığı yüzde 4,5 iken, tasarım yapanların faaliyet karlılığı ise yüzde 7,3'tür.

Düşük teknoloji sektörlerde ortalama ücretler 1.523 lira iken, yüksek teknoloji sektörlerde ortalama ücret, 3.275 liradır.

Bir başka deyişle, yüksek teknoloji sektöründe çalışanlar, düşük teknoloji sektörlerinde çalışanlara göre iki kattan daha fazla bir gelire sahipler.

Ancak bütün analizler şunu gösteriyor: Sanayimizin rekabet gücünü artırmak, daha fazla ihracat yapmak ve gelir seviyemizi yükseltmek için, Ar-Ge, tasarım, markalaşma, kurumsallaşma, ölçek büyütme gibi alanlara yoğunlaşmak zorundayız.

Bakanlığımızın bütün çalışmalarında ve destek programlarında bu gerçeklerden hareket ediyoruz.

Paydaşlarımızdan gelen talepleri ve görüşleri de dikkate alınca, gerçekten de çok kapsamlı ve değerli bir paket ortaya çıktığını görüyoruz.

Reform paketinin 6 temel hedefi bulunmaktadır.

1. Tasarım faaliyetleri destek kapsamına alındı.
2. Ar-Ge yatırımlarını ve nitelikli üretimi artıracak adımlar atılıyor.
3. Ar-Ge personelinin niteliği ve istihdamı artırılıyor.
4. Ar-Ge faaliyetlerinin ticarileşmesini sağlayacak eylemler hayata geçiriliyor.
5. Üniversite-sanayi işbirliği güçlendiriliyor.
6. Ar-Ge ve Yenilik desteklerimizin koordinasyonu daha etkin bir hale getiriliyor.

Bu hedeflere ulaşmak için bir dizi eylemler belirlenmiştir. Bu eylemler Ar-Ge ve Yenilik ekosistemini oluşturan her halkayı daha güçlü, daha sağlam bir hale getirmiş olacaktır.

Bu Pakette Tasarım ofislerinin desteklenmesinden, temel bilimler mezunu gençlerin istihdamına; Ar-Ge faaliyetlerine olan desteklerin iyileşmesinden, girişim sermayesi uygulamalarını geliştirmeye; sanayi işbirliği projelerinde yer alan öğretim üyelerinin gelirlerini artırmaktan, Ar-Ge merkezleri ve teknoparklar gibi altyapıları güçlendirmeye kadar, çok sayıda önemli eylem bulunuyor.

Bu eylemlerle, çalışanlardan işverenlere, orta öğretimdeki öğrencilerimizden akademisyenlerimize, büyük firmalardan KOBİ'lerimize kadar bilim ve yenilik ekosistemini oluşturan herkese, her birime yönelik ciddi adımları hayata geçirmiş olacaktır.

Bu paketteki hedef; Ülkemizin Ar-Ge ve Yenilik ekosistemini geliştirmek ve güçlendirmek. ■

ÜRETİM REFORM PAKETİ YASALAŞTI

Karacadağ Kalkınma Ajansı Diyarbakır Yatırım Destek Ofisi

Üretim Reform Paketi olarak da kamuoyunda gündem olan, 7033 sayılı "Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 01.07.2017 tarihli 30111 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. 90 maddelik Kanun değişikliği ile gelen yeni düzenlemelerden bazılarına aşağıda yer verdik.

Sanayi işletmelerinin hafta tatillerinde çalışabilmesi için belediyelerden hafta sonu çalışma ruhsatı alma zorunluluğu kalktı.

6948 sayılı Sanayi Sicili Kanununda yer alan sanayici tanımına "bilişim teknolojisi ve yazılım üreten işletmeler" de dahil edildi. Ayrıca yeni kurulan sanayi işletmelerinin takibi ve üretim faaliyetine başlamadan önce, yükümlülükleri konusunda bilgilendirilmesi amacıyla sanayi siciline ön kayıt sistemi getirildi. Bundan sonra, işyeri açma ve çalışma ruhsatı veren idareler tarafından ruhsat verilirken sanayi sicili ön kaydının olup olmadığına bakılacak. Sanayi siciline kaydı olmayan sanayi işletmelerine idari para cezası verilecek.

İşletmelerin organize sanayi bölgeleri, serbest bölgeler, endüstri bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri ve sanayi sitelerinde yapacakları yatırımlarda yatırım maliyetinin azaltılması amacıyla, bu bölgelerde bulunan arsaların tahsisine ilişkin sözleşme ve taahhütnameler damga vergisi istisnası kapsamına

aldı. Ayrıca bu bölgelerde bulunan arsaların tahsisi nedeniyle şerhi gerektiren işlemleri, bu arsa ve üzerine inşa edilen binaların tahsis sözleşmeleri uyarınca tahsis edilenlere devir ve tescil işlemleri ve bu arsa üzerine inşa edilen binaların cins değişikliği işlemleri harç istisnası kapsamına alındı. Bu bölgelerde yer alan binalar da emlak vergisinden muaf tutuldu.

Sanayi siciline kayıtlı işletmelerin maliyet yüklerinin azaltılması amacıyla üretime yönelik elektrik kullanımlarından TRT payı alınmayacak.

OSB'lere faaliyetleri için gerekli olan ve Bakanlıkça uygun görülecek projeler için de kredi verilebilecek ya da kullandıkları krediler için Bakanlıkça kredi faiz desteği verilebilecek.

Hâlihazırda tüzel kişiliği bulunmayan OSBÜK'e tüzel kişilik verildi ve güçlü bir üst kuruluş olması amacıyla tüm OSB'lerin üye olmaları zorunlu hale getirildi.

Organize sanayi bölgelerinde, organize sanayi bölgesi veya Devlet üniversiteleri tarafından kurulan meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilere Yükseköğretim Kurulu bütçesinden mali destek verilebilecek.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde temel bilimler alanından mezunların istihdam edilmesi durumunda 2 yıl boyunca asgari ücretin brüt tutarı kadar devlet desteği verilecek.

655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasına, Devletçe yaptırılacak lojistik köy/merkez ve üslerin de plan ve projelerini hazırlamak veya hazırlatmak ve onaylamak, altyapılarının inşaatını yapmak ve/veya yaptırmak, yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek gibi görevler de eklendi.

Mekânsal strateji planları, çevre düzeni planları ve 1/25.000 ölçekli nazım imar planlarında; organize sanayi bölgesi, endüstri bölgesi, sanayi sitesi ve teknoloji geliştirme bölgesine ilişkin kararların alınması ve bu kararlarda değişiklik yapılması Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının uygun görüşüne tabi olacak.

OSB yer seçimleri kararlarında komisyondaki herhangi bir kurum ve kuruluşun olumsuz görüş vermesi ve oybirliği sağlanamaması durumunda yer seçimine ilişkin nihai kararın Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca verilmesi hususu düzenlendi.

İdari ve mali özerkliğe sahip, kamu tüzel kişiliğine haiz ve özel bütçeli 13 üyeden oluşan Yükseköğretim Kalite Kurulu kurulacak. Kurul, yükseköğretim kurumlarının eğitim öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin kalite düzeylerine ilişkin ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre değerlendirmeler yapacak. ■

İSTANBUL KALKINMA AJANSI (İSTKA)

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA), ülkemizin yüksek gelir grubunda bulunan ülkeler arasına girmesinin ancak Ar-Ge ve Yenilik çalışmaları sonucunda ortaya çıkacak yüksek katma değerli ürün ile hizmetlerin üretimi ve ihracatıyla mümkün olacağına inanarak çalışmalarını sürdürüyor.

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) 2009'dan bu yana kentin, küresel ekonomide söz sahibi; yüksek katma değer yaratan, yenilikçi, yaratıcı, girişimci ruhunu besleyen bir ekonomik hayata sahip olması için çalışıyor. Ekonomide katma değeri yüksek sektörlerin İstanbul ekonomisi içindeki ağırlığının artmasının yanında sosyal hayatı da iyileştirmek, kolaylaştırmak için faaliyetlerini sürdürüyor.

Bu hedefi gerçekleştirmek üzere hazırlanan 2014-2023 İstanbul Bölge Planı, İstanbul'un ekonomik, sosyal ve mekânsal gelişimini sağlamaya yönelik olarak belirlenen 3 temel eksen üzerinde yükseliyor.

Ekonomik gelişme eksenini, küresel ekonomide söz sahibi, yüksek katma değer üreten, yenilikçi ve yaratıcı bir İstanbul ekonomisi yaratma amacını kapsıyor.

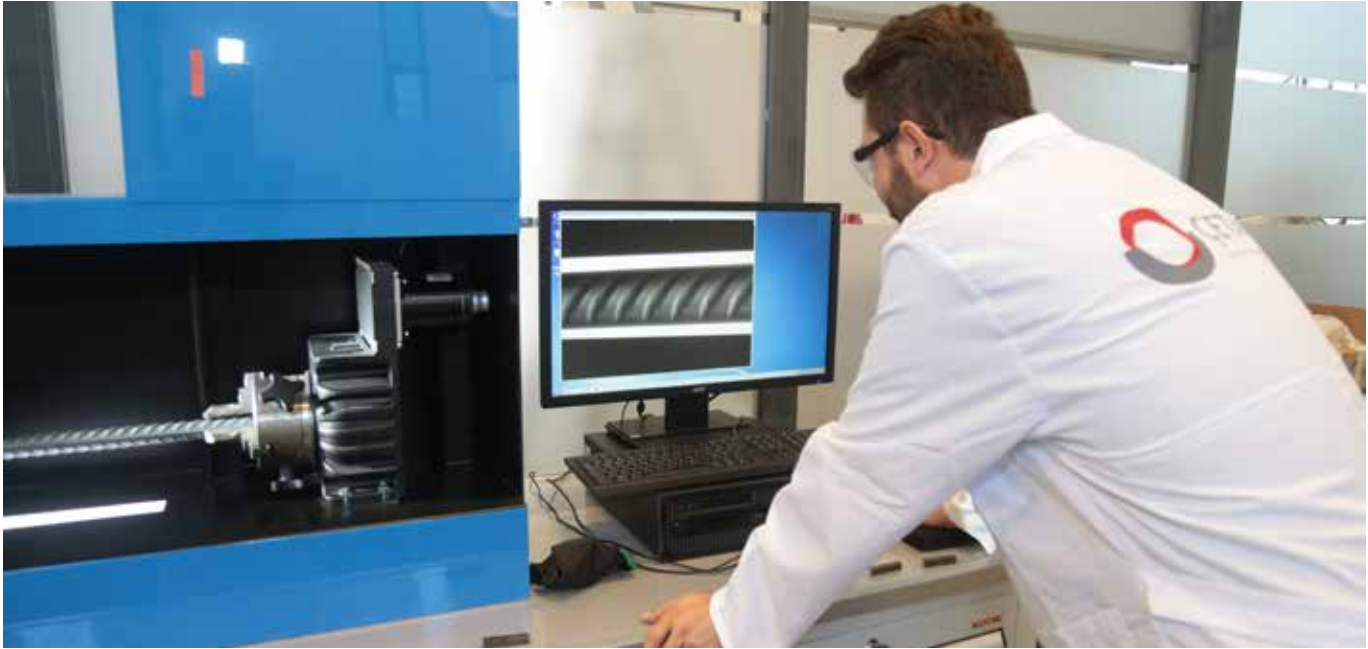
Sosyal gelişme eksenini, ekonomik alanda yaratılan kazanımların sosyal gelişmeyi de beraberinde getirmesi ve İstanbul'da bütüncül kalkınmanın gerçekleştirilmesi amacı ile adil paylaşan, kapsayıcı ve öğrenen toplum hedefini içeriyor.

İstanbul Bölge Planı vizyonunu oluşturan üçüncü ana eksen ise bireylerin özgürlük ve yaratıcılıklarını artırmayı hedefleyen keyifle yaşanan, özgün kentsel mekânlar ve sürdürülebilir bir çevreyi kapsıyor.

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) her yıl verdiği yaklaşık 100 milyon liralık destekle 2010 yılından bu yana 402'si ekonomik kalkınmaya, 308'i sosyal kalkınmaya yönelik 710 projenin hayata geçmesine destek vermiş bulunuyor. Ajansın Güdümlü Projeler olarak adlandırdığı büyük ölçekli projeleri ise özel sektör işletmeciliğini güçlendirecek, yeniliklere ve girişimciliğe hizmet edecek altyapılar ile teknolojik merkezleri İstanbul'a kazandırıyor. Güdümlü Projeler, İstanbul'un milli kalkınma hedefleriyle uyumlu, ihtiyaçlarını tespit eden Ajans tarafından tasarlanan proje konularını kapsıyor.

İstanbul Kalkınma Ajansı'nın Ar-Ge Vizyonu

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA), ülkemizin yüksek gelir grubunda bulunan ülkeler arasına girmesinin ancak Ar-Ge

ve Yenilik çalışmaları sonucunda ortaya çıkacak yüksek katma değerli ürün ile hizmetlerin üretimi ve ihracatıyla mümkün olacağına inanarak çalışmalarını sürdürüyor.

2010 yılından bu yana Ar-Ge ve yenilik çalışmalarını kapsayan 14 Mali Destek Programıyla 297 projeye toplam 207 milyon lira kaynak aktarıldı. İstanbul'un Ar-Ge ve Yenilik alt yapısının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için laboratuvarlar, Ar-Ge ve İnovasyon Merkezlerinin kurulması sağlandı. Bununla birlikte Ar-Ge ve Yenilik süreçlerini tamamlamış ürünlerle hizmetlerin ticarileştirilmesini sağlayacak Teknoloji Transfer Ofisleri ve Kuluçka Merkezlerinin açılmasına aracılık edildi.

İSTKA'nın proje desteği vererek açılmasını sağladığı merkezler arasında kamuoyunun son yıllarda çalışmalarını duyduğu merkezler bulunuyor. Merkezler ve laboratuvarlardan bazıları ise şunlar: "Yıldız Teknik Üniversitesi Siber Güvenlik ve Biyometrik Araştırmalar Danışmanlık ve Test Merkezi, Boğaziçi Üniversitesi Sağlık Teknolojileri Kuluçka Merkezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi, Mimar Sinan Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Merkezi Proje Geliştirme ve Uygulama Laboratuvarı,

İstanbul Üniversitesi Önkuluçka Merkezi, Sabancı Üniversitesi Fikri Mülkiyet Esaslı Teknoloji Transfer İşbirliği Platformu."

İstanbul'da medyanın yakından takip ettiği İnternet Tabanlı Deprem Hasar ve Kayıp Tahmin Sistemi, Havacılık ve Uzay Gelecek Merkezi, değerli taş analizi yapılacak Türkiye'nin ilk yerli Mücevher Laboratuvarı da katkı sunulan projeler arasında yer alıyor.

Büyük projeler Ar-Ge'ye odaklı yürütülüyor

İSTKA'nın desteklediği büyük ölçekli projeler olan Gündümlü Projeler, hali hazırda Ar-Ge ve Yenilik çalışmalarına odaklanmış olarak devam ediyor. 2015 yılında İSTKA'nın ilk Gündümlü Projesi olma özelliği taşıyan İstanbul Teknik Üniversitesi Çelik Test ve Analiz Merkezi ile sektörün küresel rekabet gücünü artıracak bir merkez kazandırıldı. Yine 2015 yılında Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Alüminyum Test Eğitim ve Araştırma Merkezi başlatılarak, alüminyum üretimi yapan firmaların katma değeri yüksek alanlarda farklılaşmalarını sağlayacak ürün geliştirme faaliyetlerine katkı sağlayacak merkez iki yıllık proje sonucunda devreye girdi.

Bu yılın mart ayında ise İstanbul'da gi-

rişimcilerin yeni iş fikirlerinin destekleneceği bir merkezin kurulması için çalışmalara başlandı. İstanbul Ticaret Odası Bilgiyi Ticarileştirme ve Araştırma Vakfı aracılığıyla yürütülen Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi, topluma, sanayiye ve ticarete, bilgi ticarileşme sürecinin her bir aşamasında profesyonel hizmet sunup yaygınlaşmasını sağlayacak. Girişimcilerin önünü açacak bir diğer proje için yine mart ayında start verildi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülecek Living Lab Projesi ile içerisinde Deneyim Laboratuvarı, Maker Atölyesi, Kuluçka Merkezi bölümlerini barındıracak bir merkez kurulacak. Girişimciler bu merkezde yeni teknolojik ürün ve hizmetleri deneyimleyip, geliştirebilecek. Kullanıcılar iş ortaklarıyla bir araya gelecek.

İstanbul Kalkınma Ajansı, kalkınmayı ekonomik ve sosyal hakların gelişmesi, kültürel değerlerin korunmasını da içeren bütüncül bir yaklaşımla ele alıyor. Ekonomik katma değer yaratan projelerin yanında sosyal hayatı etkileyen projelere de ağırlık veriliyor. İstanbul'un çekim merkezi olması için örnek ulusal ve uluslararası işbirlikleri ve yenilikçi projeleri desteklemeyi toplumun ve ekonominin her kesimden paydaşları ile sürdürüyor.

2023 TÜRKİYE'Sİ İÇİN İNOVASYON VE YATIRIM

Arda ERMUT / Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanı

Türkiye, böylesine kısa bir sürede sergilediği üstün performans sayesinde, küresel ölçekte sıra dışı bir “yükselen ekonomi” haline gelmiş, satın alma gücü paritesine göre GSYİH sıralamasında, 2014 yılında AB üyesi ülkelerle kıyaslandığında 6. büyük ekonomi, dünyanın ise 17. büyük ekonomisi konumuna yükselmiştir.

Türkiye, 2001 yılındaki krizle beraber çok kapsamlı bir makroekonomik reform programını gündemine alma ihtiyacı hissetmiş ve 2002 yılından sonra bu reformları birbirini tamamlayacak şekilde uygulamaya başlamıştır. Bunun neticesi olarak Türkiye ekonomisi, son on üç yılda üstün bir performans göstererek yüksek büyüme rakamlarını yakalayabilmiştir. Makroekonomik anlamda küresel ekonomiye uyumu sağlayan yapısal reformlar, bir yandan Türkiye’yi uluslararası doğrudan yatırım (UDY) rakamlarında bölgesinin lideri yaparken, bir yandan da ekonomi ve finans sektöründe devrim niteliğinde yeniliklerin önünü açmıştır.

AB üyeliği sürecinin de katkısıyla hızla gerçekleştirilen bu reformlar, başta Türkiye ekonomisinin serbestleştirilmesi, özel sektörün önünün açılması, finans alanında verimliliğin artırılarak finansal istikrarın sağlanması ve sosyal güvenlik sisteminin sağlam bir temele oturtulması gibi alanlara odaklanmıştır. Yapılan reformlar ülkenin ekonomik yapı taşları ile mali göstergelerini güçlendirmiş, ekonomi 2002 ile 2014 yılları arasında % 4,7’lik yıllık ortalama reel gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) büyüme oranıyla büyümüştür.

Türkiye’nin son on üç yıl içerisinde yakaladığı ekonomik başarı, birçok uzman ve uluslararası kurumu etkilemiş ve ülkenin

HEDEF 2023

geleceği hakkında oldukça emin öngörülerde bulunulmasını sağlamıştır. Örneğin, OECD tahminlerine göre, Türkiye 2014-2025 döneminde yıllık ortalama % 4,7'lik büyüme oranıyla OECD'ye üye ülkeler arasındaki en hızlı büyüyen ilk üç ekonomiden birisi olacaktır. 2014 yılında GSYİH, 2003 yılındaki 305 milyar ABD doları seviyesinden 800 milyar ABD dolarına ulaşmış ve aynı dönemde kişi başına düşen milli gelir 4.565 ABD dolarından 10.000 ABD dolarının üzerine yükselmiştir.

Türkiye, böylesine kısa bir sürede sergilediği üstün performans sayesinde, küresel ölçekte sıra dışı bir "yükselen ekonomi" haline gelmiş, satın alma gücü paritesine göre GSYİH sıralamasında, 2014 yılında AB üyesi ülkelerle kıyaslandığında 6. büyük ekonomi, dünyanın ise 17. büyük ekonomisi konumuna yükselmiştir.

Öte yandan, Türkiye'nin hem jeostr-

tejik konumu gibi doğal avantajları hem de büyüme-yi tetikleyebilecek ekonomik dinamikleri olmasına rağmen, 2002 yılına kadar çok zayıf bir performans gösterdiği uluslararası doğrudan yatırımlar

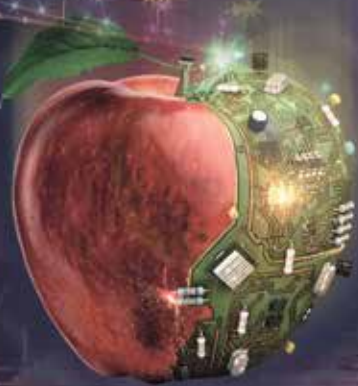
(UDY) alanı da önemli reformların yapıldığı bir alan olarak ön plana çıkmıştır. Yapılan reformlarla yatırımcı dostu bir yatırım ortamına kavuşan Türkiye, şu an geldiğimiz noktada her yıl 10 milyar ABD dolarının üzerinde UDY çekebilme kapasitesine ulaşmıştır. 2002 öncesi dönemin tamamında toplam 15 milyar ABD doları seviyesinde UDY çekildiğini düşündüğümüzde, Türkiye'nin bu konuda ciddi bir mesafe aldığını belirtebiliriz.

Son 15 yıllık bu başarı hikayesiyle birlikte hükümetimiz, Cumhuriyetimizin 100. yıl ufkunu ortaya koyan 2023 vizyonu ve çok boyutlu bir bakış açısıyla insan odaklı bir kalkınma anlayışı benimsemiştir. Bu amaçla belirlenen hedefler, ülkemizi uluslararası değer zinciri hiyerarşisinde daha üst sıralara çıkaracak ve yüksek gelirli ülkeler grubuna dahil edecektir.

Ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşabilmesi için katma değeri yüksek üretim yapabilme kapasitesine ulaşması hayati önem taşımaktadır. Bu amaçla, 25 başlık altında açıklanan yeni nesil reform programımızda Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerinin artırılması ve yaygınlaştırılmasına yönelik önemli eylemler bulunmaktadır. Ajansımız da Ar-Ge ve inovasyon odaklı uluslararası yatırımların ülkemize çekilmesi konusunda doğrudan görevlendirilmiştir.

Bu görevlendirme çerçevesinde Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı olarak ülkemizin yatırım ortamını, kaliteli ve eğitilmiş insan kaynakları havuzunu, Ar-Ge ekosistemini ve Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerine sağlanan teşvikleri uluslararası yatırımcılara anlatmak için büyük küçük demeden her fırsatı değerlendirmekteyiz. Bunun da ötesinde, kendi sektörlerinde ve yaptıkları işlerde çok iyi olan fakat Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerini bir adım öteye taşımak isteyen yerli firmalarımızı, uluslararası yatırımcılar ve şirketlerle buluşturarak ülke ekonomimize katkı sağlayacak ortaklıkların kurulması için de çaba sarfediyoruz. ■

TÜRKİYE İNOVASYONLA GELECEĞE KOŞUYOR

YENİ SANAYİ DEVRİMİNDE BİLGİDEN GİRİŞİMCİLİĞE UZANAN YOL

Dr. Ceyhun GÖCENOĞLU / IBM Türk Kurumsal İlişkiler Müdürü

Artık üretim zinciri veri ile oluşan bilgi, bilgiyle oluşan fikir ile gerçekleşecektir. MIT Profesörü Ceaser Hidalgo bu sürecin ilk ayağını elma ile Apple arasındaki fark üzerinden anlatmaktadır. Hidalgo'ya göre "Apple önce birinin kafasında oluştuktan sonra dünyada oluşurken, elma ise önce dünyada sonra insanın kafasında oluşmuştur."

Dördüncü sanayi devrimi olarak adlandırılan sistem; tedarik zincirinden, üretim hattına, son tüketiciye sunumundan, ürün veya hizmetin kullanım sürecine kadar geniş çerçevede atılan her adımın birbiriyle bağlantılı bütün bileşenlerine ait önemli bilgilerin gerçek zamanlı olarak ulaşılabılır hale gelmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu devrim dijital teknolojilerin strateji ve operasyon süreçlerinin yeniden tasarlanmasından ortaya çıkmaktadır. Başka bir deyişle dijital teknolojiler ile verinin bilgi haline getirilmesi, bilginin fikir ile de üretime geçilmesidir. Çıktı ise bir sorunun çözülmesi veya sağlanacak ek faydaların üretimidir.

Bu sürecin temelinde yer alan bilginin toplanabilmesi, analiz edilip sürece dahil edilebilmesi en temel zorunluluktur. Bunun için nesnelerin interneti olarak adlandırılan elektriğe bağlı her cihazın veri üretmesi, ürettiği bu verinin de yeniden farklı anlamlarda kullanılması gerekmektedir. Veri bilgiyi, bilgi ürün ya da hizmeti şekillendirerek fikri ortaya çıkarmaktadır. Fikirden sonraki aşama da girişimcinin fikri hayata getirmesi için gerekli olan fiziksel üretim ve çalışma ortamları ile mümkündür.

Artık üretim zinciri veri ile oluşan bilgi, bilgiyle oluşan fikir ile gerçekleşecektir. MIT Profesörü Ceaser Hidalgo bu sürecin ilk ayağını elma ile Apple arasındaki fark üzerinden anlatmaktadır. Hidalgo'ya göre "Apple önce birinin kafasında oluştuktan sonra dünyada oluşurken, elma ise önce dünyada sonra insanın kafasında oluşmuştur."

Veri, bilgi ve fikir üçgenindeki bu dönüşüme ülkemizin de dahil olabilmesi sadece teknoloji alanındaki atılımlar ile değil bu atılımı yapabilecek sosyo-ekonomik koşulların oluşması da önemlidir. Bu kapsamda 64'üncü Hükümet 2016 yılı eylem planı kapsamında değerlendirilen Bilgi Toplumu Koordinasyon Kurulu, Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Bilgi Toplum Stratejisi gibi eylem planları veri, bilgi ve fikir üçgenindeki kalkınma hamlesine önemli katkılar sağlayacaktır. Gerekli koşulların oluşmasında diğer bir aşama ise kurumsal desteklerin gelişmesidir. Bu kurumsal destekler melek yatırımcılar, inkübasyon merkezleri, girişimcilik hubları, belediyeler, üniversiteler, teknoloji parkları, sanayi bölgeleri gibi yapılar ile hayat bulacaktır. Kurumsal yapıların hem kendi içlerinde etkin olabilmesi hem de ekosistem içerisinde etkin ve efektif bir yönetim modeli dahilinde hareket edebilmesi de büyük önem arz etmektedir. Kurumsal kapasitelerin gelişebilmesi iyi stratejik planlarla, ölçme ve değerlendirme sistemleri, yönetsel yapılar ve şeffaflıkla sağlanabilirken, bir elin nesi iki elin sesi var atasözümüzde olduğu gibi sistemde yer alan bir kurumsal yapının tek başına başarıya ulaşması ise mümkün değildir.

Bu çerçevede Kalkınma Ajanslarımızın yönetim yapısı, stratejik hedefleri belirlemeleri ve bu süreçleri kaynakları ile harekete geçirebilme güçleri ile bilgidan fikre, fikirden üretime ve girişimciliğe giden yolda kaydettikleri performans ve etki aldıkları sonuçları ile ülkemiz için önemli katkılar sağlamaya devam edeceğini düşünüyorum. ■

KOSGEB, 9 Destek Programı ile KOBİ ve Girişimcilerin Yanında

Mehmet FİDAN / KOSGEB Diyarbakır İl Müdürü

KOBİ'lerin esnek ve dinamik bir mevzuat yapısına ihtiyaç duyması ile işletmelerin talep ve beklentileri, KOSGEB Destek Sisteminde değişiklik yapılması ihtiyacını ortaya koymuştur.

Bilindiği üzere, 1990 yılında 3624 sayılı Kanun ile kurulan KOSGEB, bu tarihten 2009 yılına kadar sadece imalat sanayi KOBİ'lerine destek vermektedir. Ancak, imalat sanayi dışındaki sektörlerinde ekonomik katma değer üretme ve istihdam yaratma potansiyellerinin artması ve imalat sanayi dışındaki KOBİ'lerden gelen yoğun talepler doğrultusunda, 2009 yılında KOSGEB Kuruluş Kanunu'nda değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklikle birlikte, KOSGEB'in hedef kitlesi hizmet ve ticaret sektörlerindeki KOBİ'leri de kapsayacak şekilde genişletilmiş ve böylece KOSGEB, KOBİ'lerden sorumlu ulusal kuruluş haline gelmiştir.

Kanun değişikliğini müteakip KOSGEB'in hedef kitlesinin genişlemesi, mevcut destek sistemindeki aksaklıklar, KOBİ'lerin esnek ve dinamik bir mevzuat yapısına ihtiyaç duyması ile işletmelerin talep ve beklentileri, KOSGEB Destek Sisteminde değişiklik yapılması ihtiyacını ortaya koymuştur. Bu kapsamda, KOBİ'lerin bölge, sektör ve ölçek parametrelerine göre farklılaşan ihtiyaçlarını esas alan destek sistematığının kurgulanmasına yönelik destek sistemi revizyon çalışmaları başlatılmıştır.

Çalışmalar sonucunda; KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği çerçevesinde; KOBİ'lerin ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, ekonomik gelişmelere uygun bir şekilde sanayide

entegrasyonu gerçekleştirmek, ihracattaki paylarını artırmak, araştırma-geliştirme, yenilik ve işbirliği faaliyetlerini desteklemek, girişimcilik kültürünü geliştirmek ve Kalkınma Planları, Hükümet Programları ve Yıllık Programlarda belirlenen hedefler de dikkate alınarak; Ar-Ge ve yenilikçilik, endüstriyel uygulama, girişimcilik, pazarlama, e-dönüşüm, kurumsallaşma, markalaşma, kalite geliştirme, tasarım, çevre, enerji ve işbirliği-güçbirliği ile günün şartlarına bağlı olarak oluşabilecek diğer konularda destek programları hazırlanmıştır.

KOSGEB bu dönemde işletmelere, girişimcilere, KOBİ'lere yönelik projeleri olan meslek kuruluşlarına ve işletici kuruluşlara, geri ödemeli ve geri ödemesiz olmak üzere; Genel Destek Programı, KOBİ Proje Destek Programı, KOBİGEL KOBİ Gelişim Destek Programı, Tematik Proje Destek Programı, Girişimcilik Destek Programı, Ar-Ge, Inovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı, İşbirliği - Güçbirliği Destek Programı Gelişen İşletmeler Piyasası KOBİ Destek Programı ve Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı olmak üzere şu anda dokuz ana başlıkta destek sağlamaktadır.

“KOSGEB Desteği ile yaklaşık 1000 Girişimci İşletmesini Kurdu”

Ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ile başarılı işletmelerin kurulmasını gerçekleştirmek üzere, birbirini

tamamlayan 3 destek modülü: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, Yeni Girişimci Desteği, İş Geliştirme Merkezi Desteği (İŞGEM) ile İş Planı Ödülünden oluşmaktadır.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri

KOSGEB, kendi işini kurmak isteyen girişimcileri iş planı kavramı ile tanıştırmak amacıyla 32 saat süreli Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri vermektedir.

Geçtiğimiz yıl Müdürlüğümüz ve diğer kamu kurum/kuruluşlarla işbirliği içerisinde yaklaşık 50 adet Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi düzenleyerek yaklaşık 4000 kursiyere Girişimcilik sertifikası verilmiştir. Girişimcilik destek programımızı KOBİ'lerin KOSGEB desteklerinden yararlanmanın ilk basamağı olarak görüyoruz. Bu kapsamda 2016 yılında 350 Girişimcimize yaklaşık 10 Milyon TL destek sağlanmıştır. Ayrıca, Yeni Girişimci desteğinden sonra işletmelerin gelişmelerine yönelik sağlanan KOSGEB'in diğer

desteklerinden de faydalanma imkânları devam etmektedir.

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı kapsamında Uygulamalı Girişimcilik Eğitimine katılan girişimci adaylarının %33'ünü kadın girişimciler oluşturmaktadır.

Yeni Girişimci Desteği

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerini tamamlayarak eğitim veya programa katıldığını belgeleyen girişimcilerin söz konusu eğitim veya programı tamamladıktan sonra kurdukları işletmeler ile İŞGEM'de yer alan işletmeler İş Planı hazırlayarak başvuru yapmaya hak kazanırlar.

Bu destek bir nevi başlangıç sermayesi niteliğindedir. Bu kapsamda hibe desteği üst limiti 50.000 TL, geri ödemeli destek üst limiti ise 100.000 TL'dir.

KOSGEB, Girişimcilik Destek Programında Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derecede şehit yakını veya Engelli Girişimciye pozitif ayrımcılık uygulayarak destek oranla-

rında + %20 uygulamaktadır.

Yeni Girişimci Desteğinde "destekleme oranı 1. ve 2. bölgeler için % 60 (altmış), girişimcinin kadın veya özürlü olması halinde % 80 (seksen) olup; Diyarbakır ilimizde içerisinde olduğu 3., 4., 5. ve 6. bölgelerde bu oran % 70 (yetmiş), girişimcinin kadın veya özürlü olması halinde % 90 (doksan) olarak" uygulanır.

KOSGEB'in Girişimcilik Destek Programı Kapsamında Diyarbakır genelinde bugüne kadar 12 bin kişi Uygulamalı Girişimcilik eğitimlerini tamamlayarak Girişimcilik sertifikası almıştır. Sertifikalarını alan 12 bin kişi arasından, yaklaşık 1000 Girişimci KOSGEB desteği ile işletmesini kurmuştur. KOSGEB Diyarbakır Müdürlüğü Girişimci ve KOBİ'lere 2016 yılında 13 Milyon TL destek sağlayarak ülke genelinde girişimcilere en çok destek sağlayan il olmuştur. Müdürlüğümüz tarafından KOBİ ve Girişimcilere sağlanan destek tutarı da böylelikle 43 Milyon TL'yi aşmıştır.

YENİ GİRİŞİMCİ DESTEĞİ		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) (1. ve 2. Bölge)	DESTEK ORANI (%) (3., 4., 5. ve 6. Bölge)
İşletme Kuruluş Desteği	Geri Ödemesiz	2.000	60 Girişimci: Kadın Gazi, Birinci Derecede şehit yakını veya engelli ise; %80 uygulanır.	70 Girişimci: Kadın Gazi, Birinci Derecede şehit yakını veya engelli ise; %90 uygulanır.
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği		18.000		
İşletme Giderleri Desteği		30.000		
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	100.000		

Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip KOBİ ve girişimcilerin geliştirilmesi; yeni ürün, yeni süreç, bilgi ve/veya hizmet üretilmesi ve ticarileştirilmesinin sağlanması; işletmelerde, Ar-Ge kapasitesinin artırılması, inovatif faaliyetlerin desteklenmesi ve teknolojik fikirlere sahip tekno-girişimcilerin projelerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Hibe ve geri ödemeli olan toplam destek tutarı 1.5 milyon TL'dir.

PROGRAMIN AMACI VE GEREKÇESİ

- Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip KOBİ ve girişimcilerin geliştirilmesi,
- Teknolojik fikirlere sahip tekno-girişimcilerin desteklenmesi,
- KOBİ'lerde Ar-Ge bilincinin yaygınlaştırılması ve Ar-Ge kapasitesinin artırılması,
- Mevcut Ar-Ge desteklerinin geliştirilmesi,

- İnovatif faaliyetlerin desteklenmesi,
- Ar-Ge ve İnovasyon proje sonuçlarının ticarileştirilmesi ve endüstriyel uygulamasına yönelik destek mekanizmalarına ihtiyaç duyulması.

PROJE SÜRESİ

- Ar-Ge ve İnovasyon Programı için en çok 24 (yirmi dört) ay,
- Endüstriyel Uygulama Programı için en çok 18 (on sekiz) ay,

AR-GE, İNOVASYON VE ENDÜSTRİYEL UYGULAMA DESTEK PROGRAMI		Destek Üst Limiti (TL)	DESTEK ORANI (%)
Ar-Ge ve İnovasyon Programı			
İşlik Desteği		İşliklerden bedel alınmaz	
Kira Desteği		30.000 (Teknopark içi) 24.000 (Teknopark Dışı)	75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği		150.000	75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)		300.000	75*
Personel Gideri Desteği		150.000	75
Başlangıç Sermayesi Desteği		20.000	100
Proje Geliştirme Desteği	Proje Danışmanlık Desteği	25.000	75
	Eğitim Desteği	10.000	
	Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği	20.000	
	Proje Tanıtım Desteği	5.000	
	Yurtiçi - yurtdışı Kongre/Konferans/Fuar Ziyareti/Teknolojik İşbirliği Ziyareti Desteği	15.000	
	Test, Analiz, Belgelendirme Desteği	25.000	
Kira Desteği		18.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Giderleri Desteği		150.000	75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Gid. Desteği (Geri Ödemeli)		500.000	75*
Personel Gideri Desteği		150.000	75

* Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 13/09/2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Mali Tebliği'ne uygun olarak alınmış yerli mali belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, destek oranlarına % 15 (onbeş) ilave edilir.

KOSGEB Diyarbakır Müdürlüğüne son dönemde yaşanan ekonomik daralma sebebiyle KOBİ ve Girişimcilerden yoğun başvuru ve talep yaşanmıştır. Müdürlük olarak yaşanan bu yoğun talebe mesai gözetmeksizin özveriyle çalışarak cevap verilmiştir. Bu çerçevede, ilimizde veri tabanına kayıtlı işletme sayısı 13 Bin'i geçmiştir. Endüstrileşmede, sağlıklı kentleşmede, istihdam yaratmada, ticaretteki dinamizmin ve gelir dağılımında dengenin sağlanmasında üstlendikleri rollerle tüm dünyada kalkınma ve büyümenin itici gücü olan KOBİ'ler, bölgesel ve yerel kalkınmaya da önemli katkılarda bulunmaktadır. KOSGEB, ekonomik ve sosyal bakımdan böylesine hayati işlevleri yerine getiren bu işletmelerin üretim kalite ve kapasitelerinin, ihracatlarının ve yaratılan katma değerdeki paylarının artırılması, bölgesel ve yerel kalkınmaya katkılarının da en üst düzeye yükseltilmesi için güçlü işbirlikleriyle destek ve hizmetler sunmanın gayreti içerisinde.

Geçtiğimiz yıl hayata geçen KOBİ-GEL gelişim Destek Programı ile KOBİ'lerimizin gelişmesi, markalaşması ve kurumsallaşmaları için 2 çağrıya çıkmıştır. Bu programlar kapsamında 109 işletmemiz proje başvurusunda bulunmuştur. Bu başvurulardan 47 projeye yaklaşık 20 Milyon TL destek verilmiştir.

2003-2015 döneminde 3.028 işletme-

ye destek kredileri verilerek 29.106.084 TL faiz desteği sağlanmıştır. 2016 ve 2017 yılları kredi sağlanması açısından daha yoğun geçmiştir.

2016 yılında ülkemizde yaşanan acil afet ve terör olayları nedeniyle 3 farklı Sıfır (0) Faizli Kredi programı işletmelerimizin kullanımına sunulmuştur. Bu programlardan ilki Acil Destek Kredisinde ilimizde yaşanan terör olayları nedeniyle zarar gören yaklaşık 360 işletmemize ilk On İki(12) ay ödemesiz olmak üzere toplam 36 ay geri ödemeli faizsiz 100.000 TL kredi imkanı sağlanmıştır. Acil Destek Kredisinin sağlanmasında önceki İl Valimiz Sayın Hüseyin AKSOY'un vermiş olduğu destek ve katkılarından ötürü KOBİ'lerimiz adına kendilerine teşekkür ve şükranlarımızı sunarım.

Kredi programlarından ikincisi olan imalatçı KOBİ'lerimize yönelik yerli makine-teçhizat kredisi kapsamında 38 işletmemize, işletme başına 1.5 Milyon TL faizsiz kredi imkanı sağlanmıştır. Yılın son ayında Hükümetimiz tarafından açıklanan ülke geneli Sıfır Faizli İşletme Kredisine programına yoğun başvuru yapılmış olup, ülkemiz genelinde 15.000 işletmeye 50.000 TL faizsiz kredi sağlanmıştır. Bu kredi programına yoğun talep olması üzerine Başbakanımız tarafından 2017 yılında da tüm KOBİ'lerimize desteğin sağlanacağı müjdesi verilmiştir.

2017 yılında 1 yeni kredi çağrısına çıkmış ve 2016 yılından kalan 1 programın süresi uzatılmıştır. Bu kapsamda 2017 yılında 2005 işletmeye destek kredileri verilerek 6.613.779 TL faiz desteği sağlanmıştır. Toplam karşılanan faiz tutarı 35.719.863 TL'ye ulaşarak 239.935.214 TL kredi hacmi oluşturulmuştur.

Son dönemlerde KOSGEB desteklerine artan yoğun ilgiye paralel olarak dolandırıcılık faaliyetleri de artmıştır. KOBİ'lerimizden ve Girişimcilerimizden KOSGEB desteklerine başvuru için bazı aracı firmalar tarafından ücret talep edildiği bilgisi tarafımıza iletilmektedir. KOSGEB'in tüm eğitim ve desteklerine ulaşmada hiçbir aracı firmaya ihtiyaç olmaksızın ücretsiz başvuru yapılabilmektedir. Müdürlüğümüzün Şanlıurfa yolu 22. km'de hizmet vermesi sebebiyle ulaşmakta zorluk çeken Girişimci ve KOBİ'lerimizin için Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası bünyesinde KOSGEB temsilciliğimiz faaliyet göstermekte olup KOSGEB ile ilgili tüm destek ve hizmetler hakkında temsilciliğimizden bilgi alınabilmektedir.

KOSGEB milli kalkınmamızda en önemli kurumlarımızdan biridir. Bizler ekonomik bağımsızlığımız için KOBİ'lerimizin gelişmesine, dünya ile rekabet edebilmesine katkı için gece gündüz demeden çalışacağız. En büyük misyonumuz budur. ■

TARIM SEKTÖRÜNDE İNOVASYON KULLANIMI

Recep TEZGEL / Sosyolog-GTHB Müşaviri

Bilinçli tüketiciler, çevre açısından olumlu, güvenilir ve aynı zamanda bütçelerine uygun ürünleri tercih etmektedirler. Üreticiler de bu paradigmaya uygun olarak tüketici davranışlarındaki değişimlerle örtüşen stratejileri benimsemektedirler.

Günümüzde birçok alanda olduğu gibi tarım alanında da, çevreye duyarlı, kaliteli ve yenilikçi üretimin teşvik edildiği yaklaşımlar ön plana çıkmaktadır. Bu yeni süreçle birlikte tüketicilerin satın alma alışkanlıklarında giderek daha sofistike, sağlık odaklı ve kaliteli olma yönünde değiştiği görülmektedir. Bilinçli tüketiciler, çevre açısından olumlu, güvenilir ve aynı zamanda bütçelerine uygun ürünleri tercih etmektedirler. Üreticiler de bu paradigmaya uygun olarak tüketici davranışlarındaki değişimlerle örtüşen stratejileri benimsemektedirler. Böylece tarımın gittikçe endüstriyel bir üretim sahası haline geldiğini ve tarımsal alanda, üretim – dağıtım – tüketim ilişkilerinden oluşan zincirin kökten değiştiğini söylemek mümkündür. Bu değişimin önemli bir sonucu olarak tarım sektöründe inovasyon kullanımı gittikçe yaygınlaşmaktadır. Artık;

- Sensörler aracılığı ile havanın nem oranına göre topraktaki su ihtiyacı belirlenip buna göre otomatik sulama yapmak mümkün. Üstelik cep telefonunu uygulamalarıyla da sulama işlemi uzaktan yönetilebiliyor.
- Nanoteknolojik yöntemler kullanılarak, bitki ve hayvanların genetik Islahı yapılmakta böylece üretkenlik ve kalite artırılmakta.
- Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) ve Uzaktan Algılama (UA) teknikleri, tarımsal üretimde sıklıkla kullanılmaktadır. Uydu görüntülerinden elde edilen sonuçlar; çölleşme, arazi kullanımı, yağış, vejetasyon yoğunluğu, bitki stresleri gibi çeşitli çevresel göstergeleri ortaya çıkarmaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de

son yıllarda tarımsal inovasyon ve uygulamaları konusunda AR-GE ve yayım çalışmaları önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bilişim destekli bu gelişmelerin bazılarını şöyle sıralayabiliriz;

Milli Tarım Projesi

Başbakan Binali Yıldırım'ın açıkladığı "Havza Bazlı Üretime Dayalı Destekleme Modeli" ve "Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli" olmak üzere iki ana temel üzerine oluşturulan "Milli Tarım Projesi" inovasyonun yoğun bir şekilde kullanıldığı bir proje olma özelliğini taşımaktadır. Proje kapsamında; İklim, topografya, arazi sınıflandırması, bilgi sistemlerinden sağlanan veriler, ürün ve üretim bilgileri yanında, tüketim, dış ticaret verileri ile tarımla ilgili diğer verileri içeren veritabanı oluşturulması hedeflenmektedir. Bu sayede Karar Destek Sistemi ile toplum refahını arttırmak için fiyatlar, destek bütçesi, talep tahmini, havzaların üretim potansiyeli, dış ticaret ve ilgili diğer veriler kullanılarak hangi ürünlerin, hangi havzalarda ne miktarda üretilmesine yönelik bilgiler üretilir.

Web Tarım TV

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının, 2010 yılında hayata geçirdiği Web Tarım TV projesi çiftçi eğitiminde yeni bir dönem başlattı. Uluslararası alanda da bir ilk olma özelliği taşıyan ve içeriğinde yüzlerce eğitim filmi bulunan Tarım TV projesi adeta sanal bir "bilgi bankası" görevini üstlenmiştir. Tarım sektörüne artı değer katan yenilikçi projeleri desteklemek amacıyla verilen 'Growtech Eurasia Tarım Ödülleri' sahibi olan bu portal, ayrıca Avrupa Komisyonu bilişim portaline practice.eu tarafından örnek çalışma olarak kabul edilmiştir. ■

İSTATİSTİKİ ANLAMDA GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON

Muhammed Cihat DENİZ / TÜİK Diyarbakır Bölge Müdürlüğü
Ekonomik Araştırmalar Grup Sorumlusu
İstatistikçi

İş Kayıtları'na göre, işveren girişimlerde en yüksek doğum oranı, 2015 yılında %31,1 ile “Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı” sektöründe gerçekleşti.

Girişimcilik kavramı Türkçe “girişmek” fiilinden türeyen sözcüktür. İlk kez ortaçağda kullanılan bu kelimenin ‘entrepreneure’ kökünden geldiği yani ‘iş yapan’ anlamına geldiği bilinmektedir. Girişmek fiili “bir işe başlama, bir iş için hazırlık yapmak” anlamlarına gelmektedir. Girişimci ise bir işe başlayan bunun için hazırlık yapan kişidir. Etimolojideki tanımları bunlardır. Peki iş sektöründe girişimci kimdir, girişimcilik nedir?

Girişimcilik, ekonomik kazanç sağlamak için tüketicilerin istekleri doğrultusunda ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla finansal ve fiziksel riskleri üstlenerek ve gerekli zaman ve çabayı harcayarak yeni ürünler geliştirme, pazarı genişletme süreci olarak tanımlanmaktadır. Kısaca tanımlamak istersek; yeni bir iş başlatmaya girişimcilik diyebiliriz. Girişimcilik, risk alma, fırsatları kovalama, bu fırsatları hayata geçirme ve yenilik yapma süreçlerinin tamamını ifade eder. Bu çerçevede, hem işletme açma süreci, hem de yenilik yapma süreci girişimciliğin kapsamına giren kavramlardır.

Ülkemizde girişim oranlarını Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) en son açıklanan verilerine göre irdelersek;

2014 yılında Türkiye genelinde işveren olarak çalışanlar içinde kadınların oranı bir önceki yıla göre 0,1 puan artış ile %8,1 olurken erkeklerin oranı %91,9 olmuştur. Bu oranlardan girişimci olan erkeklerin kadınlardan daha baskın olduğu

görülmektedir.

İş Kayıtları'na göre, işveren girişimlerde en yüksek doğum oranı, 2015 yılında %31,1 ile “Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı” sektöründe gerçekleşti. Bu sektörü sırasıyla, %14,5 ile “İmalat” ve %11,8 ile “İnşaat” takip etti. İşveren girişimlerden 2015 yılında doğanların hukuki durumları, sırasıyla %68,2 ile ferdi mülkiyet, %21,1 ile limited şirket oldu. İşveren girişimlerden 2015 yılında yeni doğanların istihdam yaratma oranı %6,6 olmuştur. İstihdam yaratma oranının %41,5’i ferdi mülkiyetlerde, %22’si limited şirketlerde yaratıldı.

İşveren girişimlerden 2014 yılında yeni doğanların %68,8’i 2015 yılında hayatta kaldı. İşveren girişimlerden 2014 yılında yeni doğup 2015 yılında hayatta kalanların sırasıyla %68,4’ünü ferdi mülkiyetler, %21,5’ini limited şirketler oluşturdu. Hayatta kalan ferdi mülkiyetlerin istihdamının, hayatta kalan işveren girişimlerin istihdamına oranı %39,9, limited şirketlerin ise %25 oldu.

İşveren girişimlerin 2014 yılında ölüm oranı %11,2 oldu, işveren girişimlerde en yüksek ölüm oranı %32,9 ile “Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı” sektöründe gerçekleşti. Bu sektörü sırasıyla %17 ile “İmalat” ve %10 ile “İnşaat” takip etti. İşveren girişimlerden 2014 yılında ölenlerin hukuki durumları sırasıyla %72 ile ferdi mülkiyet, %17,7 ile limited şirket

oldu. 2014 yılında ölen işveren girişimlerde istihdam kaybının %47,4'ü ferdi mülkiyetlerde, %20,3'ü limited şirketlerde gerçekleşti.

Yukarıda girişimcilik ve ülkemizdeki girişim oranlarını açıkladık. Peki girişimciliği oluşturan kişi olan girişimci kimdir? Bir ekonomik faaliyeti gerçekleştirip yönetirken, rakiplerine üstünlük sağlayabilmek için sürekli olarak daha verimli yeniliklere yönelmek zorunda olan kişidir. Bir mal veya hizmeti üretmek, pazarlamak için sağladığı kaynaklarla üretim

tici ve yenilikçi olmalıdır.

Ülkemizde girişimcilerin bilişim ve teknolojiyi kullanma oranlarını Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre göz önüne serecek olursak.

Son on yılın verileri incelendiğinde 2005 yılından 2016 yılına bilgisayar kullanımı %87,76'dan %95,9'a ulaşmıştır. İnternet kullanımı yine 2005 yılından 2016 yılına %80,43'ten %93,7 gibi bir orana ve her geçen yıl bu oranlarda artış gözlenmektedir.

Bilgisayar ve internet kullanım oranı 250 ve üzeri çalışanı olan girişimlerde

rının artması ve bağlantı kanallarının çeşitlenmesi girişimcileri bu alana da yöneltmiştir. Girişimlerin sosyal medyayı kullanma oranı 2014 yılında %27,7 iken bu oran 2016 yılında %38,1'lere ulaşmıştır. İnternet kullanımının artması girişimlerin kamu kurumlarıyla yürüttükleri resmi işlemlerde de fayda sağlamış olup zaman ve kırtasiye tasarrufu sağlamıştır. Girişimlerin 2004 yılında kamu kurum ve kuruluşlarıyla iletişimde internet kullanma oranı %63,2 iken bu oran 2015 yılında %86,2'ye ulaşmıştır.

faktörlerini sistemli ve bilinçli bir şekilde bir araya getiren, bu faaliyeti yaparken ortaya çıkabilecek zararı da göze alan kişidir. Girişimci yeni ürünler bulur veya mevcut olanı geliştirir, yeni pazarlar bulur veya genişletir, yeni organizasyon biçimleri ve yeni teknolojileri kullanır. Bu bağlamda girişimci inisiyatif almalı, ikna gücüne sahip olmalı, ölçülü risk almalı, başarma ve kazanma arzusu olmalı, üre-

%99,5'lara ulaşmıştır. Kendi web sitesine sahip girişimlerin oranı 2005 yılında %48,20 iken bu oran 2016 yılına geldiğimizde %66'ya ulaşmıştır. Bu oranların artışı ve tüketicinin de internet kullanım alışkanlığının artması ile doğal olarak online satışta da artışı sağlamış ve girişimlerin %11,9'u online satış yapmaya başlamıştır.

Son yıllarda sosyal medya kullanıcıla-

Girişimciliğin kapsamına giren inovasyonun tanımı konusunda uluslararası düzeyde kabul gören kaynakların başında OECD ve Eurostat'ın birlikte yayınladığı Oslo Kılavuzu gelir. Bu tanıma göre; inovasyon, yeni veya önemli ölçüde değiştirilmiş ürün (mal veya hizmet) veya sürecin; yeni bir pazarlama yönteminin ya da iş uygulamalarında, iş yeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni bir

organizasyonel yöntemin uygulanmasıdır. Daha basit tanımıyla inovasyon, farklı, değişik, yeni fikirler geliştirmek ve bunları uygulamaktır. İnovasyon bir buluş değildir. Zaten var olan ürün veya hizmeti tüketicilerin kullanımını kolaylaştırmayı, daha işe yarayabilir hale getirmeyi, daha güzele ulaştırmayı, daha önce çözülmemiş sorunları çözmeyi hedefler. Bununla birlikte inovasyonu oluşturan girişimci daha çok kazanmayı, piyasada daha fazla genişlemeyi, rakiplerine üstünlük kurmayı hedefler. Ekonomik açıdan girişimlerin ayakta kalmasını sağlayan en önemli faktörlerden biri olan inovasyon, aynı zamanda bir işin ömrünün uzun olmasında ciddi bir rol oynuyor. İnovasyonun amacı girişimcilerin daha kolay para kazanması ya da kısa sürede başarı sağlamak değil, kaliteden ödün vermeden tüketici ihtiyacına cevap vermektir. Yenilikler işletmelerin büyüme ve gelişmelerinde önemli bir etkiye sahiptir.

İnovasyon süreci, bilginin yeni fikirlerin ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürülmesi olarak tanımlanır. Bu süreç iki temel basamaktan oluşur. İlk basamak, yeni ve yaratıcı fikirlerin ortaya çıkmasıdır. İkinci basamak ise ortaya çıkartılan yeni ve üretici fikirlerin ticarileştirilmesi, başka bir deyişle katma değer meydana getiren ürün, metot veya hizmetlere dönüştürülmesidir.

Akılda daha kalıcı ve anlaşılır olması açısından inovasyona örnek verecek olursak; Bir firma, kablolu telefonu cep telefonu haline getirir, telefonda fotoğraf çekme özelliği koyarsa, bunu geliştirip üretir ve satarsa inovasyon yapmış olur. Başka bir firmanın daha iri, bol ürün veren, bozulmaya dayanıklı sebze meyve üretmek için tohumlarını geliştirmesi de inovasyondur.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) hangi faaliyetlerde ne oranda yenilik yaptığı- nı tespit edebilmek için Yenilik Araştırması yapmaktadır. En son 2012-2014

dönemi için açıklanan bu verilere göre; Ülkemizde girişimlerin %51,3'ü yenilik faaliyetinde bulunmuştur. Sanayi sektöründe yenilikçi girişimlerin oranı %54,2 iken; hizmet sektöründe bu oran %47,8 olarak tespit edilmiştir. Girişimlerin %38'i ürün veya süreç yeniliği faaliyetinde bulunurken aynı dönem içerisinde yenilik faaliyeti devam eden girişimlerin oranı %20,4 yenilik faaliyeti sonuçsuz kalan girişimlerin oranı ise %5,5 olarak tespit edilmiştir.

Girişimlerin %41'i organizasyon ve pazarlama yeniliği faaliyetinde bulunmuştur. Bu kapsamda girişimlerin %28,5'i organizasyon yeniliği, %33,6'sı ise pazarlama yeniliği gerçekleştirdi. Organizasyon yeniliği yapan girişimlerin %80,7'si iş sorumlulukları ve karar alma sürecinde yeni yöntemler kullandı. Bunu %69,3 ile organizasyon süreci için yeni iş yöntemleri ortaya koymak ve %25,1 ile diğer girişimler veya kamu kuruluşları ile işbirliği, ortaklık, taşeronluk vb. yollarla yeniyöntemlerin kullanılması takip etti.

Girişimlerin %33,6'sı 2012-2014 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde pazarlama yeniliği yaptı. Pazarlama yeniliği yapan bu girişimlerin %59,6'sı ürünün tasarımı veya ambalajının estetiğinde önemli değişiklikler yaptı, %58,5'i ürün tanıtımı için yeni ortam veya reklam teknikleri kullandı, %54,3'ü ürün ve hizmetlerin

fiyatlandırmasında yeni metotlar uyguladı, %46,5'i de yeni bir satış veya dağıtım yöntemi uyguladı.

Ürün ve/veya süreç yeniliği faaliyeti gerçekleştiren girişimlerin 2012-2014 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde %17,6'sı diğer girişim veya kuruluşlar ile işbirliği yaptı. İşbirliğinde bulunan girişimler en fazla %86,9 ile makine, teçhizat, malzeme ve yazılım sağlayıcıları ile işbirliğinde bulundu.

Ürün ve/veya süreç yeniliği faaliyeti gerçekleştiren girişimlerin 2012-2014 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde %29,2'si finansal destek aldı. Finansal destek alan girişimlerin %94,5'ine merkezi kamu kurum/kuruluşları tarafından finansal destek verilirken, %12,1'ine yerel veya bölgesel kamu kuruluşları, %5,3'üne ise Avrupa Birliği Kurumları destek verdi.

Bir ülkenin kalkınması ve gelişmesi için ekonomik değer meydana getirecek, büyümeye ivme kazandıracak hızla değişen koşullara uyum sağlayabilme dinamiklerine sahip girişimciler meydana getirmesi son derece önemlidir. Bunun da sağlanabilmesi temelinde profesyonel bir eğitim gerekir. Bu kapsamda kamudan özel sektöre, üniversitelerden STK'lara kadar farklı sektörlerin bu konuda destek vermeleri, başarılı girişimcileri yetiştirmede kilit rol oynayacaktır. Ayrıca girişimcilik ve inovasyonun gelişmesine büyük katkı sağlayacak olan kamu tarafından finansman desteği sağlanması olacaktır. Kalkınma Bakanlığı'nın hâlihazırda uyguladığı ve ilerisi için planladığı projeler hayata geçirildiği takdirde girişimcilerin kamudan görmek istediği desteği karşılama potansiyeli taşıyacaktır.

Ayrıca finansman desteğiyle beraber, girişimcilere sürdürülebilirlik konusunda destek sağlayabilecek bir özel sektör katkısı da, girişimciliğin gelişmesi ve profesyonelleşmesi hususunda yardımcı olacak ve istatistiki anlamda da dünya ülkeleri ile yarışır inovasyonu ön planda tutan girişimlerin sayısını arttıracaktır. ■

SOSYAL ETKİLEŞİM PROGRAMI DİYARBAKIR VE ŞANLIURFA UYGULAMASI

Karacadağ Kalkınma Ajansı Program Yönetim Birimi

Sosyal Etkileşim Programı (SEP), uygulandığı bölgelerde, bölgelerarası sosyal etkileşimin artırılması ve sosyal sermayenin geliştirilmesiyle bölgesel kalkınmaya katkı sunmayı amaçlayan bir programdır.

Sosyal sermaye, bir grubun üyeleri tarafından benimsenen, grubun ortak amaçları için çalışabilme yeteneğini belirleyen, resmi olmayan ağ, norm ve değerlerdir. Sosyal sermaye bireylerin ve grupların ortak amaçlar doğrultusunda hareket etmelerini kolaylaştıran karşılıklı güvene dayanan bağlar olarak da tanımlanır. Ülkemizde, sosyal sermaye bileşeni bölgesel farklılıklar göstermekte olup bölgeler arası ortak çalışma kültüründe ve karşılıklı etkileşimde gözlemlenen yetersizlikler, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasını ve ülkenin ortak bir geleceğe doğru ilerlemesini güçleştirmektedir. Tüm bu faktörler, ülkemizde sosyal sermayenin desteklenmesi ihtiyacını göstermekte ve bu doğrultuda bölgesel politika ve programların geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Kalkınma Bakanlığı, Sosyal Etkileşim Programını 2015 yılında Karacadağ Kalkınma Ajansı ve Ankara Kalkınma Ajansı için toplam 3.000.000 (üç milyon) TL bütçe ile pilot uygulama olarak

yürürlüğe koymuştur. Bu program çerçevesinde her bir proje için Ajans tarafından sağlanan asgari destek miktarı 20.000,00 (yirmi bin) TL ve azami destek miktarı ise 100.000,00 (yüz bin) TL'dir. Sosyal Etkileşim Programı'nın genel amacı; Düzey 2 bölgeleri arasında sosyal etkileşimin artırılması ve sosyal sermayenin geliştirilmesidir. Bu doğrultuda, programın özel amacı; TR51 ve TRC2 bölgeleri arasında güven ilişkilerinin geliştirilmesi, bilgi ve tecrübe paylaşımının artırılması ve sosyal bağların güçlendirilmesidir. Bu amaç çerçevesinde Ankara Kalkınma Ajansı ve Karacadağ Kalkınma Ajansı koordinasyonunda TR51 (Ankara) ve TRC2 (Diyarbakır ve Şanlıurfa) Bölgeleri arasındaki etkileşimi sağlayarak, program amaçlarına ulaşmaya yönelik projeler desteklenmiştir. Karacadağ Kalkınma Ajansı'na sunulan projeler, TR51 Düzey 2 Bölgesinden en az 1 uygun ortakla birlikte uygulanmıştır. Programın temel öncelikleri ise şunlardır:

1. Birey ve grupların birlikte ve ortak amaçlar doğrultusunda hareket etme becerilerinin yükseltilmesi, sürdürülebilir ağ ilişkilerinin geliştirilmesi,
2. Kurumsal yapıların güçlendirilmesine yönelik işbirliği, tecrübe paylaşımı

ve ortaklıklar geliştirilmesi,

3. Sosyal ve ekonomik hayata katılım ve sosyal içerme konularında iyi örneklerin paylaşılması ve ortak sosyal sorumluluk kültürünün artırılmasıdır.

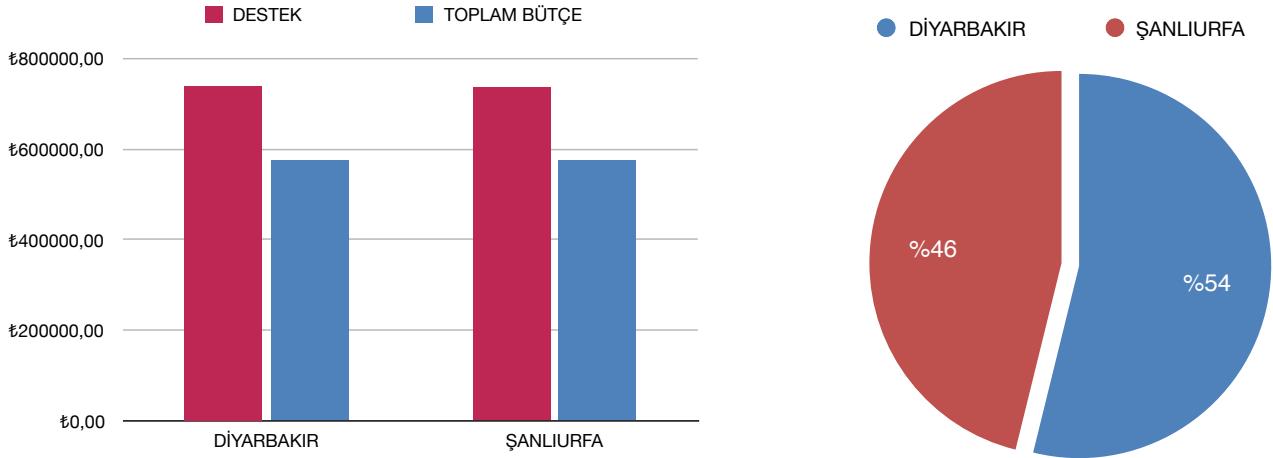
Kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere erişilebilirliği düşük olan kişilerin bölgeler arası hareketlilik kapsamında kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere katılımını teşvik eden projeler, bölgelerarası sosyokültürel etkileşimi artırmaya, hoşgörü ve sosyal diyalogu geliştirmeye gezi, inceleme, konferans, toplantı, spor müsabakası ve sanatsal etkinlikler düzenlenmesine ilişkin projeler, mesleki ve kurumsal iyi örneklerin, yöntem ve uygulamalarıyla birlikte, tecrübe paylaşımına yönelik projeler program kapsamında desteklendi.

5 Haziran 2015 tarihinde proje başvurusu sona eren Sosyal Etkileşim Programı kapsamında 47 proje teklifi Ajansımıza zamanında teslim edilmiştir. Proje tekliflerinin 22 tanesi Diyarbakır, 25 tanesi ise Şanlıurfa ilinden sunulmuştur. Yapılan değerlendirme sonucunda, 2015 yılı Sosyal Etkileşim Programı kapsamında 30 proje teklifi asil listede 10 proje teklifi ise yedek listede yer almıştır.

Tablo 6: Sosyal Etkileşim Programı Kapsamında Başarılı Görülen Projeler

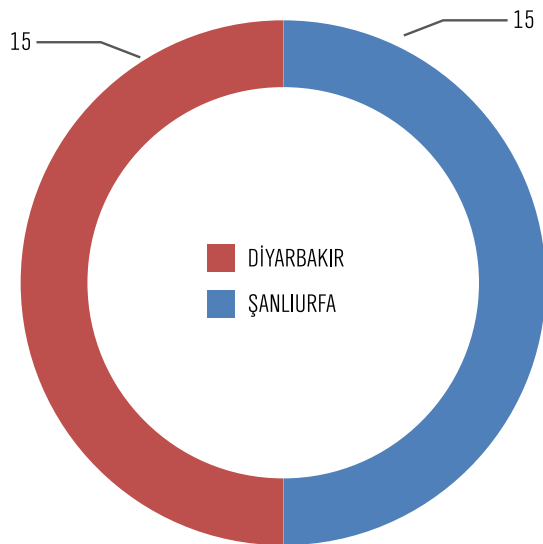
S.N.	Başvuru Sahibi	Proje Ortağı	Proje Adı	İl
1	Diyarbakır İş Kadınları Derneği	Girişimci İş Kadınları ve Destekleme Derneği	Kadınlar Çalışma Hayatı Deneyimlerini Paylaşıyor Projesi	DİYARBAKIR
2	Atatürk Ortaokulu	Ankara Kazan İmam Hatip Ortaokulu	Ankara'nın Bağları Diyarbakır'ın Taşları Projesi	DİYARBAKIR
3	DOGÜNKAD	Türk Üniversiteli Kadınlar Ankara Şubesi	Gelecek Geliyor Projesi	DİYARBAKIR
4	Harran Üniversitesi Tarımda İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulama ve Araştırma Merkezi	Başkent Üniversitesi Kadın Çocuk Sağlığı ve AP Araştırma ve Uygulama Merkezi	Mevsimlik tarım İşçisi Ailelerin Kamu Hizmetlerine Erişimlerine Arttırılması Projesi	ŞANLIURFA
5	Diyarbakır Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı Müdürlüğü	Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarımı Bölümü	Restorasyonun 5N'si 1K'sı	DİYARBAKIR
6	Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası	Ortak 1: Ankara Sanayi Odası Ortak 2: Diyarbakır Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	Sanayi Sektöründe Başarılı Modellerin Paylaşılması ve İşbirliğinin Geliştirilmesi Projesi	DİYARBAKIR
7	Viranşehir İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Daha İleri Adımlar İçin Tarım Liseleri Bir Arada Projesi	ŞANLIURFA
8	Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	Ankara Ticaret Odası	Ankara-Urfa Sanayi ve Ticaret Etkileşimi Projesi	ŞANLIURFA
9	KOSGEB Şanlıurfa Hizmet Merkez Müdürlüğü	Ankara Sanayi Odası	Şanlıurfa ve Ankara Tecrübe - Bilgi Paylaşımı Projesi	ŞANLIURFA
10	Harran Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye Bölümü	Şanlıurfa-Ankara İlleri Karşılaştırmalı Teşvik Politikaları Dün-Bugün-Yarın Projesi	ŞANLIURFA
11	Haliliye Belediyesi	Altındağ Belediye Başkanlığı	İpekyolu'nda El Sanatları Projesi	ŞANLIURFA
12	Bağlar Rehberlik ve Araştırma Merkezi	Ankara Keçiören Rehberlik ve Araştırma Merkezi	Biz Bir Olursak Her Şey Bin Olur Projesi	DİYARBAKIR
13	Başaklı Ortaokulu	Tevfik İleri Ortaokulu	Diyarbakır Surlarından Ankara Bağlarına Uzanan Sevgi Köprüsü Projesi	DİYARBAKIR
14	Siverek Belediyesi	Keçiören Belediyesi	Kültür Köprüsü Projesi	ŞANLIURFA
15	KOSGEB Diyarbakır Hizmet Merkez Müdürlüğü	Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği	Teknokentler Arası Etkileşim Projesi	DİYARBAKIR

16	Harran Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Haymana Çok Programlı Anadolu Lisesi	Medeniyetin Beşiğinden Medeniyetin Başkentine Projesi	ŞANLIURFA
17	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	Yaşar Doğu Güreş ve İhtisas Kulübü	Dostluklar Sporla Başlasın Projesi	ŞANLIURFA
18	Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	Diyarbakır Tanıtma Kültür ve Yardımlaşma Vakfı	Çocukların Gözünden Kültürel Miras Projesi	DİYARBAKIR
19	Gap Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü	Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	Tarımsal AR-GE Köprüleri ile Sosyal Etkileşim Kurulması Projesi	DİYARBAKIR
20	Türk Telekom Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	TRT Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı	Görbak Neler Olacak Projesi	DİYARBAKIR
21	D.Ü. Fen Fakültesi	Ankara Üniversitesi	Dicle, Ankara Üniversiteleri Arasında Bilimsel İşbirliği ve Deneyim Paylaşımı Projesi	DİYARBAKIR
22	Diyarbakır Valiliği	Ankara Valiliği	Valilik ve Kaymakamlıkların AB Çalışmalarında Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesi	DİYARBAKIR
23	Şanlıurfa Kalkınma Derneği	Ortak 1: Şanlıurfa Gençlik ve Spor Hizmetleri İl Müdürlüğü Ortak 2: Şanlıurfa İşkur İl Müdürlüğü Ortak 3: Ankara Girişimci İş Kadınları Derneği Ortak 4: Engelli Dernekleri Federasyonu Ortak 5: Çubuk Platformu Derneği	Dezavantajlı Gruplara Yönelik İyi Uygulamalar Paylaşımı, Sürdürülebilir Ağ Oluşumu Projesi	ŞANLIURFA
24	Eğil İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	Kızılcahamam İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	Kardeş İlçe Kardeş Okul Projesi	DİYARBAKIR
25	75. Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Güvercinlik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Şanlıurfa'dan Ankara'ya Doğan Kardeşlik Güneşi Projesi	ŞANLIURFA
26	Elbirliği Eğitim Kültür Yardımlaşma ve Kalkındırma Derneği	Elbirliği Eğitim Kültür Yardımlaşma ve Kalkındırma Derneği Ortak 2: İlke İlim Kültür Dayanışma Derneği	Dirlik İçin Diri, Birlik İçin Bir Olduk Projesi	ŞANLIURFA

	DİYARBAKIR	ŞANLIURFA
DESTEK	738.710,00	574.033,84
EŞ FINANSMAN	2.180,16	0,00
TOPLAM BÜTÇE	736.529,84	574.033,84

Başarılı projelerin illere göre dağılımına bakıldığında, 15 tanesinin Diyarbakır ilinden, 15 tanesinin ise Şanlıurfa ilinden olduğu görülmektedir.

Şekil: 1 Başarılı Proje Sayısı

Bölgemizde Ajansımız tarafından ilk defa yürütülmüş olan Sosyal Etkileşim Programı ile kamu kurumları, yerel yönetimler ve bunların birlikleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi ve işveren örgütleri, sivil toplum kuruluşları, eğitim kurumları, okul aile birlikleri, kooperatifler, OSB, KSS ve teknoparklar yararlanıcı olarak başvuru yapmışlardır. Başarılı projelerin içeriği değerlendirildiğinde TR51 ve TRC2 bölgeleri (Ankara, Diyarbakır - Şanlıurfa) arasında güven ilişkilerinin

geliştirilmesine, mesleki ve teknik eğitim alanında bilgi ve tecrübe paylaşımının artırılmasına ve sosyal bağların güçlendirilmesine yönelik projeler olduğu gözlemlenmiştir. Farklı sosyo kültürel yapıya sahip kişiler arasında sosyal etkileşim sağlanıp ortak bir sosyal sorumluluk projesi gerçekleştirmelerini ve bu sayede hem sosyal açıdan gelişimlerine katkı sağlanması ve birlikte hareket etme becerilerinin artırılması programın sağladığı somut etkiler arasında değerlendirilebilir. ■

TÜRKİYE’DE GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURİYELİLERE VE YEREL HALKA YÖNELİK ILO STRATEJİSİ VE FAALİYETLERİ

Numan ÖZCAN / ILO Türkiye Direktörü

Mültecilerin geldiği ülkeler durumla baş edebilme ve ev sahibi toplulukları destekleme açısından önemli sorunlarla karşı karşıyadır. İnsani ihtiyaçların karşılanması, bu çabaların ön planında yer alırken son dönemde insanların geçimlerinin sağlanması giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Suriye krizi beşinci yılını doldururken, bunu izleyen mülteci krizi son dönemlerin en büyük, uzun süreli ve karmaşık insani sorunu olarak ortaya çıkmıştır. Suriyeli mülteci krizinin etkileri ekonomik ve toplumsal alanlara giderek daha fazla yayılmaktadır; sonuçta ekonomik faaliyetler aksamakta, gelir kaybı yaşanmakta, Suriye krizi başlamadan önce de sosyo-ekonomik güçlükler yaşayan ev sahibi ülkelerde kaliteli kamu hizmetlerine erişim olanakları daralmaktadır.

Mültecilerin geldiği ülkeler durumla baş edebilme ve ev sahibi toplulukları destekleme açısından önemli sorunlarla karşı karşıyadır. İnsani ihtiyaçların karşılanması, bu çabaların ön planında yer alırken son dönemde insanların geçimlerinin sağlanması giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu çerçevede, ILO, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından yürütülen Bölgesel Mülteci ve Direnç Planı (3RP) kapsamındaki “geçim sağlama” (livelihoods) bileşeninde önemli bir rol oynamaktadır. ILO Türkiye Ofisi, BM tarafından yürütülen bu plana özellikle geçim kaynakları çerçevesinde katkı sunmakta, çocuk işçiliği ile mücadele, kadınların güçlendirilmesi vb. başlıkları da içeren çalışmalar sürdürmektedir. Bu çerçevede Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim

Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, işveren ve işçi kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile işbirliği içinde bir dizi çalışma yürütmektedir.

ILO’nun Türkiye’deki Suriyelilere yönelik çalışma stratejisi beş bileşenden oluşmaktadır:

1. Ulusal politika geliştirme çabalarının üç taraflı (hükümet, işveren ve işçi kuruluşları) mutabakat zemininde gerçekleştirilmesi için kolaylaştırıcılık yapmak
2. Bilgi temelini geliştirmek üzere yerel ve ulusal ölçeklerde değerlendirmeler, araştırmalar ve etki analizleri gerçekleştirmek;
3. İşgücü piyasasındaki sorunların aşılmasına yönelik olarak ulusal ve yerel düzeyde kurumsal ve teknik kapasitenin güçlendirilmesini desteklemek
4. Suriyelilerin ve yerel halkın istihdam edilebilirliklerinin artırılmasını teminen ulusal paydaşlarla işbirliği içinde beceri geliştirme, mesleki eğitim ve yerel ekonomik kalkınma çalışmaları gerçekleştirmek, kayıt dışı çalışma ve çocuk işçiliği ile mücadeleyi desteklemek
5. Yasal düzenlemeler, işgücü piyasasındaki sorunlar ve fırsatlara ilişkin olarak hedef illerdeki Suriyelilerde ve yerel halkta farkındalık yaratmak

ILO Stratejisi Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

- 1) Ulusal politika geliştirme çabalarının üç taraflı (hükümet, işveren ve işçi

kuruluşları) mutabakat zemininde gerçekleştirilmesi için kolaylaştırıcılık yapmak

- ILO koordinasyonu ile Suriyeli mülteci krizinin işgücü piyasaları üzerindeki etkilerine yanıt verecek sürdürülebilir politika ve programların geliştirilmesi üzerine ülke tecrübelerinin paylaşılması amacıyla ILO Türkiye Ofisi, 28-29 Temmuz 2015 tarihinde İstanbul'da Türkiye, Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır'dan üst düzey temsilcilerin bir araya geldiği bir Bölgesel Konferans düzenlemiştir. Toplantıya katılan temsilciler; Suriyeli mülteci krizinden kaynaklanan işgücü piyasası sorunlarının üstesinden gelinmesi için ev sahibi ülkelerde ekonomik üretimi ve üretkenliği destekleyecek politika ve programlar geliştirme konusunda deneyim ve bilgi alışverişinde bulunmuşlardır.
- 16 Kasım 2015'te Gaziantep'te merkezi ve yerel düzeydeki paydaşların da katılımıyla proje faaliyetlerini tanıtmak, Suriyelilerin işgücü piyasasına etkilerini tartışmak ve Suriyelilere hizmet vermede karşılaşılan sorunların ve deneyimlerin paylaşılması için bir paydaş toplantısı düzenlen-

miştir. Toplantıda, Suriyelilerin yerel ekonomiye sağladıkları katkılar değerlendirilmiş olup, risk ve fırsatların beraber ele alınmasının gerekliliğine dikkat çekilmiştir.

- 17 Aralık 2015'te Ankara'da "Suriyelilerin Türkiye'de İşgücü Piyasası Üzerindeki Etkileri ve İstihdam Edilebilirlikleri" toplantısı düzenlenmiştir. Toplantı, kamu kurum ve kuruluşlarının, işçi ve işveren kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, uluslararası kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının ve üniversite temsilcilerinin geniş katılımıyla gerçekleşmiştir. Toplantıda, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis ve Ankara'da yürütülen 4 saha araştırmasına yönelik bulgular katılımcılarla paylaşılmıştır.
- Halihazırda Şanlıurfa, Kilis ve Gaziantep illerinde İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları'na teknik uzman düzeyinde katılım sağlayarak, iller düzeyinde proje yönlendirme komiteleri kurarak ve düzenli bilgilendirme toplantıları düzenleyerek geniş katılımlı yerel platformlarda işgücü piyasasına ilişkin değerlendirmeler ve mevzuata ilişkin gelişme ve uygulamaların tartışılması kolaylaştırıl-

maktadır.

- 2) Bilgi temelinesi geliştirmek üzere yerel ve ulusal ölçeklerde değerlendirmeler, araştırmalar ve etki analizleri gerçekleştirmek
- Harran Üniversitesi ve Karacadağ Kalkınma Ajansı ile birlikte işgücü piyasasının talep yönüne odaklanan bir alan araştırması gerçekleştirilmiştir. "Şanlıurfa'da Suriyelilerin İstihdamına Yönelik İşverenlerin Görüşü" başlıklı alan araştırmasının amacı; işletme büyüklüğü, sektörler ve işgücü piyasası beklentileri bakımından işverenlerin durumunu ve Suriyelilerin işgücüne katılımlarına yönelik tutumlarını ortaya çıkarmak, istihdam olasılıklarını araştırmak ve Şanlıurfa'daki Suriyeli topluluğa yönelik öneriler geliştirmektir. Çalışma, ayrıca anketler yoluyla çalışanların Suriyeli istihdamına yönelik tutumunu araştırmayı ve işçilerin bakış açısından çalışma koşullarının durumunu ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.
 - Ankara'nın Çankaya, Altındağ ve Yenimahalle ilçelerinde sokakta çalışan Suriyeli çocuklara yönelik olarak Ankara Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ortaklığında Hacette-

pe Üniversitesi Çocuk Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi ile birlikte bir saha çalışması yürütülmüştür. Bahse konu çalışma ile sokakta çalışan çocukların ve ailelerinin demografik ve sosyo-ekonomik durumlarının belirlenmesi, sokakta çalışma nedenlerinin araştırılması, çalışma ve yaşam koşullarının ve sokakta çalışmaktan kaynaklanan sorunlarının ortaya çıkarılması, bulgular temelinde ilgili resmi kurumlar için öneriler geliştirilmesi ve soruna yönelik toplumsal farkındalığa katkı sunulması amaçlanmıştır.

- Gaziantep ilinde ve Nizip ilçesi özelinde, Suriyelilere hizmet veren kamu kurumlarının yanı sıra Gaziantep Ticaret Odası, Gaziantep Sanayi Odası, Nizip Ticaret Odası ve Gaziantep Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Halk Eğitim Merkezleri Yöneticileri ile görüşmeler yapılarak mesleki, teknik ve beceri eğitimi için öncelikler, yerel düzeyde işgücü piyasası arz ve talep değerlendirmesi yapılmış, mesleki eğitim modeli geliştirilmiştir.
- 3) İşgücü piyasasındaki sorunların aşılmasına yönelik olarak ulusal ve yerel düzeyde kurumsal ve teknik kapasitenin güçlendirilmesini desteklemek
- Merkezi ve yerel düzeyde Suriyelilere yönelik hizmet sunmakta olan kurum ve kuruluşların hizmet sunumunda yaşadıkları sorunların azaltılmasına ve hizmet kalitelerinin artırılmasına katkıda bulunmak üzere Ankara, Gaziantep, Şanlıurfa ve Kilis illerinde kurumsal kapasite ve eğitim ihtiyaç analizi çalışmaları yürütülmüştür. Suriyelilere hizmet sağlayan kurum ve kuruluşların çalışmalarını etkin, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde yürütmeleri için gereken destekler ayrıntılı şekilde analiz edilmiş, kurumsal kapasite geliştirmeye yönelik çeşitli eğitim faaliyetleri plan-

- lanmıştır.
- İhtiyaç analizi çalışmalarını takiben, öncelikle Gaziantep, Şanlıurfa ve Kilis Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri ve Halk Eğitim Merkezleri personelinin, daha sonra ilgili diğer kuruluşların Suriyelilere hizmet sunmada ve çalışma izni düzenlemesinin uygulanmasında eğitimler, rehberler ve tanıtım, savunma materyalleri vasıtasıyla desteklenmesi planlanmıştır.
- 4) Suriyelilerin ve yerel halkın istihdam edilebilirliklerinin artırılmasını teminen ulusal paydaşlarla işbirliği içinde beceri geliştirme, mesleki eğitim ve yerel ekonomik kalkınma çalışmaları gerçekleştirmek, kayıt dışı çalışma ve çocuk işçiliği ile mücadeleyi desteklemek
- Çalışma izinlerine ilişkin mevzuat düzenlemesi ile birlikte Suriyelilerin işgücü piyasasına katılımlarına yönelik mesleki eğitim, beceri eğitimi, iş eşleştirme ve girişimcilik alanında Şanlıurfa, Kilis ve Gaziantep illerinde başta İŞKUR, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, AFAD, GAP Bölge Kalkınma İdaresi, Harran Kaymakamlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birlikleri, Ticaret ve Sanayi Odaları, Karacadağ ve İpek Yolu Kalkınma Ajansları, işveren ve işçi kuruluşları ile olmak üzere ulusal ve yerel ortaklarla birlikte bir dizi faaliyet yürütülmektedir.

- ILO'nun Harran Kaymakamlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Gaziantep ve Şanlıurfa Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birlikleri ile geliştirdiği kapsamlı işbirliği sonucunda Mart ayı itibarıyla aşağıda belirtilen mesleki eğitimler, beceri eğitimleri ve Türkçe kursları başlatılmıştır:
- Harran Kaymakamlığı ile yapılan işbirliği sonucunda Harran ilçe merkezinde kaynakçılık atölyesi kurulmuş ve Harran Geçici Barınma Merkezi yetkililerinin de katkılarıyla 10 Mart tarihi itibarıyla kaynakçılık kursu 28 kişilik ilk grupla başlamıştır. Eğitimler öncesinde yürütülen hazırlıklar kapsamında; öncelikle Harran'da ve Şanlıurfa'da ilgili kurum kuruluş temsilcileriyle birebir görüşmeler yapılarak, çalıştaylar düzenlenerek potansiyel mesleki eğitim alanlarına ilişkin görüş ve öneriler alınmış, Urfa'da istihdam alanı bulunan meslek dalları belirlenmiş, Harran Geçici Barınma Merkezi ile Harran ilçe merkezi ve köylerinde uygulanan 7000 anket ile Suriyelilerin eğitim durumu, mesleki becerileri ve hangi alanlarda eğitim almak istedikleri belirlenmiştir. Yapılan bu tespitler ve değerlendirmeler sonucunda ilk etapta başlatılan kaynakçılık kursunu takiben ahşap işlemeciliği kursunun da hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Türkçe eğitimleri için ise Yunus Emre Enstitüsü

ile görüşmeler gerçekleştirilmiş, Harran ilçe merkezinde kadınlara yönelik 20 kişilik ve Harran Geçici Barınma Merkezinde ise erkeklere yönelik 20 kişilik kurs için hazırlıklar tamamlanmıştır. 23 Mart tarihi itibarıyla her iki eğitim başlamıştır.

- Şanlıurfa Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği ile yapılan protokol çerçevesinde; Şanlıurfa Evren Sanayi Sitesi'ndeki İşletmeler üstü Eğitim Merkezinde yerel halka yönelik 20 kişilik CNC Operatörlüğü kursu 15 Mart tarihinde, Suriyelilere yönelik 20 kişilik kaynakçılık kursu ise 16 Mart tarihinde başlamıştır. Benzer şekilde Gaziantep Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği ile yapılan protokol çerçevesinde ise; Küşget Sanayi Sitesinde yerel halka yönelik 20 kişilik kaynakçılık kursu başlatılmıştır. Nizip Geçici Barınma Merkezinde konaklayan Suriyelilerin de bu eğitim merkezindeki faaliyetlerden yararlanması için gerekli hazırlıklar sürdürülmektedir.
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile yapılan protokol kapsamında da Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM) aracılığıyla kadınlara yönelik mesleki ve beceri eğitimleri ile Türkçe kursları planlanmıştır. Bu işbirliği doğrultusunda Şanlıurfa Ahmet Yesevi ÇATOM'da Suriyeli kadınlara yönelik Türkçe kursu, hasta kayıt ve kabul kursu ile birlikte yerel halk ve Suriyeli kadınlar için kuaförlük kursları için hazırlıklar tamamlanma aşamasına gelmiştir. Mart ayı sonu itibarıyla başlayacak olan bu kurslarla toplamda 60 kadına ulaşılması hedeflenmektedir. Benzer şekilde Kilis ÇATOM'da da Suriyeli kadınlara yönelik Türkçe kursu ile kuaförlük ve ev yemekleri kurslarının Nisan ayında başlatılması ve yerel halkın da katılımının sağlanması planlanmaktadır.
- Başlatılan ve planlanan tüm eğitimlerde MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün modüler programları baz alınarak eğitimler Türkçe verilmekte ve çevirmenler aracılığıyla kursiyerlerle iletişim kurulmak-

tadır. Böylelikle her kursiyer eğitim bitiminde MEB onaylı sertifika sahibi olacak, gelişen Türkçe bilgisiyle de kayıtlı istihdam şansını artırmış olacaktır.

- Suriyeli çocukların eğitimlerinin desteklenmesi yoluyla çocuk işçiliğiyle mücadele kapsamında, Ekim 2015-Ocak 2016 döneminde İstanbul Sul-

yerel halkta farkındalık yaratmak

- Suriyelileri ve yerel halkı yasal düzenlemeler ve kamu istihdam hizmetleri hakkında bilgilendirmeye yönelik bir iletişim stratejisi hazırlanmıştır. Strateji kapsamında geliştirilecek iletişim araçları vasıtasıyla hedef grubun çalışma şartları, haklar

tangazi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile ortaklaşa 6-15 yaş arası 323 Suriyeli çocuğun (92'si çalışmakta olan ve/veya çalışma riski altında olan) eğitimleri için finansal ve teknik destek verilmiştir.

- Ankara Valiliği ve Ankara Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ile ortaklaşa olarak sokakta çalışan çocuklar sorunu ile mücadele il eylem planı çalışmaları Suriyeli çocukları da dikkate alarak katılımcı bir süreçle yürütülmüş, taslak eylem planı hazırlanmıştır. Bahse konu eylem planının Türkiye geneli illerine yaygınlaştırılması öngörülmektedir.
- 5) Yasal düzenlemeler, işgücü piyasasındaki sorunlar ve fırsatlara ilişkin olarak hedef illerdeki Suriyelilerde ve

ve sorumluluklar konusunda bilgilendirilmesi planlanmıştır.

- Ulusal düzeyde Suriyeliler ve yerel halka yönelik yürütülen çalışmalar, mevzuat gelişmeleri ve uygulamalarına ilişkin çıktı ve deneyimler uluslararası platformdaki tanıtım, savunma ve kaynak geliştirme çalışmaları ile desteklenmektedir.

ILO'nun öncelikli hedefi, kadınlara ve erkeklere, özgürlük, eşitlik, güvenlik ve saygınlık koşullarında insana yakışır ve üretken işler bulma fırsatları sağlanmasıdır. Bu çerçevede ILO Türkiye Ofisi olarak ulusal kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürüttüğümüz tüm bu çalışmaların herkes için insana yakışır işler sağlanması çabalarında önemli katkı sunduğunu düşünüyorum. ■

HORIZON (UFUK) 2020

80 Milyar € bütçesiyle Dünya'nın En Büyük Sivil Ar-Ge Programı

Karacadağ Kalkınma Ajansı Planlama Programlama ve Koordinasyon Birimi

Avrupa Birliği Çerçeve Programları (AB ÇP) Avrupa'nın bilim, teknoloji politika ve uygulamalarının uyumlaştırılması amacıyla oluşturulan Topluluk Programı'dır. İlki 1984 yılında başlatılmıştır ve dünya'nın en yüksek bütçeli sivil araştırma programıdır. Çerçeve Programlar Avrupa'nın araştırma ve teknoloji geliştirme kapasitesini güçlendirmek, üniversite-sanayi işbirliğini teşvik etmek, AB üye ülkeleri, AB aday ülkeleri ve AB'nin işbirliği yaptığı diğer ülkeler ile AB politikalarına ilişkin farklı alanlarda işbirliğini geliştirmek amacıyla yürütülmektedir. Program bu

amaçlarla oluşturulacak uluslararası ortaklıkları destekleyerek geleceğin teknolojilerine yön verme amacıyla oluşturulmuştur.

Çerçeve Programlar, geniş kapsamlı bir bilimsel çerçeve içerisinde araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetlerini desteklemek için kurulan özel bir fonlama sistemi ile hayata geçirilmektedir. 2007-2013 yıllarını kapsayan süreçte AB 7. Çerçeve Programı yürütülmüştür. Avrupa Birliği'nin yeni dönem Araştırma ve Yenilik Çerçeve Programı olan HORIZON 2020 ise 2014-2020 yılları için Avrupa Komisyonu tarafından yürütülmektedir.

Bundan dolayı program başvuruları doğrudan Avrupa Komisyonuna yapılmaktadır.

HORIZON 2020 programı AB mali destek programlarının çoğunda olduğu gibi proje teklif çağrısı usulüyle ilan edilmektedir. Çerçeve programı 7 yıllık bir süre için planlanmasına karşın genelde önceden ilan edilen 2'şer yıllık çalışma programları şeklinde duyurulmaktadır. Her programın nasıl kurallar içerdiği ve ne tür bir fonlama modeli kullandığı bu çalışma programlarında yer almaktadır. HORIZON 2020 programı bireysel araştırmalar ve diğer bazı yatay programlar dışında

Bilimsel Mükemmeliyet, Sanayide Liderlik ve Toplumsal Sorunlara Çözümler olarak üç ana başlık altında toplanmaktadır.

En Az Katılımcı Sayısı Nedir?

Projelere minimum katılımcı sayısı ve aranan özellikler program türüne göre değişmektedir. Çerçeve Programlarında bireysel projeler hariç tüm başvurularda aranan ana koşul, işbirliğidir. Programa dahil olan Aday Ülke kuruluşları, üye ülke kuruluşları ile aynı hak ve yükümlülük-

17 Milyar €

Endüstriyel Liderlik

Bilgi ve İletişim Teknolojileri
Nanoteknoloji
Biyoteknoloji
Uzay
KOBİ

25 Milyar €

Bilimsel Mükemmeliyet

Avrupa Araştırma Konseyi (ERC)
Marie Curie Bursları
Araştırma Altyapıları

30 Milyar €

Toplumsal Sorunlar

Sağlık
Gıda, Tarım
Enerji
Ulaşım
Çevre
Sosyal Bilimsel
Güvenlik

ULUSLARARASI KONSORSİYUMLAR VE BİREYSEL ARAŞTIRMALAR

lere sahiptir. Minimum katılımcı sayısı sağlandıktan sonra projelere uluslararası örgütler ve 3. ülke kuruluşları da katılabilir.

Genel olarak, H2020 projelerinde en az 3 farklı AB üyesi ülke veya asosye ülkeden en az 3 bağımsız kuruluşun yer alması gerekmektedir. Ancak başvurular genelde daha çok sayıda ülke ve katılımcı ortak kuruluşun yer aldığı konsorsiyumlar tarafından yapılmaktadır. Ayrıca KOBİ'ler için tek başına başvurunun da mümkün olduğu yenilikçilik konulu programlar da mevcuttur.

Başvuruya açık teklif çağrılarında ve ortak arayan proje sahiplerine ilişkin güncel bilgiler aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz;

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/index.html>

H2020'de Proje Tipleri Ve Fonlama Modelleri

AB Komisyonu farklı proje türleri için farklı oranlarda destek miktarları belirlemiştir. Faaliyetlerin masraflarının karşılanması için basitleştirilmiş fonlama modeli kullanılacak olup bu model, Komisyon tarafından kabul edilen masraflar için tek bir fonlama oranına dayanacaktır. 7.ÇP'den farklı olarak bir proje içindeki farklı aktivite alanlarına göre veya kuruluş tiplerine göre değişen fonlama oranları HORIZON 2020'de bulunmamaktadır.

HORIZON 2020 Programı kapsamındaki proje türleri ve destek oranları aşağıda yer almaktadır.

- Ar-Ge Hibeleri (Grants for R&D) projeleri : % 100
- Yenilik Hibeleri (Grants for Innovation) projeleri : % 70 (Kar amacı gütmeyen kuruluşlar için : % 100)
- Destek ve Koordinasyon Eylemleri (CSA) projeleri : % 100
- ERC projeleri : % 100
- Marie Skłodowska-Curie projeleri : % 100 (Marie Skłodowska-Curie Co-

Fund projeleri hariç)

- Ortak Fonlama (Co-Funding) Eylemleri projeleri ise % 70'i bulan oranlarda fonlanmaktadır.
- KOBİ Fonlama Aracı 3 Faz'dan oluşmakta olup ilgili fazlara dair destek oranları aşağıdaki şekildedir:
 - ✓ **Faz 1:** Sabit Destek (Lump sum) : 50.000 Avro
 - ✓ **Faz 2:** % 70
 - ✓ **Faz 3:** Doğrudan destek yok

Projenizin Dolaylı Masrafları İçin % 25 Oranında İlave Destek

Dolaylı masraflar (overheads), alt yüklenici masrafları ve paydaşın kontrolünde olmayan üçüncü tarafların finansal katkıları dikkate alınmadan toplam doğrudan geçerli masraflar üzerinden hesaplanır. Dolaylı masraflar, kira, bina ve teçhizatın amortismanı, su, gaz, elektrik, bakım, sigorta, ofis ekipmanları, iletişim masrafları, posta ücreti gibi ortağın alt yapı ve genel işletme masrafları ile idari ve finansal yönetim, insan kaynakları, eğitim, baskı, hukuki görüş gibi yatay hizmetlerle bağlantılı masrafları kapsamaktadır. HORIZON 2020 Programı'nda benimsenen sadeleştirme prensibi kapsamında kuruluş tipi ve proje türünden bağımsız olarak % 25 oranında destek verilmektedir.

H2020 Sizin için Uygun mudur?

İyi bir proje fikriniz olsa da başvuracağınız programın önceliklerine ve kurallarına uygun bir proje hazırlamazsanız gerekli desteği alamayacağınız bilmeniz gerekmektedir. Aşağıda yer alan sorulara ne kadar çok "evet" cevabı vererseniz, projeniz Çerçeve Programları'na sunulmak için o oranda uygun olacaktır.

- Projeniz Avrupa odaklı mı?
- Projeniz Avrupa'nın hali hazırda bulunduğu bilimsel-teknolojik duruma katkıda bulunuyor mu? Proje sonuçlarının Avrupa'ya faydaları olacak mı?
- Projeniz yenilikçi mi?

- Araştırma projeniz kurumunuzun öncelikleri ve çalışma alanı açısından gerçekten önemli mi?
- Araştırma projenizi kullanılabılır ticari bir çıktı elde etmek ya da yeni bilgi ve en iyi uygulamayı üretmek için mi yürütüyorsunuz?
- Projeniz çok ortaklı olmaya müsait mi ve bundan faydalanabilecek mi?
- Avrupa'daki diğer kuruluşlarla işbirliğinden faydalar elde edebileceğinizi düşünüyor musunuz? (daha büyük pazarlara açılmak, risk paylaşımı, yeni irtibatlar ve yeni uzmanlıklar bağlamında)
- Büyük sorumluluk alacağınız bir konsorsiyumda çalışabilir misiniz?
- Fikri mülkiyet hakları da dahil olmak üzere proje çıktıları konusunda müzakereler yürütmeye hazır mısınız?
- Proje teklifi sunulması ve projenin yürütülmesi aşamalarında Avrupa'nın dört bir yanından konsorsiyum ortakları ile görüşmeler yürütmek için gerekli yönetimsel zaman ve kaynak ayırmaya hazır mısınız?
- Hibenin alınması halinde yönetimsel sorumlulukları yüklenmeye hazır mısınız?
- Kuralların karmaşık, prosedürlerin uzun ve başarı oranının oldukça düşük olduğu rekabetçi bir ortamda proje teklifinizi sunmaya hazır mısınız?
- 2 ila 5 yıl sürecek bir projede yer almaya hazır mısınız?
- Projeye kendiniz yatırım yapmaya hazır mısınız?

Eğer ilk defa başvuru yapıyorsanız kendi hazırladığınız bir projede koordinatörlük yerine faaliyet alanınıza uygun bir projede ortak olarak yer almanız daha çok önerilmektedir. Başvurularda çok ortaklı işbirliği konsorsiyumlarında yer alarak kapasitenize uygun bir rol almanız destek alma olasılığınızı yükseltecektir.

PROGRAMA NASIL KATILABILIRIM?

HORIZON 2020'den Hangi Kuruluşlar Faydalanabilir?

- Sanayi Kuruluşları, KOBİ'ler, KOBİ Birlikleri
- Üniversiteler, Araştırma Enstitüleri, Araştırma Merkezleri, Kamu Kurumları
- Sivil Toplum Kuruluşları, Uluslararası Organizasyonlar, Bireysel Araştırmacılar
- Detaylı bilgi için www.ufuk2020.org.tr adresinden ilgili alanın içeriğini ve çalışma programlarını inceleyiniz.

H2020'ye uygun proje türleri;

- Ar-Ge Çalışmaları
- Destek ve Koordinasyon Eylemleri
- Yenilik Hibeleri (Grants for Innovation)
- Ortak Fonlama (Co-Funding) Eylemleri

lemleri

- KOBİ projeleri

H2020'ye katılmanın avantajları;

- Bilginin, yeteneklerin ve uzmanlığın ortaklaşa kullanılabileceği uluslararası bir konsorsiyum içinde yer alabilme
- İleri teknoloji geliştirilmesi
- İleri teknolojiye erişim
- Alanında uzman kilit oyuncularla işbirliği
- Yeni pazarlara erişim
- Teknolojide uluslararası standartların geliştirilmesi
- Doğru teknolojiyi ve bilgiyi transfer etme imkanı
- Kariyer gelişiminin desteklenmesi
- KOBİ'ler için dışa açılma fırsatı

- AB'yle entegrasyon sürecine katkı
- Avrupa dışındaki ülkelerle de işbirliği yapabilme imkanı
- Yapılması planlanan bir araştırmanın mali açıdan desteklenmesi

H2020 Projelerinde başarı için gerekenler;

- Ulusal proje deneyimini uluslararası alana taşımak
- Çok ortaklı proje ve işbirliği tecrübesini artırmak
- Rekabetin yoğun yaşandığı bir ortamda doğru ortaklıklara erişmek
- Başarısını ispatlamış işbirliği ağlarına katılım için çaba harcamak
- Sanayi ile işbirliğini artırmak
- AB araştırma ajandasını çağrı açılmadan önce yönlendirmek/beslemek

TÜBİTAK HORIZON 2020 DESTEK VE ÖDÜL PROGRAMLARI

"TÜBİTAK Uluslararası İşbirliklerine Katılımı Özendirmeye Yönelik Destek ve Ödül Programları", TÜBİTAK - UİDB tarafından yürütülen ve koordine edilen uluslararası işbirliği programlarına Türkiye'deki kamu ve özel sektörün katılımını özendirmek ve bu yolla, ülkemizin bu uluslararası işbirliği programlarından en yüksek düzeyde faydalanmasını temin etmek amacıyla tasarlanmıştır. İlgili mevzuat, 4 Ocak 2014 tarihli ve 226 Sayılı Bilim Kurulu

Toplantısı'nda onaylanmıştır. HORIZON 2020 Programı kapsamında desteklenen projelerde yer almak Türk paydaşlara yeni ufuklar açacak, onların en yeni ve ileri teknolojiye erişimini kolaylaştıracaktır.

Seyahat Desteği

H2020 Seyahat Desteği ile ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır:

- HORIZON 2020 Programı'na sunulacak projelerde yer almak isteyen

proje yürütücüsü adaylarının, proje pazarları, bilgi günleri, konsorsiyum toplantıları ve TÜBİTAK tarafından uygun görülebilecek diğer toplantılara ve etkinliklere katılımı için verilmektedir.

- Desteğe, seyahatten en az 15 gün önce (seyahat öncesi) veya seyahat gerçekleştikten sonra 1 ay içinde (seyahat sonrası) başvuru yapılabilir.

DESTEKLER

Seyahat Desteği

Koordinatör Olma Destekleri

ERC Baş Araştırmacı Geliştirme Programı

MSCA Ön Değerlendirme Destek Programı

ÖDÜLLER

Başarı Ödülü

Eşik Üstü Ödülü

COST Ödülü

- Desteğe başvuracak adayların bir tüzel bir kişilikte görev yapıyor olmaları gerekmektedir.
- Destek üst limiti 1.500 Avro'dur.
- Destek kapsamındaki etkinlikler:
- H2020 kapsamında başvuruda bulunmak istenen çağrıya yönelik olarak gerçekleştirilen ve www.ufuk2020.org.tr, Avrupa Komisyonu H2020 resmi web sayfası ve/veya Avrupa Komisyonu'nun "Europe 2020" inisiyatiflerinin web sayfalarında yer alan H2020 çağrılarına yönelik proje pazarları ve bilgi günleri,
- Avrupa Teknoloji Platformu, Avrupa Sanayi Birliği benzeri stratejik ağlar yoluyla düzenlenen toplantılar,
- Proje koordinatör adayı tarafından, resmi yazı ile ya da e-posta yoluyla davet edilen konsorsiyum toplantıları,

Proje yürütücüsü adayının talep etmesi durumunda TÜBİTAK'ın onay vereceği diğer toplantılar.

Aynı etkinliğe, aynı kurumdan birden fazla proje yürütücüsü adayının katılım için başvuru yapması durumunda; TÜBİTAK desteklenecek kişi sayısında kısıtlamaya gidebilir.

Koordinatörlüğü Destekleme Programı

H2020 Koordinatörlüğü Destekleme Programı; Konsorsiyum Kurma Amaçlı Seyahat Desteği, Konsorsiyum Kurma Amaçlı Organizasyon Desteği, Proje Yazma-Sunma Eğitimi Desteği, Proje Yazdırma Hizmeti Desteği veya Proje Ön Değerlendirme Hizmeti Desteği'ni kapsamaktadır.

Programa yapılan başvurular 2 dış danışman görüşüyle, Değerlendirme Kurulu tarafından değerlendirilmektedir. Değerlendirme ve destek sürecinin daha sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla, 1 Ağustos 2015 tarihinden itibaren başvuruların, başvuruya konu H2020 çağrısının kapanmasından en az 2 ay önce tamamlanmış olması gerekmektedir (iki aşamalı projelerin ikinci aşaması için yapılan başvurulara ilişkin minimum süre kriteri daha sonra

yayınlanacaktır). KOBİ Aracı, MSCA ITN ve MSCA RISE Çağrılarını ile JU-JTI Çağrıları bu kuraldan istisna edilmiştir. Bununla beraber başvuru öncesi Program Sorumlusu veya ilgili Ulusal İrtibat Noktası ile irtibata geçilmesi gerekmektedir.

H2020 Koordinatörlüğü Destekleme Programı aşağıdaki destekleri kapsamaktadır.

1. Konsorsiyum kurma amaçlı seyahat desteği, potansiyel koordinatör adaylarının ve/veya proje ekip üyelerinin, proje önerileri kapsamında konsorsiyum oluşturabilmeleri için toplantılara veya etkinliklere katılımları ve/veya Avrupa Komisyonu nezdinde görüşmeler gerçekleştirmek amacıyla kulanabilecekleri destektir. Bahsekonu destek kapsamında, bir proje boyunca koordinatör adayının ve/veya ekip üyelerinin toplamda en çok dört seyahat desteklenir.
2. Konsorsiyum kurma amaçlı organizasyon desteği, potansiyel koordinatör adayının veya kendi araştırma ekibi üyelerinden birinin, yurtiçi veya yurtdışında düzenleyeceği ve en çok iki gün sürecek konsorsiyum toplantıları için verilecek olan destektir.
3. Proje yazma-sunma eğitimi desteği, koordinatör adaylarının proje fikirlerini proje olarak sunabilmelerine olanak sağlamak amacıyla, söz konusu koordinatör adaylarının veya proje ekip üyelerinden en fazla iki kişinin bu konuda tecrübeli kuruluşlardan alacakları eğitimlere katılım ücretlerini ve etkinliğe katılıma ilişkin seyahat masraflarını kapsar. Proje yazma-sunma eğitimi desteği kapsamında eğitim alınacak kuruluş ve eğitimin kapsamı; başvuru esnasında koordinatör adayı tarafından TÜBİTAK'a bildirilir. Koordinatör adayı tarafından bildirilen kuruluş, kriterler ışığında uygun bulunmazsa değiştirilmesi istenir.
4. Proje yazdırma desteği, koordinatör adaylarının talep etmeleri durumunda kişi ve kuruluşlardan proje yazdırma hizmeti alınmasını kapsar.
5. Proje ön değerlendirme desteği, koordinatör adaylarının proje önerilerini değerlendirme sürecinde, proje ekibiyle birlikte, TÜBİTAK bünyesindeki uzmanlar tarafından değerlendirilmesini kapsar.

dinatör adaylarının H2020'ye proje önerilerini sunmadan önce, söz konusu önerilerin, proje önerisi değerlendirme konusunda uzman kişi ve kuruluşlarca incelenmesi için verilecek desteklerdir.

Başarı Ödülleri

Başarı ödülleri, H2020'ye sunulup Avrupa Komisyonu, Ortak Teknoloji Girişimleri, ERC, EURAMET veya Eurostars tarafından bağımsız hakemlerce değerlendirildikten sonra desteklenen proje önerileri için verilmektedir.

Başarı ödülüne, HORIZON 2020 Programı bütçesinden doğrudan veya dolaylı olarak desteklenmiş proje sahipleri başvurabilmektedir.

Başarı Ödülü, başarılı proje önerilerinde ortak/baş araştırmacı/koordinatör olarak yer alan proje yürütücüsüne, varsa ekibine ve proje yürütücüsünün kuruluşuna ödenmektedir. Başarı ödülünde, proje yürütücüsünün kuruluşunun payı % 20'dir. Tüm ödül ödemeleri, proje yürütücüsünün kuruluşundan alınan resmi yazıda belirtilen paylara göre TÜBİTAK tarafından ilgili hesaplara yapılmaktadır.

TÜBİTAK'a yapılan ödül başvurularının değerlendirilmesinde, ödüle konu projeler, iki aşamalı bir değerlendirme sürecine tabi ise, ikinci aşamadaki değerlendirme sonucu dikkate alınmaktadır.

Başarı ödülüne konu projelerde yapılacak ilk ödeme, projenin başlangıcında eşik üstü ödül tutarı üzerinden verilir. Takip eden ödemeler, ödenen kısım düşülerek, her finansal raporlama döneminde Avrupa Komisyonu onaylı finansal rapordaki onaylanan bütçe üzerinden TÜBİTAK tarafından belirlenen oranlarda hesaplanarak verilir (Avrupa Komisyonu tarafından yapılacak olan hibe ödemesi için onaylı finansal raporun zorunlu tutulmadığı durumlarda, ödeme koşulları TÜBİTAK tarafından belirlenir). Başarı ödülüne konu projelerde, proje yürütücüsü ve varsa ekibine ödenmek üzere hesaplanan ödül tutarının eşik üstü ödül tutarından daha düşük olması durumunda, proje yürütücüsü ve varsa ekibine eşik üstü ödül miktarı kadar ödeme tek seferde yapılır. ■

BAŞARI ÖDÜLÜ	
Projedeki Türk Ortağın Bütçe Dilimi (Avro)	Formül
0-250.000	Ortak: 3.500€ + (bütçe x 7%)=A Koordinatör: Ax2
250.000 - 1.000.000	Ortak: 8.500€ + (bütçe x 5%)=B Koordinatör: Bx2
>1.000.000	Ortak: 28.500€ + (bütçe x 3%)=A Koordinatör: Cx2

HESAPLAMA			
Proje Tutarı	Formül	Ortak	Koordinatör
220.000	3.500€ + (bütçe x 7%)	18.900	37.800
500.000	8.500€ + (bütçe x 5%)	33.500	67.000
1.200.000	28.500€ + (bütçe x 3%)	64.500	129.000

Diğer başlıklardaki destekler ve başarılı proje örnekleri için www.ufuk2020.org.tr adresini ziyaret ediniz.

TÜRKİYE'DE KALKINMA AJANSLARI VE KOBİ'LER ÜZERİNE FİNANSAL ETKİLERİ

Karacadağ Kalkınma Ajansı İzleme ve Değerlendirme Birimi

Kalkınma Ajanslarının destek mekanizmalarından, destek programlarının özelliklerine bağlı olarak, kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar ile STK'lar istifade edebilmektedirler. Bununla birlikte ajansların yıllık destek bütçelerinde en büyük pay genel olarak KOBİ'lere

yönelik programlara aittir. Kalkınma Ajanslarının yıllık bütçeleri ve uygulayacakları mali destek programları Kalkınma Bakanlığı onayıyla kesinleşmektedir. Bakanlığın ve kalkınma ajanslarının bütçelerinde en fazla payı KOBİ destek programlarına ayırmaları, ulusal politi-

ka anlamında, kalkınmanın özel sektör marifetiyle gerçekleştirilmesinin önceliklendiğini göstermektedir.

2017 yılında istisnai olarak kaynağın önemli bir kısmı güdümlü projelere ayrılmıştır.

1. DÜNYADA VE TÜRKİYEDE KALKINMA AJANSI UYGULAMALARI

1929'da başlayıp 1939'a kadar süren Büyük Bunalımın yarattığı etkiler Keynes'in devlet müdahalesine dayanan iktisat politikaları sayesinde giderilebilmiştir. 1970'lerdeki stagflasyon krizine kadar süregelen Keynesyen iktisat politikaları, hem makroekonomik değişkenler açısından hem de büyüme, kalkınma ve dış açılma konularında kamunun ekonomideki yerini genişletmiş, devlet kuruluşlarının yerel organlar karşısındaki güçlerini artırmıştır. Buna paralel olarak da 1970 öncesindeki bölgesel kalkınma politikaları merkeziyetçi bir görünüm almıştır.

Bölgesel Kalkınma Ajansları, bölgesel politika arayışlarında, yönetimci anlayıştan girişimci anlayışa geçişin göstergeleridir. 1960 ve 1970'li yıllarda, merkezi hükümet güdümünde, çoğunlukla alt yapının geliştirilmesi ve teşvik uygulamalarına dayalı politikalar hâkimdi. 1970'li yılların ortasından itibaren, aşağıdan yukarıya, yerel kaynaklara dayalı bir bölgesel politika anlayışının geliştiği ve bunun aracı olarak da bölgesel kal-

kınma ajanslarının ortaya çıkmaya başladığı görülüyor. İlk bölgesel kalkınma ajansı, 1933 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulmuş olan Tennessee Valley Authority'dir. Büyük Depresyon sonrası, A.B.D.'de başkan F. D. Roosevelt tarafından başlatılan yeni ekonomi katılım hamlesinin, Yeni Düzen'in (New Deal), bir parçası olarak, Tennessee vâdisinde aşırı tarım sonucu değer kaybına uğramış arazide farklı girişimleri desteklemek amacı ile kurulmuştur. "Hükümet kadar güçlü, ancak özel sektör kadar esnek ve atak" olması beklenen ajans, büyük baraj projelerini devreye sokarak hem tarım sektöründe etkinliğin artmasını sağlamış, hem de bir çok firmayı bölgeye çekmekte başarılı olmuştur.

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının kurumsal yapılanmasıyla ilgili olarak Özen'in çalışmasına göre, İngiltere ve Amerika'da kurulmuş olan bölgesel kalkınma ajansları 1960'lı yıllardan itibaren kamu-özel sektör iş birliğinde tesis edilmiş kısmi özerkliğe sahip yapılar olup, Japonya ve Fransa uygulamalarında da görece az

gelişmiş bölgelerin kalkınma sorunlarını uzun süreli kalkınma programlarıyla çözmeye çalışan yapılar olarak tasarlanmıştır. (Özen, 2013) Türkiye uygulaması GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) Japonya ve Fransa'nın uyguladığı modele benzerlik göstermektedir. 1990'larda ortaya çıkan yeni kalkınmacılık düşüncesi çerçevesinde sosyal ve ekonomik kalkınmaya büyük fonlar tahsis eden uluslararası kuruluşlar (World Bank, EBRD, EIB, UNDP, AB fonları ve kredileri gibi) dünyanın bir çok yerinde farklı özelliklerde kalkınma ajanslarının kurulmasına olanak sağlamıştır. Kalkınma ajansları da dünya ekonomik konjonktürüyle birlikte önemli yapısal değişimler gerçekleştirmişlerdir. 1990'lı yıllarda birbirinden farklı yapısal özelliklere ve fon kaynaklarına sahip çok sayıda kalkınma ajansı kurulmuştur.

Bölgesel gelişmişlik farkları hemen hemen dünyanın genelinde mevcut olmakla birlikte uygulanacak politikalar farklılık gösterebilmektedir. Bölgesel gelişmişlik farkları ve kalkınma uygulama-

maları konusunda Harvard Institute of Economic Research tarafından yapılan araştırmaya göre, bölgesel eşitsizlikler ve bu durumun bazen yüzyıllar boyunca sürebilmesi hakkında bir çok açıklama mevcuttur. Bu görüşlerden ne anlaşılması gerektiği ve ne yapılması gerektiği konularında bir kafa karışıklığı vardır. Bu konuda açık olan husus, bir ülkede başarıyla uygulanmış olan bir modelin diğer ülkelerde aynı sonucu vermediğidir. Örnek olarak, Çin bazı kıyı bölgelerini doğrudan yabancı yatırımcılara açmış ve bu özel alanlar ihracatta hızlı bir ticari hareketlilik oluşturmuş. Moğolistan ise 1990'ların sonuna doğru bütün ülkeyi yabancı sermaye için serbest ticari alan olarak belirlemiş fakat Çin ile kıyaslandığında çok küçük bir artış gerçekleşmiştir. Kalkınma olgusu, gerek ajans benzeri yerel yapılar gerekse de daha merkezîyetçi ulusal kurumlar marifetiyle yapılsın dünya genelinde sürekli gündemdeki yerini

muhafaza etmiştir. Sosyalist rejimlerin dünya siyasetinde baskınlığının azalmasıyla birlikte yerelde planlanıp uygulanan kalkınma politikaları daha ön planda yer almıştır.

Türkiye'nin kalkınma serüvenindeki politika tercihleri de dünya siyasetiyle paralellik arz etmiştir. İlk planlama örneği kabul edilen Birinci Beş Yıllık Sanayileşme Planı (1934) ve ilk kalkınma planı olan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1960) dönemin konjonktürü gereği merkezîyetçi uygulamalar olarak tasarlanmışlardır. 1980'li yıllarda GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) projesi merkezî düzeyde planlanıp yerelin kalkınmasını öncelikleyen ilk planlama uygulaması olmuştur. 2000'li yıllarda alt bölgeler düzeyinde başka yerel kalkınma planları (Doğu Anadolu Kalkınma Planı (DAP), Doğu Karadeniz Kalkınma Planı (DOKAP), Yeşilirmak Havzası Kalkınma Planı gibi merkezden tasarlanıp yerelde uygulamaya

geçirilmişlerdir. Kalkınma Ajansları ise bu planlama sürecinin son halkası olup, diğer planlama teşebbüslerinden farkı bölge planlarının yerelde ajanslar marifetiyle yapılması ve kalkınma politikalarının bu bölge planlarına dayalı olarak tasarlanıp uygulanıyor olmasıdır.

1.1. AB ve Kalkınma Ajansları

Tarihsel süreçte kalkınma ajanslarının ilk örneklerinin, Avrupa'da İtalya ve Birleşik Krallık gibi bölgesel anlamda gelişmişlik farklarının fazla olduğu ülkelerde ortaya çıktığına çalışmada değinen Arslana göre, II. Dünya Savaşı'nın sebep olduğu tahribatı ortadan kaldırmak ve kalkınmayı sağlamak amacıyla, 1950'li yıllarda Avusturya, Fransa, İrlanda ve Belçika'da, 1960'lı yıllarda Almanya, İngiltere, İtalya, Hollanda, İskoçya ve Galler'de, 1980'li yıllarda Yunanistan, İspanya, Danimarka ve Finlandiya'da ajanslar kurulmaya başlanmıştır.

Tablo 1: Avrupa'daki BKA'ların Yasal Yapısı

Ülkeler	BKA'ların Yasal Statüleri
Almanya	Yarı özerk kamu şirketleri
İspanya	Özel hukuka tabi kamu kuruluşları
Fransa	Karma ekonomi şirketleri
Belçika	Belediyelerarası ajanslar
Romanya, Danimarka	Vakıflar
Çek Cumh., Estonya, Slovakya, Polonya	Kamu-özel sektör şirketleri
İsveç	Limited şirket
Hollanda, İtalya, İrlanda, Portekiz	Kamu limited şirketleri
İngiltere	Bakanlık dışı kamu kurumu / özerk örgüt
Litvanya	Kar amacı gütmeyen kuruluşlar
Yunanistan	Belediye girişimi

1.2. Türkiye'deki Kalkınma Serüveni ve Kalkınma Ajansı Uygulamaları

Sermaye ve insan kaynağı savaşlarda büyük ölçüde yok olmuş Cumhuriyet Türkiye'si kalkınma stratejisini Cumhuriyetin ilk on yılında özel sektör marifetiyle kurgulamayı denemiş ve başarılı

olamamıştır. Başarılı olamamasının sebebi dönemin özel teşebbüsünün imalat yerine, alım satımdan ibaret olan ticari faaliyetleri tercih etmesidir. Sanayi için hiç bir altyapı imkanının bulunmadığı bir konjonktürde dönemin özel teşebbüsü objektif bir tercih yapmış ve sanayiyle

ilgili faaliyetlere alaka göstermemiştir. 1930'lu yıllarda strateji değiştirilerek devletçilik politikası ile ekonomik sistem oluşturulmaya başlanmıştır. Finansal kurumlar teşekkül ettirilmiş, vergi sisteminde kapsamlı bir değişikliğe gidilmiş (Aşar vergisi kaldırılmış) ve beş

yıllık sanayileşme planı oluşturularak planlı kalkınma metodu denenmiştir.

Ülkenin ekonomik kalkınması açısından alınan en önemli karar, Osmanlı döneminde tarım üreticisinden, ürettiğinin yüzde 10'u oranında alınan aşar vergisinin kaldırılması kararıydı. Osmanlı devletinin önemli gelir kalemlerinden biri olan bu vergi, yeni kurulmakta olan

Türkiye Cumhuriyetinin de başlangıç koşulları arasında önemli bir gelir kaynağı şeklinde yerini alabilirdi. Burada yapılan tercih, daha sonra Türkiye Cumhuriyetinin ekonomik tarihi boyunca sık sık karşılaştığımız üzere, kamunun vergiyi üreticiden ziyade tüketiciden alma tercihidir.

Türkiye'de Kalkınma Ajansları Uygula-

ması 2 pilot bölge ile (İzmir Kalkınma Ajansı ve Çukurova Kalkınma Ajansı) başlamış olup 2006-2009 döneminde 26 adet kalkınma Ajansı kurularak ve teşkilatlanmasını gerçekleştirmiştir.

Kalkınma Ajansları 5449 sayılı kanun gereği Türkiye'de Düzey 2 İstatistiki Bölge Birimi bazında Tablo 2'deki gibi teşkilatlanmıştır.

Tablo 2: Türkiye'de Kalkınma Ajanslarının Bölgesel Teşkilatlanması

S.N.	Ajans Adı	Hizmet Bölgesi İller
1	Ankara Kalkınma Ajansı	Ankara
2	İzmir Kalkınma Ajansı	İzmir
3	İstanbul Kalkınma Ajansı	İstanbul
4	Bursa, Bilecik, Eskişehir Kalkınma Ajansı	Bursa, Eskişehir, Bilecik
5	Trakya Kalkınma Ajansı	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli
6	Güney Marmara Kalkınma Ajansı	Balıkesir, Çanakkale
7	Güney Ege Kalkınma Ajansı	Aydın Denizli Muğla
8	Karacadağ Kalkınma Ajansı	Şanlıurfa, Diyarbakır
9	Doğu Marmara Kalkınma Ajansı	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova
10	Mevlana Kalkınma Ajansı	Konya, Karaman
11	Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı	Antalya, Burdur, Isparta
12	Kuzey Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı	Erzurum, Erzincan, Bayburt
13	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
14	Çukurova Kalkınma Ajansı	Adana, Mersin
15	Orta Anadolu Kalkınma Ajansı	Kayseri, Sivas, Yozgat
16	Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı	Zonguldak, Karabük, Bartın
17	Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı	Kastamonu, Çankırı, Sinop
18	Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı	Samsun, Çorum, Tokat, Amasya
19	Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı	Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Gümüşhane
20	Zafer Kalkınma Ajansı	Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak
21	Fırat Kalkınma Ajansı	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli
22	Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı	Van, Hakkari, Muş, Bitlis
23	İpekyolu Kalkınma Ajansı	Gaziantep, Adıyaman, Kilis
24	Ahiler Kalkınma Ajansı	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir
25	Dicle Kalkınma Ajansı	Mardin, Şırnak, Batman, Siirt
26	Serhat Kalkınma Ajansı	Kars, Ardahan, Ağrı, Iğdır

Kaynak: T.C.Kalkınma Bakanlığı, <http://www.kalkinma.gov.tr/bolgesel.portal>

Düzey 2 istatistiki bölge birimlerinin belirlenmesinde coğrafi yakınlık tek etken faktör değildir, sosyoekonomik yapı ve kültürel yapı gibi faktörlerde bölge birimlerinin belirlenmesinde rol oynamıştır.

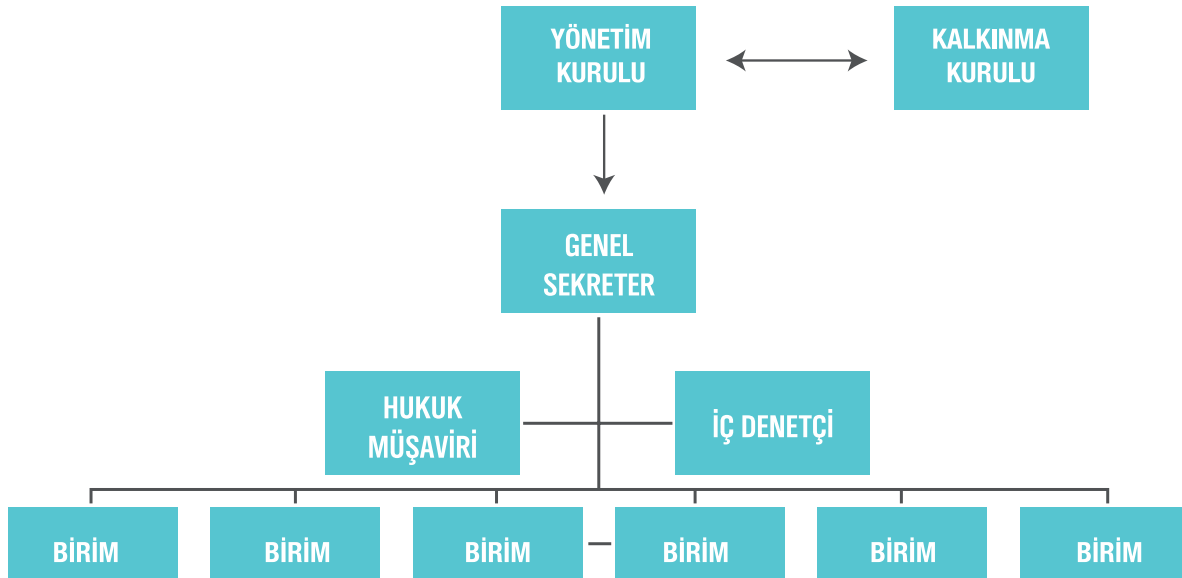
1.3. Türkiye'deki Kalkınma Ajanslarının Organizasyon Yapısı

Kalkınma ajanslarının organizasyon şeması Şekil 1'de gösterilmiştir. Söz konusu şekilden de anlaşılacağı gibi Ajans yönetimi, icracı yönetim organı olan

Yönetim Kurulu ve danışma mercii konumunda olan Kalkınma Kurulu isimli iki yapının güdümünde işleyecek tarzda tasarlanmıştır. Mevcut reel işleyişte aktif olarak yer alan fakat organizasyon şemasında yer almayan yönetim unsuru ise Kalkınma Bakanlığıdır. Ajansların KOBİ'lere ve diğer destek faydalanıcılarına kullandığı fonlar büyük ölçüde bakanlık bütçesinden aktarılan kaynaklardır. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa vb.

büyükşehirlere hizmet eden ajanslarda bakanlık bütçesinden aktarılan pay görece daha azdır. Bunun sebebi ise belediyelerin, il özel idarelerinin ve ticaret sanayi odalarının 5449 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi gereği ajans bütçesine aktarmak zorunda olduğu paylardır. Büyükşehirlerde bu paylar nispi olarak diğer illere göre fazla olduğu için ajans faaliyetlerini, tahsil edebildiği ölçüde bu gelirlerle sürdürebilmektedir.

Şekil 1: Kalkınma Ajanslarının Organizasyon Yapısı

1.3.1. Kalkınma Kurulu

Kalkınma Kurulları ajansların danışma ve istişare organıdır. Kalkınma kurulları ajansın faaliyet gösterdiği illerin dengeli şekilde üye sayısına sahip olduğu en fazla 100 kişiden oluşan bir kuruldur. Kurul üyeliği bakanlar kurulu kararı ile tesis edilmekte olup kamu kurum ve kuruluşu temsilcileri, özel sektör ve STK(Sivil Toplum Kuruluşu) temsilcileri kurul üyesi olabilmektedir.

Kalkınma Kurulu kendi içerisinde bir başkan seçmekte olup seçilen başkanın ajans yönetim kurulunda oy hakkı ve üyeliği bulunmamaktadır. Kalkınma kurulu başkanının yönetim kurulu üyesi olması iki yönetim organı arasında organik bir bağ rolü görecektir.

1.3.2. Yönetim Kurulu

Yönetim kurulu ajansın aktif karar organıdır, kurulda ajansın faaliyet gösterdiği her ili temsilen Vali, Belediye Başkanı ve Ticaret Odası Başkanı kurulun uyeleridir. Yönetim kurulunda bir üye başkan olup diğer kurul temsilcileri üye statüsündedir. Yönetim kurulu başkanlığını sadece Valiler yürütebilmekte olup, bu görev kuruldaki Valiler arasında her yıl değişmektedir. Yönetim kurulu ayda bir kez toplanmaktadır.

Kurulun fonksiyonelliğinin artması adına, Kalkınma Kurulu Başkanının, Üniversite Rektörlerinin ve Ajans Genel Sekreterinin de kurulda oy hakkına sahip olması gerektiği yönünde öneriler ilgililere iletilmektedir.

1.3.3. Genel Sekreterlik

Genel Sekreterlik ajansın icra organdır. Genel sekreterliğin ve yatırım destek ofislerinin en üst amiri genel sekreterdir. Genel sekreter yönetim kuruluna karşı sorumludur.

1.4. Türkiye'deki Kalkınma Ajanslarının Kaynakları

Kalkınma Ajanslarının destek mekanizmaları ve cari giderleri için kullandığı bütçesinin iki temel kaynağı bulunmaktadır. En temel kaynak Kalkınma Bakanlığı bütçesinden yıllık olarak aktarılan fonlardır, diğer önemli bir kaynak ise, bölgelerinde ki ajansa, kanunla belirlenmiş bir oran üzerinden katkı payı yatırmak zorunda olan belediyeler, ticaret ve sanayi odaları ve il özel idarelerinin aktardığı katkı paylarıdır.

Şekil 2: Kalkınma Ajanslarının Fon Kaynakları

Kaynak: Kalkınma Ajansları Proje ve Faal. Destekleme Yönetmeliğinden Uyarlanmıştır.

1.5.Türkiye'deki Kalkınma Ajanslarının Destek Mekanizmaları

Kalkınma Ajansları, mevzuatında yer alan sınırlı sayılabilecek destek mode-

liyle programlarını uygulamaktadırlar. Ajansların bölgelerinde daha kapsayıcı bir nitelik kazanabilmeleri için destek enstrümanlarını çeşitlendirmeleri gerekmektedir. Örneğin, yeni girişimcileri

destekleyecek, İş Melekleri Modeli gibi bir mekanizma mevcut değildir. İhracatçı Destekleri, Ar-ge destekleri gibi spesifik konularda destek modelleri tasarlanmalıdır,

Şekil 3 : Kalkınma Ajanslarının Destek Mekanizmaları

Kaynak: Kalkınma Ajansları Proje ve Faal. Destekleme Yönetmeliğinden uyarlanmıştır.

Destek mekanizmalarından; Doğrudan Finansman Desteği, Doğrudan Faaliyet Desteği ve Teknik Destek programları

ajansların aktif olarak kullandığı destek araçlarıdır. Faiz Desteği ve Faizsiz Kredi Desteği aracı mevzuatta yer almasına

rağmen ajanslar tarafından henüz aktif olarak kullanılmamıştır.

2. KOBİ'LER VE TÜRKİYE'DEKİ KOBİ PROFİLİ

Küçük ve Orta Boy İşletme (KOBİ) tanımının baş harflerinden oluşan terim, son dönemlerde iş dünyasında ve literatürde kendine münhasır bir yer edinmiştir. Yasada geçen limitler dahilinde mali büyüklük ve çalışan sayısına sahip olan ticari müesseseler KOBİ olarak kabul edilmektedir.

Türkiye'de KOBİ'ler toplam girişim sayısının % 99,9'unu, istihdamın % 77,8'ini, maaş ve ücretlerin % 51,5'ini, cironun % 64,8'ini, faktör maliyetiyle katma değer % 55,5'ini, maddi mallara ilişkin brüt yatırımın % 41,1'ini oluşturmaktadır.

Mevcut şirketlerin % 99'unu teşkil eden ve istihdamın % 77'sini bünyesinde barındıran KOBİ'ler ekonominin bel kemiği olarak kabul edilmektedirler. İşsizlik, ihracat, kayıtlı ekonomi, vergi tahsilatı gibi ülkenin resmi ekonomi otoritelerinin, iyileştirme çabası içerisinde oldukları sorunların tamamı KOBİ'lerle ilgili olup KOBİ kavramı politika yapıcılar da bu yönüyle çok yakından ilgilendirmektedir.

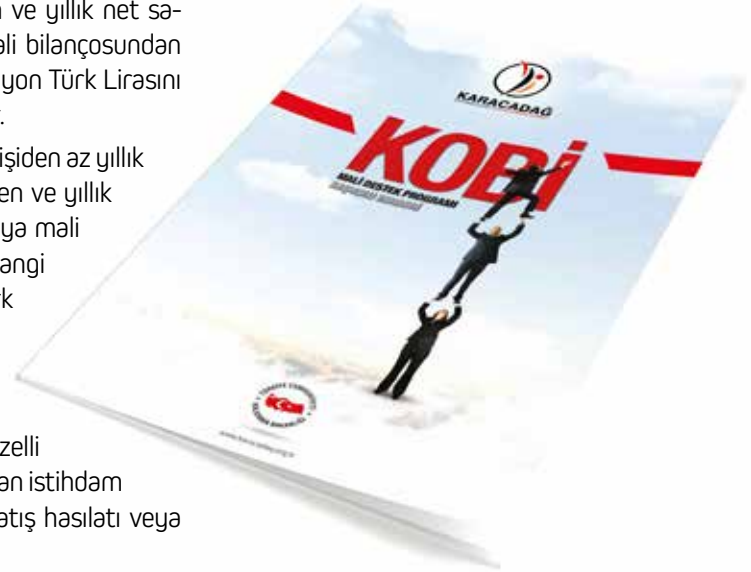
2.1. KOBİ Tanımı

Türkiyede KOBİ tanımı; yıllık Net Satış Hasılatı veya Mali Bilançosu 40 Mio TL'yi aşmayan ve çalışan sayısı 250 kişi ve altında olan işletmeler KOBİ olarak kabul edilmektedir. İlgili yönetmelikle KOBİ'ler kendi içerisinde 3 alt kategoriye ayrılmıştır;

- “Mikro işletme: On kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri bir milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler.
- Küçük işletme: Elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri sekiz milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler.
- Orta büyüklükteki işletme: İki yüzelli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya

mali bilançosundan herhangi biri kırk milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler.”

KOBİ uluslararası alanda standart bir tanımlamaya sahip değildir.

Tablo 3 : AB Mevzuatında KOBİ Sınıflandırması

Kriter	Mikro Ölçekli KOBİ	Küçük Ölçekli KOBİ	Orta Ölçekli KOBİ
Çalışan Personel Sayısı	<10	<50	<250
Yıllık Net Satış Hasılatı	≤ 2 Milyon Avro	≤ 10 Milyon Avro	≤ 50 Milyon Avro
Yıllık Mali Bilançosu	≤ 2 Milyon Avro	≤ 5 Milyon Avro	≤ 43 Milyon Avro

Kaynak: European Commission, The new SME Definition.

Dünyaca kabul edilmiş tek bir KOBİ tanımı bulunmamaktadır. Ülkeler çeşitli gerekçelerle farkı tanımlamalar kullanmaktadırlar. Küçük ve orta büyüklük kavramlarını ölçebilmek için firma büyüklüğü ve ekonomik faaliyetlerin hacmi baz alınmaktadır. Ayrıca bazı ülkelerde

KOBİ'lerin hukuki tanımları ile istatistiksel tanımları farklılık arz etmektedir. Ancak tanımlar tipik olarak KOBİ'lerin bağımsız olmalarını gerektirir ve de tam zamanlı çalışan sayısı anlamında firma büyüklüğünü esas alır. Bunun yanında KOBİ tanımı bazen firmanın, yıllık satış-

ları ve yıllık bilanço büyüklükleri gibi finansal performanslarını eşik olarak alır.

Türkiye de kabul edilmiş olan KOBİ tanımı rakamsal eşik değerler farklı olsada seçilen parametreler itibarıyla AB'de kabul edilen KOBİ tanımına (Tablo 4) benzerlik göstermektedir.

Tablo 4: KOBİ Tanımı ABD, AB, Avustralya ve Kanada

Ülke /Bölge	Kriterler	Tüm üretim firmaları ve ihracat yapmayan hizmet sektörü firmaları	İhracatçı Hizmet Sektörü Firmaları		Çiftlikler
ABD	Çalışan Sayısı	<500	<500		<500
	Yıllık Gelir	Uygulanmaz	≤ \$ 7 Mio	≤ \$ 25 Mio	≤ \$ 250,000 Mio
AB	Çalışan Sayısı	< 250			
	Yıllık Ciro(veya)	≤ € 50 Mio			
	Bilanço Toplamı	≤ € 43 Mio			
Avustralya	KOBİ (Çiftlikdışı) Çalışan Sayısı	≤ 200			
	KOBİ (Çiftlikdışı) Çalışan Sayısı	\$ 18.866,00 –			
	KOBİ (Çiftlik) İşlemlerin Yaklaşık Değeri	\$ 335.400,00			
Kanada	Çalışan Sayısı	< 250			
	Yıllık Gelir	< \$ 48 Mio			

Kaynak: USITC, Small and Medium-sized Enterprises: Overview of Participation in U.S. Exports, 2010.

Dünyanın değişik coğrafyalarında, KOBİ tanımleri, rakamsal eşikleri birbirinden farklılık göstermektedir (Tablo 5). tanımlarını belirlerken kullanılan parametreler olmakla beraber büyük ölçüde benzer-

Tablo 5 : KOBİ'lerin Ülke Ekonomilerindeki Payları

Ülke	Tüm İşletmeler İçindeki Payı	İstihdam İçindeki Payı	Katma Değer İçindeki Payı
ABD	98,9	57,9	50
Hindistan	97,3	66,9	-
Japonya	98,2	66	49,3
G.Kore	99,9	87,7	49,2
Brezilya	99,9	67	-
Malezya	99,9	65,2	31,2
AB 27	99,9	67,4	57,7
İngiltere	99,6	54,1	51
Almanya	99,5	60,4	53,6
İtalya	99,9	81,1	71,3
Türkiye	99,9	78	55

Kaynak: KOSGEB KOBİ Stratejisi Eylem Planı, s.29.

KOBİ'ler bütün ekonomik sistemlerde büyüme, reel ekonomi, istihdam gibi konular itibarıyla oldukça önemsenen yapılarıdır. KOBİ'lerin ülke ekonomileri içindeki payları Tablo 5'te yer almaktadır.

2.2. Türkiye'de KOBİ'lerin Temel Yapısal Sorunları

Türkiye'de ticarin % 99,9'u KOBİ tanımı çerçevesinde kalan işletmelerce yapılmaktadır. İşletmelerin ticari vizyonları içerisine oturtamadıkları belirli konular; aile şirketi şeklinde yapılanma, kayıt dışı alım satım ve ortaklıklar, finansman kuruluşları ve bankalarla çalışma noktasında isteksizlik, pazarlama ve yönetimle ilgili konularda profesyonelleşememe gibi hususlardır. Belirtilen sorunların her biri kendi özelinde daha derin incelenmesi gereken hususlardır.

Kayıt dışı çalışma KOBİ'lerin çok önemli bir sorunu olup, konu vergi oranlarının yüksekliği itibarıyla kamu maliyesine bakan yönünden, işletmelerin ticari faaliyetlerine ait bilgileri paylaşma noktasında aşırı muhafazakar bir tutum sergilemeleri noktasına kadar geniş perspektifte ele alınması gereken bir sorundur. İşletmelerin faaliyetlerinin kaydı olmaması kısa vadede bazı vergisel avantajlar sağlasa bile, mali tabloları fiili durumu yansıtmayan şirketler finansmana ulaşmada, banka çalışmalarında bu tutumlarının dezavantajıyla karşılaşmaktadırlar.

Bankalarla KOBİ'lerin çalışmalarına değinmişken bankalara getirilen temel eleştiri ise, proje bankacılığı yerine teminat bankacılığı yapıldığı yönündedir. KOBİ'lerin krediye ulaşmalarının önündeki temel engellerden biri olarak, teminat yetersizliği nedeniyle bankaların kendilerine uygun limit tahsisi yapmamaları gösterilmektedir.

Kredi kararı verirken banka tarafından yapılan operasyon; işletmenin finansal tablolarını ve moralite bilgilerini incele-

yip, krediyi vadesinde ödeyip ödeyemeyeceğinin kararını vermektir. Bu noktada bankayı teminat almak konusunda bağlı kılan husus, kredi müşterisi olan KOBİ'nin finansal tablolarının reel durumu yansıtmamasıdır.

2.3. KOBİ'lerin Sermaye Piyasalarına Bakışı

Türkiyede KOBİ'lerin en temel sorunları arasında yer alan kurumsallaşamama, vergi yükü nedeniyle şirketlerin kayıt dışı çalışmaya olan meyli, sağlıksız mali tablolar, şirket kasasının firma sahibinin cebi gibi düşünülüp şahsi harcamalarında şirketten ödenmesine bağlı olarak ortaklardan alacaklar ve ortaklara borçlar hesaplarının çok yoğun kullanımı, grup şirketleri arasındaki finansal hareketlerin iyi takip edilmemesi ve grup içi fiktif borç/alacak bakiyelerinin bulunması... gibi daha bir çok yapısal sorun KOBİ'lerle sermaye piyasası ve hatta para piyasası arasında bariyer görevi görmektedir.

KOBİ'nin herhangi bir kreditör veya hibe sağlayan kurum tarafından değerlendirilmesinde en temel ve belirleyici olan unsur mali tablolarıdır. Son dönemlerde banka ve benzeri finans kuruluşları ile hibe sağlayan kurumlar değerlendirmelerine esas olmak üzere vergi dairesi onaylı resmi mali tabloları özellikle talep etmekte vergi beyannamesine dayanan mali tabloları güvenilir kabul etmemektedirler. Diğer yandan KOBİ'lerin vergi beyannamesi ekindeki mali tabloları, vergi oranlarının yüksekliğine bağlı olarak, az vergi ödemek için karlılığı minimum seviyede gösteren mali tablolar olarak düzenlenmektedir. Bu durum KOBİ'lerin kredi piyasasına erişimini sınırlamaktadır.

Sermaye piyasası, işletmelere, bankalar sektörünün sağladığı fonlara nazaran daha düşük maliyetli fonlar sağlayabilmektedir

2.4. KOBİ Borsası ve Türkiye'de Uygulanabilirliği

İşletmeler için yabancı kaynak temin edebilecekleri piyasalar temel olarak para piyasası (kredi temini yoluyla) ve sermaye piyasası (fon temini yoluyla)dır. Türkiye'de ise genel itibarıyla KOBİ'lerin yabancı kaynak temin edebildikleri tek piyasa para piyasası olup fon kaynağı da kredidir. Türkiye'de KOBİ'lerin büyük çoğunlukla, sermaye piyasasından fon temin etmek yönünde bir vizyonlarında bulunmamaktadır.

Borsa İstanbul bünyesinde kurumsal olarak KOBİ'ler için İkinci Ulusal Pazar ve Gelişen İşletmeler Piyasası isimli iki piyasa kurulmuştur.

- i. İkinci Ulusal Pazar: Küçük ve orta ölçekli şirketler, Ulusal Pazar'dan geçici veya sürekli olarak çıkartılan şirketler ile Ulusal Pazar için geçerli kotasyon ve işlem görme koşullarını sağlayamayan şirketler İkinci Ulusal Pazar'da işlem görmektedir.
- ii. Gelişen İşletmeler Piyasası: Borsa kotasyon şartlarını sağlayamayan gelişme ve büyüme potansiyeline sahip, şirketlerin sermaye piyasalarından fon sağlamak amacıyla ihrac edecekleri menkul kıymetlerin işlem görebileceği şeffaf ve düzenli bir ortam yaratmak amacıyla Borsa İstanbul bünyesinde ayrı bir piyasa olarak Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP) kurulmuştur.

Sermaye piyasalarından sağlanan finansmanda, işletmelerin nakit akışını zorlayabilecek geri ödeme zorunlulukları bulunmamakta olup işletmelerin sermaye yapıları güçlendirilmektedir. Ayrıca artan sermaye oranları ile işletmelerin borçlanma kapasiteleri de artmakta ve kredi bulmaları kolaylaşmaktadır. Dolayısıyla büyümek isteyen işletmeler için borsaya açılmak uygun bir yöntemdir.

Tablo 6: Türkiye’de ve Dünya’da Firmaların Mali Kaynakları

	Banka Kredisi	Tahvil	Özkaynak	Satıcı Kredisi
G-7	0,23	0,08	0,63	0,06
Yükselen Ekonomiler	0,27	0,21	0,40	0,12
Türkiye	0,30	0,00	0,43	0,27

Kaynak: Mümin Hakkı Ay, Esra Talaşlı, Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi. (Özel Sayı, 2007)

2.5. KOBİ Olmanın Avantaj ve Dezavantajları

Dünyanın hemen hemen bütün ülkelerinde ticari hayatta en yaygın şirket türü KOBİ tanımı çerçevesinde kalan şirketlerdir.

KOBİ olmak bir takım zorluklar yanında işletmelere bir çok konuda da avantaj sağlamaktadır. KOBİ olmakla birlikte sahip olunan avantajlar; faaliyet konusu seçiminde esneklik, ticaretin küçük sermayeyle ve emeğe dayalı olması, uğranılan ticari zararların etkilerinin daha minimal olması, başarısızlık sonucu kısa bir toparlanma süreci akabinde farklı alanda yeni ticari aktivitelerin yapılabilirliği, finansal sıkışıklıkların aile birey-

lerin destekleriyle aşılabiliyor olması, ticari faaliyetlerin çapı küçük olduğu için dışsal ekonomik değişmelere karşı hızlı bir şekilde strateji geliştirip pozisyon ayarlaması yapılabilmesi, müşterilerle ve tedarikçiyle birebir ilişki kurulması sayesinde şirketin piyasa mekanizması içerisinde en rasyonel stratejiyi geliştirme-sini sağlamaktadır. Küçük organizasyon yapısıyla, personel sayısının azlığı motivasyon ve birlikte kazanma kültürünü artırmaktadır.

KOBİ olmanın dezavantajlarıysa; mali tabloların düzensizliği ve likidite yetersizliğine bağlı olarak finansmana erişim imkanlarının sınırlı olması, kredi olanaklarının sınırlı olması nedeniyle ticari fa-

aliyetlerin sadece öz kaynaklara dayalı olarak yürütülebilmesi, aile şirketi şeklindeki yapılanmalarda şirketlerin hisse paylaşımları sebebiyle uzun ömürlü olamaması, ticari faaliyetlerin çapının şirket sahiplerinin kültürel seviyelerini aştığı durumlarda profesyonel yönetime ve yöneticiye geçilmemesi, Türkiye gibi teminat bankacılığının yaygın olduğu ülkelerde teminat yetersizliğine bağlı olarak gerekli olan kredi kanallarının açılmıyor olması, sermaye yetersizliğine bağlı olarak kalifiye personel istihdam edilememesi, tek adam riski olarak ifade edilen, bütün ticari döngünün bir kişinin çalışması ve vizyonu sınırlı olması gibi özelliklerdir.

3. TÜRKİYE’DE KOBİ’LERE HİBE SAĞLAYAN KURUMLAR VE YENİ BİR FİNANSMAN ARACI OLAN KAMU KAYNAKLI HİBELER

Son dönemlerde özellikle AB fonlarının KOBİ’ler tarafından kullanılması KOBİ’lerin hazırladıkları projelere, başarılı bulunmaları halinde, hibe şeklinde finansman sağlama modeli uygulanmaktadır.

Bu destek mekanizmalarını uygulayan başlıca kurum ve kuruluşlar;

- KOSGEB
- Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda, Kalkınma Ajansları
- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- IFAD (International Food Agriculture Development)

● MFİB(Merkezi Finans ve İhale Birimi)

Belirtilen kurum ve kuruluşların hibe mekanizmaları sektörel, bölgesel, fonksiyonel bazı farklılıklar içerse de çalışmayı ilgilendiren boyutuyla KOBİ’lere, projelerine istinaden fon aktarımı sağlayan sistemlerdir.

Kamu nezdindeki muhtelif kurumlar üzerinden KOBİ’lere aktarılan fonların etkililiğinin tespit edilmesi de son dönemlerde çokça tartışılan bir husustur.

3.1. Doğrudan Finansman Desteği (Hibe)’nin KOBİ’ler Üzerindeki Etkileri

Doğrudan Finansman Desteği, çalışmaların odağını teşkil eden, kalkınma Ajanslarının KOBİ’lere fon sağlamada kullandığı bir modeldir. Kalkınma Ajanslarının

bütçelerinde destekler içerisinde yıllık bazda en fazla payı genelde KOBİ’lere yönelik olarak uygulanan bu programlar almaktadır.

3.1.1.Katkısallık

Sonuçların bazen müdahaleden bağımsız olarak gerçekleşmesinin yanında, bazen de müdahalenin hedefine uygun olmayan bir takım sonuçlar elde edilebilmektedir. Değerlendirmede bu hususlar da dikkate alınmalı, müdahale ile amaçlanan değişikliklerin yaratılıp yaratılmadığı belirlenmeye çalışılmalıdır. İşte müdahalelerin amaçladığı net değişiklikleri meydana getirebilme derecesine katkısallık denilmektedir. Bu kapsamda kamu müdahalesinden kaynaklanan net değişiklikler de katkısallık değişiklikler olarak ifade edilmektedir.

3.1.2. Etki Analizi Değerlendirmesi

Etki analizi kavramıyla ifade edilmek istenilen, destek sağlamak amacıyla kullanılan enstrümanın, destek kitlesi üzerinde daha önce gözlenmemiş veya gözlenmesi beklenmeyen sonuçlar ortaya koyup koymadığıdır.

Destek muhatabı olan gruplarda hiç bir durumda faaliyetler sadece destek bütçesiyle sınırlı değildir. Çalışma özelinde ele alınan örneklem ve benzer kamusal desteklerin faydalanıcısı durumunda olan KOBİ'ler son derece dinamik parametreleri olan piyasa mekanizması içerisinde faaliyet gösteren oluşumlardır.

Destek mekanizmalarından bağımsız olarak, sahip oldukları, sermaye, kredibilite, insan kaynağı, ticari tecrübe gibi bir çok farklılaştırıcı unsuru bünyelerinde barındırmaktadırlar.

Dolayısıyla azami eşitler düzeyinde dahi (aynı sektör, aynı destek tutarı, aynı lokasyon...) KOBİ'lerin aldıkları destekler aynı sonuçları veremeyecektir. Elde edilen finansman ve beraberindeki objektif faydalar (üretim hızı, üretim sayısı, yeni ürün vb.) da şirketin bu faydaları oluşturup yönetebilme kapasitesiyle ilintilidir ve destek sonucu oluşan etkiler her KOBİ'de farklı olacaktır.

Bu noktada Ersayın'ın öne sürdüğünün aksine, katkısallığın, etki analizine nispetle daha az ölçülebilir bir kavram olduğu düşünülmektedir. Destek süreci sonunda etkilerin ortaya çıkması için gerekli olan makul süre kadar beklenerek yapılacak analizde, mali tablolar, üretim kapasite bilgileri, çalışan sayısı gibi parametrelerle desteğin etkisi analiz edilebilir. Fakat ortaya çıkan etkide sağlanmış olan kamu desteğinin reel payı nedir gibi bir ölçümü hedefleyen katkısallığın KOBİ'nin sahip olduğu diğer parametrelerden arındırılarak tespit edilebilmesinin rasyonel olmayacağı değerlendirilmektedir.

4. KALKINMA AJANSLARI VE HİBE SİSTEMİNE YÖNELİK LİTERATÜR ÇALIŞMASI

Son yıllarda bölgesel gelişme ve ekonomik coğrafyaya ilişkin olarak Dünya ekonomisinde gözlenen önemli gelişmelerden başlıcaları, ekonomideki artan yerelleşme eğilimleri ile kentsel ekonomiler olgusudur. Yaşanan süreçte iletişim, ulaşım ve teknolojiye yaşanan gelişmeler; yerleşim teorisinin hammadde ve pazara yakınlık gibi geleneksel değişkenlerinin önemini azaltırken, dünyanın herhangi bir yöresinde üretilen bir ürünün, herhangi bir bölgesinde satılabilmesi mümkün duruma gelmiştir.

Türkiyede ekonomi yönetiminin, ülkenin borç baskısını yönetme ve düşürme konusundaki hassasiyeti, büyüme olgusunun ikinci planda kalmasına yol açmıştır. Büyüme kavramıyla ilintili olan kaynakların rasyonel dağılımı ve üretimde produktivite sağlanamamıştır. Türkiye'nin üretime ve verimliliğe dayalı büyümeyi strateji olarak benimsemesi elzemdir. Bu nedenle, kısa dönemli büyüme performansını istikrarlı kılacak gerekli makroekonomik düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu konuda yeter şart ise, sürdürülebilir büyüme tanımı gereği, AR-GE ve beşeri sermaye temelli sanayi altyapısının tesis edilmesidir.

Kalkınma ajansları kamu ve özel sektör işbirliği, ortaklıklar ve ağsal ilişkiler üzerinden ortak kalkınma hedefleri oluşturulmasında ve esnek yapılarıyla

özel problemlere etkin çözümler üreten kurumlar olarak çok önemli bir katalizör işlevi yerine getirebilir. Toplumsal ve ekonomik gelişimi tabandan tavana sağlayabilecek bu kurumlar uygulamada yerleşmiş ve toplum desteğini arkasına alan karar verme süreçleri kanallarıyla etkinlik alanları geliştirilebilir, böylelikle küresel rekabet şartlarında ihracat olgusuna sağlayabilecekleri fayda artırılabilir. Türkiye küreselleşme dahilinde değişen rekabet ortamında ayakta kalabilmek adına tüm potansiyellerini ortaya koymak; bunun için bölgesel kalkınma politikalarının geliştirilmesi ve doğru uygulanması konularında daha duyarlı bir yaklaşımı benimsemek durumundadır. Bu kapsamda ülkemizde, küresel rekabet şartlarında bölgesel kalkınmanın ve ihracat artışının düzenli ve planlanmış bir şekilde sürdürülebilirliği açısından bölgesel anlamda faaliyet gösteren kalkınma ajanslarının sayılarının ve etkinliklerinin artırılmasının faydalı olduğu düşünülmektedir.

Kalkınma Ajanslarının etkili kurumlar olarak ön plana çıkmasının nedeni, bulundukları yerelliğin özelliklerine göre, etkinliklerinin, görevlerinin ve kurumsal yapılarının değişmesidir. Dünya örneklerinde izlenen durum, uzun erimli hedeflere yönelik kalkınma politikalarının yerel aktörler arasında oluşturulan işbirliği ve eşgüdüm içeren kurumsallaşma sayesinde yerel kapasitenin artırılması ve çok katmanlı bir yönetim sistemiyle gerçekleştirildiğidir. Kalkınma Ajansları Türkiye için bir anlamda yerel ölçekte ekonomik kalkınmayı sağlamayı hedefleyen ilk kurum olacaktır. Kalkınma Ajansları yerel aktörlerle işbirliği ve eşgüdüm içinde içsel gelişmeyi yerel kaynakların etkin kullanımı ile sağlayıp yatırımlara yön verebilirse bu hedef gerçekleştirilebilir.

Dünya bankası kredilerinin daha verimli bir şekilde kullanılması ve doğru hedef kitlenin seçilmesi konularına çalışmasında değinen Dollar ve Svensson'a göre Kalkınma Ajansları kaynaklarını farklı ülkelerde ki ekonomi politikalarını anlamak ve desteklenecek iyi adayları bulmak için harcamalıdırlar. Dünya bankasınınca kullanılan başarılı uyum kredileri için anahtar faktör desteklenecek iyi adaylar bulmaktır.

Türkiye'deki kalkınma ajansı uygulamalarında KOBİ'lere yönelik olan hibe programlarına öncelik verildiği gözlemlenmektedir. Kalkınma hamlesinin devletin teşvik ettiği özel sektör eliyle gerçekleşmesi hedeflenmektedir. Dünya uygulamalarında benzer politikalara rastlanmaktadır. Tambunan, KOBİ desteklerini irdelediği çalışmasında, KOBİ politikası savunucularının, hükümetin KOBİ'lere yönelik desteklerini üç temel argümana

dayandırdıklarını belirtmektedir. Birincisi, KOBİ'ler rekabeti ve girişimciliği geliştirmekte olup ekonomi genelinde verimlilik, inovasyon ve toplam verimlilik artışı gibi dışsal faydalar oluşturmaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında, özellikle KOBİ'leri desteklemek için tasarlanmış kalkınma programları daha fazla rekabet ve girişimcilik gibi sosyal faydalarda sağlamaktadırlar. İkincisi, KOBİ'ler üzerinde gerçekleşecek kurumsal iyileşmenin ekonomik büyüme ve kalkınma üzerinde pozitif etkileri olmaktadır. Üçüncü olarak KOBİ'lerin bir çoğu emek yoğun alanlarda faaliyet göstermekte olup, KOBİ'lerin

gelişerek bu alanlarda istihdamın artması bir çeşit fakirlikle mücadele aracıdır.

Bölgeler arası gelişmişlik farklarını kapatmak için en önemli politika alanını KOBİ'ler olarak kabul eden Kalkınma Ajansları kaynaklarından en büyük dilimi KOBİ programlarına tahsis etmektedir. Finansal anlamda da bölgeler düzeyinde kalkınmanın gerekliliğine çalışmalarında değinen Guiso, Sapienza ve Zingales'e göre, finansal kalkınma büyük ve küçük firmalar için önemli bir gereksinimdir. Bu durum sadece yerel finansal gelişmeyle, bazı reel ekonomik değişkenler arasındaki ilişkiden kaynaklanmamak-

tadır, finansal entegrasyonun bazı ekonomik etkileri de ortaya çıkmaktadır. Avrupa ve dünya giderek daha entegre hale gelmektedir. Büyük firmalar yerel finansal sisteminden koşullarından bağımsız hareket ederlerken küçük firmalar bu kısıtlarla hareket etmek zorunda kalıyor. Bu nedenle, küçük firmaların başlangıç seviyesindeki dağıtım ağı yabancı fonlara ulaşmaları için tek araçtır. Yerel finansal piyasalar politik destek bulursa hayatta kalabilir, aksi durumda bu piyasalar ortadan kalkar ve dünya finansal olarak daha entegre hale gelir.

SONUÇ

Kalkınma alanında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde doğruluğu ve sürdürülebilirliği kanıtlanmış tek bir model bulunmamaktadır. Bununla birlikte kalkınmanın metodolojisine dair genel geçer bir model de mevcut değildir. Dünyanın ve ülkelerin siyasi konjonktürüne bağlı olarak kalkınma için geliştirilen planların yapılış şekli ve uygulama performansı değişkenlik göstermektedir. Merkezi yönetim modellerinin ağır bastığı dönemlerde, merkezden planlanan, bölgesel kapsayıcılığı ve sonuçları bakımından denetlenebilirliği sınırlı modeller uygulanmış ve başarı düzeyleri çok düşük kalmıştır.

Cumhuriyetçi ve demokratik rejimlerle birlikte kalkınma politikalarında da mantalite değişmiş; bölgesel kalkınma, yerel kalkınma, kırsal kalkınma vb. kavramlar literatürde yerini almaya başlamıştır. Bu değişiklik, kalkınma hamlelerinden beklenen verimin alınabilmesi için planlama aşamasında da merkezi düzeydeki planlama anlayışından vazgeçilip, bölgesel planlama ve bölgesel kalkınma zihniyetine doğru bir geçiş beraberinde getirmiştir.

Kalkınma uygulamalarında da, kalkınma sürecini koordine eden merkezi teşkilatlardan, yerelde bulunan ve uygulamaları birinci elden takip eden kurumsal yapılanmalara doğru bir geçiş gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin kalkınma serüveni çalışmanın birinci bölümünde özetlenmiş olup, cumhuriyetle birlikte ilk etapta özel sektör ağırlıklı bir kalkınma tasarlanmış fakat o dönemde ki özel sektörün teknik ve mali birikimi bu politikaya uyum sağlayamadığı için, devlet eliyle bir kalkınma hamlesi gerçekleştirilmesi yönünde bir politika değişikliğine gidilmiştir. Tasarlanan sanayileşme planları dönemin siyasi konjonktürü gereği istenildiği gibi uygulanamamıştır.

1960'lı yıllar Türkiye ekonomi tarihinde planlı kalkınmanın başladığı yıllar olarak kabul edilmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı güdümünde oluşturulan planlar, siyasi kararlar hayata geçirilememesi, merkezden yapıldığı için ülkenin taşra bölgelerine hitap etmemesi, gibi yönlerden eleştirilmiştir. 1980'li yıllarda ilk bölgesel kalkınma örneği olan GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) hayata geçirilmiş fakat planlanan aksiyonlar bu güne kadar tam olarak gerçekleştirilememiştir. 2000'li yılların başında AB entegrasyon süreciyle birlikte dünya'da çok daha önce başlamış olan bölgesel kalkınma kavramı Türkiye'nin de daha aktif olarak gündemine girmiştir. GAP benzeri bölgesel kalkınma idareleri, yanında en kapsamlı hamle olarak kalkınma ajansları tesis edilmiştir. Kurumsal yapılanması Türkiye'nin idari sistemi gereği dünya'daki örneklerinden farklı olan bu teş-

kilatlar, mevcut idari sistem içinde kendisini kabullendirmeye çalışmaktadırlar. Kalkınma ajansları kurulduğu günden bu yana sağladığı destekler ve bu desteklerin etkinliği ve yerindeliği açılarından da dikkatleri üzerine çekmektedir.

KOBİ'lere yönelik uygulanan söz konusu hibelerin, KOBİ'lere birinci plandaki etkisi finansal olup, proje kapsamında aktarılan hibe ile KOBİ'nin hazırladığı proje kapsamında talep ettiği makine ekipmanların maliyetinin % 50'si ajans tarafından finanse edilmektedir.

Makine ekipmanının artışı veya modernizasyonu hiç şüphesiz KOBİ'ler üzerinde kapasite artışı, kalite artışı, çalışan sayısı ve niteliği artışı, ihracat artışı gibi objektif faydalar oluşturmaktadır. Bunun yanında projeye bağlı olarak bir kamu kurumundan destek alabilmek, proje hazırlamak ve yürütmek, kaydı çalışmak, ajans organizasyonunda yurt içi yurt dışı fuar iş gezisi vb. organizasyonlarda yer almak, ajansın finansal kurumlarla yaptığı iş birliklerine bağlı olarak finansman olanakları elde etmek gibi bir çok faydayı da beraberinde getirmektedir.

Türkiye'de 26 alt bölgede yapılanmış olan kalkınma ajansları, destek sağlamanın yanında bölgelerinde bulunan KOBİ'leri yakından tanıyan, bölge düzeyindeki sektörel yoğunlaşmaları ve gereksinimleri yakından izleyen bilgi merkezleridir. ■

KAYNAKLAR

- AKIŞ, E., Küreselleşme Sürecinde Bölgesel Kalkınma Yaklaşımındaki Gelişmeler ve Bölgesel Kalkınma Ajansları, İstanbul, 2011, ss.238-254.
- ÖZEN, P., Bölgesel Kalkınma Ajansları, TEPAV, http://www.tepav.org.tr/upload/files/1271245092r8246.Bolgesel_Kalkinma_Ajanslari.pdf (Erişim Tarihi:23/12/2013)
- ARSLAN, E., Kalkınma Ajansları ve Kalkınma Ajanslarının Türkiye Ekonomisine Beklenen Katkıları, Kamu İş, Cilt. 11, Sayı.3, 2010, ss.85-108.
- DOĞANER GÖNEL, F., Kalkınma Ekonomisi, (Birinci Baskı), Efil Yayınevi, Ankara, 2010.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı, Anonim, 2006, Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun. 08.02.2006 tarih ve 26074 sayılı Resmi Gazete, <http://www.kalkinma.gov.tr/bolgesel.Portal/> (Erişim Tarihi:29/11/2013)
- TAMER, A., Kalkınma Ajansları Mevzuatı, (1.Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- TUIK, Haber Bülteni(Elektronik Versiyon),Sayı:13146, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13146> (Erişim Tarihi:30/12/2013)
- T.C. Resmi Gazete, 08.02.2006, Sayı: 26074. 3834, Sayılı Kanun, 2012/Değişik: 10/9/2012 tarihli yönetmelik, <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Baskanligimiz.aspx?ref=2> (Erişim Tarihi:30/12/2013)
- EUROPEN COMMISSION, The new SME Definition, 2003, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sme_definition/sme_user_guide_en.pdf (Erişim Tarihi:30.12.2013)
- CRUZ, J., D., L., and S., J., Small and Medium-Sized Enterprises: U.S. and EU Export Activities, and Barriers and Opportunities Experienced by U.S. Firms, <http://www.usitc.gov/publications/332/pub4169.pdf> (Erişim Tarihi:04/01/2014)
- Borsa İstanbul, <http://borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/gelisen-isletmeler-piyasasi> (Erişim Tarihi:07/01/2014)
- YÜKSEL, A., Türkiye’de Kobi’lerin Banka Kredilerine Erişimi, Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı, 2011.
- ERSAYIN, Z., Kamu Müdahalelerinde Katkısalılığın Değerlendirilmesi, Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı, 2012.
- KAYA, K., Bölgesel Kalkınmada Yeni Bir Model; Kalkınma Ajansları ve Türkiye’de Uygulanabilirliği, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- YİĞİDİM, A., Büyüme Politikaları: Türkiye Ekonomisi Açısından Bir Değerlendirme, Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni, 2012/74, <http://www.tek.org.tr/dosyalar/buyume6.pdf>,(Erişim Tarihi10/01/2014).
- YARDIMCIOĞLU, M., KOCAMAZ, H., SEZAL, N., (1-2 Ekim 2012), Türkiye’de Günümüze Kadar İzlenen Bölgesel Kalkınma Politikaları ve Kalkınma, İkinci Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu, Kahramanmaraş.
- KAYASÜ, S., YAŞAR, S.S.,(7-8/09/2006), TEPAV, Avrupa Birliği’ne Üyelik Sürecinde Kalkınma Politikaları: Yasal ve Kurumsal Dönüşümler, Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu, Ankara.
- DOLLAR, D., SVENSSON, J., What Explains the Success or Failure of Structural Adjustment Programs, Macroeconomics and Growth Group, The World Bank, 1998.
- TAMBUNAN, T., Sme Development In Indonesia: Do Economic Growth And Government Supports Matter?, http://ijaps.usm.my/?page_id=312, (Erişim Tarihi:16/05/2014).
- DEMURGER, S., SACHS, J. D., WOO, W. T., BAO, S., CHANG, G., MELLİNGER, A., Geography, Economic Policy and Regional Development in China, <http://post.economics.harvard.edu/hier/2002papers/2002list.html>,(Erişim Tarihi:16/05/2014).
- GUIISO, L., SAPIENZA, P., ZINGALES, L., Does Local Financial Development Matter, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=308569, (Erişim Tarihi:17.05.2014)

GAP BÖLGESİ TURİZM ODAKLI TANITIM VE MARKALAŞMA PROJESİ

Önder CIRIK / Marka Uzmanı

Proje ekibi ilk iş olarak turizm tanıtım ve markalaşma eylem planını hazırladılar ve Kalkınma Bakanlığı'ndan gerekli onayları aldı. Eylem planının onaylanmasından sonra proje ekibi bölgedeki turizm varlığı ve durumunun tespiti için harekete geçti ve saha çalışması başladı.

2011 yılında GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) Turizm Master Planı'nın hazırlanmasından sonra planın önermiş olduğu Turizm Odaklı Tanıtım ve Markalaşma Ofisi 2014 yılında GAP Bölge Kalkınma İdaresi bünyesinde kuruldu. Proje, 9 GAP ilinde (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak) bütüncül bir yaklaşımla bölgenin kültürel mirasını korumayı, koruma-kullanma dengesini gözeterek turizm odaklı değerlendirmeyi, bölgedeki turizm gelirleri ile istihdamı arttırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda tüm bölgenin bir turizm destinasyonu olarak tanıtılması ve markalaşması için proje ofisi çeşitli faaliyetler yürütmektedir.

İlk iş olarak Turizm Tanıtım ve Markalaşma Eylem Planını hazırlayan proje ekibi Kalkınma Bakanlığı'ndan gerekli onayları aldı. Eylem planının onaylanmasından sonra proje ekibi bölgedeki turizm varlığı ve mevcut durumunun tespiti için harekete geçti ve saha çalışması başladı.

Proje ekibi işe 9 ilin tamamında bulunan tarih-kültür, konaklama, yeme-içme, tarihi çarşılar, ulaşım, eğlence, şehir bilgi, deneyimler ve yapılabilecek outdoor faaliyeti noktalarını coğrafi bilgi sistemleri (CBS) altyapısı kullanarak haritalamayla başladı. Proje ekibi 6 ay boyunca her noktaya bizzat giderek bu noktaları mobil cihazlarla işaretleyip, noktalara dair pek çok bilgiyi kaydetti. Turizm ça-

MEZOPOTAMYA

DESTANSI TOPRAKLAR

zibe noktalarını, konaklama, yeme-içme mekânlarını ve yapılabilecek turizm faaliyetlerini fotoğraflayıp turizm değeri açısından bir değerlendirmeye tabi tutuldu. Bu bilgiler dijital ortamda çeşitli katmanlar halinde tutuldu. Yapılan altı

işbirlikleri önerildi. Turizm destinasyon noktalarının ve mevcut durumlarının yerinde tespiti bölge ekibinin turizm tanıtım ve markalaşmasına, altyapısının geliştirilmesine hizmet edecek noktasal ölçekte proje havuzu oluşturulmasına da

çalışarak bölgesel markayı, marka yaklaşımını, marka logosunu, sloganı ve marka iletişim stratejisini hazırladı. Üç ay süren çalışma sonucu turizm destinasyon markası olarak MEZOPOTAMYA / MESOPOTAMIA, slogan olarak ise Destansı Topraklar / Beyond A Land seçildi. Logosunda ise oldukça modern karakterler ile dünyada buğdayın ilk kültüre alındığı yeri temsil etmesi açısından siyez (einkorn) buğdayı kullanıldı. Buğday başağının sapı ise Fırat ve Dicle nehirlerini simgelemesi için çatal şeklinde tasarlandı. Altındaki sarı yay ise uygarlığın beşiği olan Mezopotamya topraklarını simgeliyor. Bölgenin MEZOPOTAMYA ismi ile markalanmasında en önemli gerekçeler;

- 1) Mezopotamya kelimesinin dünya çapındaki bilirliliği ve yaklaşık 12000 yıllık bir marka tarihine sahip olması.
- 2) Mezopotamya'ya hayat veren Fırat ve Dicle nehirlerinin ülkemizden doğması.

aylık saha çalışma sonucu toplam 8 ilde 436 tarih-kültür, 161 konaklama, 235 yeme-içme, 202 şehir bilgi, 68 eğlence, 38 tarihi çarşı, 23 ulaşım, 36 deneyim, 40 outdoor faaliyeti noktası dijital olarak bölge haritasına işlendi.

Bir yandan bu veriler toplanırken diğer yandan illerdeki turizm paydaşları ile görüşmeler yapıp, turizm altyapısının geliştirilmesi için fikirler alındı, öneriler sunuldu ve bölgedeki tüm kamu kurum ve kuruluşları arasında turizm çalışmaları konusunda sinerji sağlayacak

yardımcı oldu. Öte yandan bu saha çalışmaları esnasında kent içi turizm rotaları, il rotaları ve bölge ölçeğinde tematik rotalar taslak olarak belirlendi. Ekip, daha sonra ofis çalışmaları yürüterek bu rotaları detaylandırdı, dijital olarak haritalandı ve rota üzerindeki her destinasyonu açıklayıcı çalışmalar yürüttü.

Saha çalışmaları bittikten sonra 8 GAP ilinde kültür varlığını belirleyen tanıtım ve markalaşma ofisi öte yandan bölgenin tamamının markalaşması için bir çalışma yürüttü. Bir marka ajansı ile

- 3) Göbekli Tepe'nin keşfi ile uygarlık tarihinin yeniden yazılması, Sümerlerle başladığı düşünülen uygarlık tarihinin Göbekli Tepe'nin keşfiyle 7000 yıl daha geriye ötelenmesi ve bu yarı avcı-toplayıcı tarih öncesi uygarlığın Güneydoğu Torosların eteklerinde yaşamış olması.
- 4) Bugün savaşların, terörün ve siyasi istikrarsızlıkların devam ettiği Aşağı Mezopotamya'da bulunan Irak ve Suriye ülkelerinin artık ziyaret edi-

Dün'ün, Bugün'ün ve Yarın'ın buluştuğu yer
Mezopotamya, sizi masalsı bir yolculuğa çağırıyor...

*Where yesterday, today, and tomorrow intersect;
Mesopotamia invites you to a magical journey...*

Diyarbakır

Tarihin Taşlara Yazıldığı Şehir
Where History is Engraved onto Stones

Adıyaman

Güneşin Güne Kavuştuğu Yer
Where the Sun Embraces Daylight

Gaziantep

Mozaikler Şehri
The Homeland of Mosaics

Kilis

Gönlü Geniş İnsanlar Şehri
City of the Golden-Hearted Souls

Şanlıurfa

Tarihin Sıfır Noktası
Ground Zero of History

MEZOPOTAMYA

DESTANSI TOPRAKLAR

Batman

Eski Toprakların Yeni Kenti
Modern City of the Ancient Lands

Siirt

Işığın Usta'ya Saygı Duyduğu Şehir
Where Light Prizes the Master

Şırnak

Şehr-i Nuh
The City of Noah

Mardin

Bir Mezopotamya Masalı
A Tale of Mesopotamia

Mezopotamya bitmeyen bir destandır;
bu kadim topraklar sizi uygarlık tarihinin "ilk" ve
"tek"lerine çağırır. Fırat ve Dicle nehirlerinin
insanlık tarihi boyunca hayat verdiği bu coğrafya,
M.Ö. 10 binlerden başlayıp günümüze kadar
yarattığı uygarlıklar ile eşsiz bir tarih, kültür, doğa
ve gastronomi deneyimi sunar.

Uygarlık tarihini değiştiren Göbeklitepe, dev
heykelleri ve eşsiz gün doğumu ile Nemrut Dağı,
uçsuz bucaksız Mezopotamya Ovası'nın kıyısında
kurulmuş masal kent Mardin, tüm görkemi ve
hikâyeleriyle Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçesi,
artık tüm dünyanın "Çingene Kızı" mozaïği ile
tanıdığı Gaziantep ve daha niceleri
bu topraklarda sizi bekliyor.

Mesopotamia is a never-ending epic story;
these ancient soils invite you to the "firsts" and
"uniques" of the history of civilization, enriched by
the rivers of Euphrates and Tigris. This geography
offers a unique experience of history, culture,
nature, and gastronomy with its heritage of
civilizations since 10,000 BC.

Awaiting you there is Göbeklitepe that changed
the course of the civilization history; Mount
Nemrut with its giant sculptures and unique
sunrises; Mardin, the city of tales, settled on the
vast Mesopotamian Plain; the walls of Diyarbakır
and Hevsel Gardens with all their brilliance and
stories; Gaziantep, now well-known for its
"Gypsy Girl" mosaic and many more.

MEZOPOTAMYA
DESTANSI TOPRAKLAR

www.mezopotamya.travel

MEZOPOTAMYA, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın bir turizm destinasyon markasıdır.

MESOPOTAMIA
BEYOND A LAND

www.mesopotamia.travel

MESOPOTAMIA is a tourism destination brand by GAP Regional Development Administration.

lebilir ülkeler olmaktan çıkması ve savaşlar nedeniyle kültürel mirasının çoğunu kaybetmiş olması.

- 5) Dünyanın en eski heykeli 13.500 ya-şında ve bugün Şanlıurfa Müzesin-de. Dünyada yabani buğday ilk kez Diyarbakır ve Şanlıurfa iline de sınırı olan Karacadağ eteklerinde eken in-sanoğlu tarımda ilk büyük devrimini bu topraklarda yaptı. Bugün halen Karacadağ eteklerinde buğdayın atası siyez buğdayı yetişiyor. Dün-yanın en eski anıtsal tapınağı Göbekli Tepe 12.000 yaşında ve bu toprak-larda. İnsanlık tarihinde mozaik (ter-

Tanıtım ve Markalaşma Ofisi bundan sonraki adımı markanın sahiplenilmesi, marka bilinirliğinin yerleştirilmesi ve ulusal ve ulusal düzeyde tanıtımı olarak belirlendi. Bölgede süren özel durumun devam edip etmemesine göre en kısa zamanda bölgesel ve ulusal düzeyde birer marka lansmanı planlanmaktadır. Tanıtım ve Markalaşma Eylem Planı dâhilinde tanıtım videolarından, rota tanıtımlarına, sosyal medya kampaynalarından marka etkinliklerine, kent ve bölge ölçeğinde turistlerin kullanımına yönelik harita üretimi ile Mezopotamya Gezi Rehberi hazırlanmasından ulusal ve uluslararası fuarlara etkili katılıma, böl-

yayına geçti. Öte yandan portal ve tüm rota bilgileri harita tabanlı destek verecek şekilde mobil uygulamalar olarak da çok yakında cep telefonlarına indirilebilir hale gelecektir.

GAP Bölgesi Turizm Odaklı Tanıtım ve Markalaşma Projesi kendi faaliyetlerinin yanında bölgede devam eden diğer turizm altyapı geliştirme projeleriyle de işbirliği yapmaktadır. Siirt'te yürüyen Tillo, Şanlıurfa'da AB kaynaklarıyla Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen Şanlıurfa'da Tarih Yeniden Canlanıyor

razzo) bina tabanı, dörtgen şekilli ve ızgara planlı yerleşim gibi pek çok ilkin yaşandığı Çayönü ören yeri Diyarbakır Ergani'de. Dünya ölçeğinde nesli tükenen kelaynak kuşunun son 205 bireyi Urfa-Birecik'te. Bu gibi daha pek çok ilk ve tek bu bölgeyi biricik konumuna getirmektedir.

gede dizi ve film çekiminin teşvik edilme-sinden marka yüzleri kullanarak bölgenin tanıtımına birçok faaliyet planlanmaktadır. 9 ili kapsayan bilgi, destinasyon, rota ve seyahat bilgileri ile dolu bir turizm portalı mevcuttur. **www.mezopotamya.travel** adresinde Türkçe-İngilizce ve Almanca olmak üzere portal kısa süre önce

Projesi ve Gaziantep Sanayi ve Ticaret Odası'nın Koordinatörlüğünü gerçekleştiren Mozaik ve Gastronomi Yolu gibi projelerle projemiz eş zamanda hayata geçiriliyor. Bu projelerin tümü bölge turizminin gelişimine yönelik çalışmaların önemli bir parçalarını oluşturmaktadır. ■

KALKINMA HEDEFLERİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR DÜNYA

Karacadağ Kalkınma Ajansı Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi

Sürdürülebilir kalkınmanın en yaygın tanımı 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından yapılan tanımdır. Bu tanıma göre kalkınma; ‘gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğini ortadan kaldırmaksızın şimdiki neslin ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Bu tanım genel hatlarıyla oldukça açık olmasına rağmen, tanım içinde geçen ihtiyaç teriminin netliğe kavuşturulması gereklidir. “İnsan ihtiyacı” algısı büyük ölçüde içinde yaşadığımız topluma göre şekillenmektedir. Bazıları ihtiyaç teriminden sadece yiyecek, içecek ve barınma gibi çok temel ihtiyaçları anlarken, bazıları sağlık hizmetleri sunumu ve sosyal güvenlik gibi durumları ve bazen araba, bulaşık makinesi ve televizyon gibi malları da ihtiyaç olarak algı-

maktadırlar. Bu açıdan gelişmiş ülkeler ve Çin veya Hindistan gibi gelişmekte olan ülkeler veya İran gibi nükleer enerji konusunda çalışmalar yapmakta olan ülkelerin durumları göz önünde bulundurulduğunda, sürdürülebilirlik konusunda devam eden tartışmaların sonu yok görülmektedir.

Sürdürülebilir kalkınma konusunda çalışma yapan çok sayıda uluslararası örgüt bulunmaktadır. Bu örgütlerin en önemlisi olan Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun aldığı kararlara bakıldığında, sürdürülebilir kalkınma politikalarının şekillenmesi için altı temel önceliğin sağlanması gerektiği görülmektedir;

- Dünya barışının sürdürülmesi

- Büyümenin gözden geçirilmesi ve kalitesinin iyileştirilmesi
- Yoksulluk probleminin ve insan ihtiyaçlarının karşılanmasına çare aranması
- Kaynakların korunması ve zenginleştirilmesi ve nüfus artış probleminin çözülmesi
- Teknolojiye yön verilmesi ve risklerin yönetimi
- Çevre ve iktisadın birleştirilerek karar alma süreçlerine entegrasyonu

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Bin Yıl Kalkınma Hedefleri ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri bu temel unsurlar baz alınarak belirlenmiştir.

BM BİNYIL KALKINMA HEDEFLERİ

2000 yılının Eylül ayında Birleşmiş Milletler, Binyıl Zirvesini düzenlemiş ve Binyıl Deklarasyonunu yayınlamıştır. 189 ülkenin imzaladığı Binyıl Deklarasyonu barış, güvenlik, kalkınma, çevre, yardıma muhtaç grupların korunması, insan hakları ve yönetim konularını kapsamaktadır. Deklarasyon “Binyıl Kalkınma Hedefleri” olarak adlandırılan, 2015 yılında gerçekleştirilmesi planlanan belli amaçlara sahip bir dizi kalkınma hedefini uluslararası gündeme taşımıştır. Binyıl kalkınma hedefleri yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması, temel eğitim hakkı, kadınların konumu ve toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuk ölümlerine yönelik tedbirler, anne sağlığını iyileştirmek, salgın hastalıklarla

mücadele, çevresel sürdürülebilirlik ve kalkınmaya yönelik küresel ortaklıkların geliştirilmesi gibi 8 amaç ve bu amaçların altındaki 18 hedeften oluşmuştur. Hedeflerin 2015 yılına kadar gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Bu hedeflerin büyük çoğunluğu üzerinde tüm taraflar mutabakata ulaşmışlardır. Hedeflerin sayısal olması ve zaman sınırı nedeniyle ölçümler yapılması gereği ortaya çıkmıştır. Tüm dünyada yapılan izleme çalışmaları değerlendirildiğinde bahsi geçen hedeflere ulaşma yönünde kaynakların yetersizliği, yaşanan ekonomik krizler ve hükümet politikalarında konuya gereken hassasiyetin gösterilmemesi ülkelerin tamamının eşit hızda olmayan bir geliş-

me içinde olduğunu göstermiştir.

2014 Binyıl Kalkınma Hedefleri raporuna göre;

- Dünya genelindeki en büyük sorunun, tuvalet ve içme suyuna erişimde olduğu belirtilmektedir. Dünya genelinde halihazırda yaklaşık 1 milyar insanın tuvalete erişiminin bulunmadığı raporda dile getirilmiştir.
- 2013 yılında en az 300 bin kadının hamilelik ya da doğum sırasında hayatını kaybettiği belirtilmiştir. Anne ölüm oranını azaltmak için çok daha fazla ilerleme kaydedilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Yoksulluk ve eğitimsizlik ergenlik çağında doğum

oranının yüksek kalmasına neden olmaktadır.

- Küçük çocuklarda başlıca ölüm sebeplerinin zatürre ya da ishal olduğuna yer verilmiştir. Önemli gelişmeler yaşanmasına rağmen, dünya hala çocuk ölüm oranının azaltılması konusundaki Binyıl Kalkınma Hedefinde geride kaldığı belirtilmiştir.
- Dünya genelinde beş yaş altındaki çocukların yüzde 25'inin gelişimlerinin zarar gördüğü ve yaşlarına göre oldukça küçük kaldıkları belirtilmiştir.
- 1990 yılına göre, yüzde 40'lık bir gerileme olsa da dünya genelinde hala 162 milyon çocuğun kronik yetersiz beslenme ile karşı karşıya kaldığı belirtilmiştir.
- Küresel çapta yaklaşık bir milyar insan hala günde bir doların altında yaşamını sürdürmeye devam etmektedir.
- 2008 ve 2011 yılları arasında, ilko-

kul çağındaki çocuklar arasında okula gitmeyenlerin sayısı 3 milyon, 2011 yılında okula başlayan 137 milyon çocuktan 34 milyonu ilkokulun son sınıfına gelmeden okuldan ayrılma ihtimaline sahip, pek çok ülkede kız çocukları, özellikle ilköğretim ve orta-öğretim düzeylerinde, eğitim haklarından hala mahrum bırakılmaktadır.

- Birçok bölgede AIDS vakalarında azalma görülse de her yıl 2.5 milyon kişi bu hastalığa yakalanmaya devam ettiği raporda belirtilmektedir.
- Sera gazı salımindaki artış, acil müdahaleyi gerekli kılmaktadır. Ormanlar, gözle görülür bir hızla yok edilmeye devam etmektedir. Milyonlarca hektar ağacın her yıl yok olduğu ve bunun tehdit olmaya devam ettiği raporda belirtilmiştir.
- Resmi kalkınma yardımları artmasına rağmen yoksul ülkelerdeki fazla bir etki meydana getirmemektedir.

Yoksulluk oranı 1990 ve 2010 yılları arasında yarı yarıya azalmıştır; ama 1,2 milyar insan hala aşırı yoksulluk içinde yaşamaya devam etmektedir.

Göstergeler bu olmak birlikte, Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin insanların hayatlarında önemli değişiklikler yaptığı da gerçektir. Küresel açlık, hedef tarih olan 2015'ten 5 yıl önce yarı yarıya azaltılmıştır. Gelişmekte olan bölgelerdeki çocukların yüzde 90'ı şimdi ilkokul eğitimi alıyor ve ilkokula giden kız ve erkek çocuklarının sayısındaki eşitsizlik azaltılmıştır. Tüm sağlık göstergelerindeki ilerlemenin yanında sıtma ve tüberküloza karşı mücadelede de kayda değer bir ilerleme görülmüştür. Bir çocuğun beş yaşından önce ölme olasılığı son yirmi yılda neredeyse yarı yarıya azalmıştır. Bu, her gün on yedi bine yakın çocuğun kurtarıldığı anlamına gelmektedir. İyileştirilmiş su kaynaklarına erişimi olmayan insan sayısını yarı yarıya indirme hedefine de ulaşılmış görünmektedir.

2030 SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ

New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde 25-27 Eylül 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 193 ülkenin imzası ile kabul edilmiştir. Bu yeni gündem, insanlar, gezegen ve refah için bir eylem planıdır, aynı zamanda daha geniş özgürlük anlayışı içerisinde dünya barışını güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Her boyutuyla yoksulluğun ortadan kaldırılması sürdürülebilir kalkınma için vazgeçilmez bir gereklilik olarak değerlendirilmiştir. Tüm ülkeler ve paydaşlar işbirliği içinde hareket ederek bu planı uygulamaya koymaya çalışacaktır. Yayınlanan 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi ve 169 alt başlığı yeni Küresel Gündemin amaç ve boyutlarını göstermektedir. Bu alt başlıklardan 49'u (% 29) iyi gelişmişliği, 91'i (% 54) daha spesifik olarak güçlendirilmiş hedefleri ve geriye kalan 29'u (% 17) önemli çalışmaların yapılmasını içerir. Bununla birlikte, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin belirlenmesinde ve dağılımında 6 (altı)

temel unsur göz önünde bulundurulmuştur. Bu temel unsurlar insan onuru, refahı, adalet, ortaklık, yaşadığımız gezegen ve tüm insanlardır. Birleşmiş Milletler tarafından 2030 yılına kadar gerçekleştirilmesi belirlenen temel hedefler şunlardır.

Hedef 1: Her tür yoksulluğu, nerede olursa olsun sona erdirmek. Mevcut verilere göre insanlar günde 1,25 dolara günlük yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır, 2030 yılına kadar her yerde yoksulluğun bitirilmesi için yapılacak çalışmalar bu hedefe katkı sunacaktır.

Hedef 2: Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini sağlamak, beslenme imkânlarını geliştirmek ve sürdürülebilir tarımı desteklemek

Hedef 3: İnsanların sağlıklı bir yaşam sürmelerini ve herkesin her yaşta refahını sağlamak

Hedef 4: Herkesi kapsayan ve herkese eşit derecede kaliteli eğitim sağlamak ve herkese yaşam boyu eğitim imkânı tanımak

Hedef 5: Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve kadınların ve kız çocuklarının toplumsal konumlarını güçlendirmek

Hedef 6: Herkes için suya erişimi ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak

Hedef 7: Herkes için erişilebilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerji sağlamak

Hedef 8: Sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik kalkınmayı sağlamak, tam ve üretici istihdamı ve insan onuruna yakışır işleri sağlamak

Hedef 9: Dayanıklı altyapı inşa etmek, sürdürülebilir ve kapsayıcı sanayileşmeyi ve yeni buluşları teşvik etmek

Hedef 10: Ülkelerin kendi içindeki ve aralarındaki eşitsizlikleri azaltmak

Hedef 11: Kentleri ve insani yerleşim yerlerini herkesi kucaklayan, güvenli, güçlü ve sürdürülebilir kılmak

Hedef 12: Sürdürülebilir sorumlu tüketimi ve üretimi sağlamak

Hedef 13: İklim değişikliği ve etkileri ile

mücadele için acil adım atmak

Hedef 14: Okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını sürdürülebilir kalkınma için korumak ve sürdürülebilir kullanmak

Hedef 15: Karasal ekosistemleri korumak, restore etmek ve sürdürülebilir kullanımı sağlamak, ormanların sürdürülebilir kullanımı sağlamak, çölleşme ile mücadele etmek, toprakların verimlilik kaybını durdurmak ve korumak ile biyoçeşitlik kaybını durdurmak

Hedef 16: Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve herkesi kucaklayan toplumları

SONUÇ

2000 yılında düzenlenen BM Bin yıl Zirvesinde 15 yıllık periyot için tüm dünyada ulaşılmaması gereken hedefler Bin yıl Kalkınma Hedefleri olarak belirlenmiştir. Bu hedeflerle ilgili süreç içerisinde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. 2015 yılı sonrası kalkınma gündemi için ise belirlenen Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin küresel boyutta kapsamlı hedefler olduğunu söylemek mümkündür. Bu hedeflerle ekonomik, sosyal, kültürel, politik, sektörel ve yaşamsal olarak dünya ölçeğinde bir küresel değişimin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Hedefle-

teşvik etmek, herkesin adalete erişimini sağlamak, her seviyede etkin, hesap verebilir ve kucaklayıcı kurumlar inşa etmek

Hedef 17: Sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığın uygulama araçlarını güçlendirmek ve küresel ortaklığı yeniden canlandırmak

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, diğer bir deyişle Küresel Hedefler, tüm dünyanın 2015 yılına kadar yerine getirmek için taahhütte bulunduğu sekiz yoksullukla mücadele hedefi olan Binyıl Kalkınma Hedeflerinin üzerine inşa edilmiştir.

rinin hazırlık aşamalarında BM nezdinde Rio ve Newyork'ta yapılan tüm toplantılara en üst düzeyde katılım sağlamıştır. Kalkınmanın önemini kavramış olan Türkiye ulusal kalkınma planlarını da bu çerçevede hazırlamaktadır. Öyleki 1990 dan beri İnsani Gelişmişlik endeksi raporlarında yer alan Türkiye yıllar itibarıyla insani gelişme alanında derecesini yükseltmeye devam etmektedir. Bir parametre olarak ifade etmek gerekirse, Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yayımlandığı 2000 yılında İnsani Gelişim Endeksine göre 174 ülke arasında 85'inci sırada olan Türkiye, 2014 yılında 187 ülke arasında 69'uncu

Binyıl Kalkınma Hedeflerinde çok önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Bu ilerlemeler, hedefler ve amaçlarla desteklenen birleştirici bir gündemin değerini göstermektedir. Fakat kaydedilen ilerlemelere rağmen, yoksulluk hala herkes için en temel problem olmaya devam etmektedir. Bu minvalde, Yeni Küresel Hedefler ve daha geniş sürdürülebilirlik gündemi gitmekte ve yoksulluğun ana nedenlerine çözüm bulmayı hedeflemekle birlikte, evrensel bir ihtiyaç olan herkes için fayda sağlayan kalkınmayı sağlamayı amaç edinmektedir.

sıraya yükselmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma hedeflerinin en erken dönemde gerçekleştirilmesi için izleme ve değerlendirme mekanizmasının işlerliği çok önemlidir. Ayrıca tüm ülke hükümetlerinin iyi niyet ortaklığı, hedeflerin gerçekleşmesini kolaylaştırıcı rol oynayacaktır. Bu amaçla Birleşmiş Milletlere üye birçok gelişmekte olan ülkenin ve Avrupa Birliği benzeri uluslararası oluşumların Sürdürülebilir Kalkınma hedefleriyle uyumlu 2030 Yılı Ulusal Kalkınma Planı ve politikaları hazırlamaları da bu anlamda önemlidir. ■

KAYNAKLAR

- Aksu C. (2011), Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre, Güney Ege Kalkınma Ajansı, 25.10.2015
- Akçiçek A. (2015), 2014 İnsani Gelişme Endeksi ve Türkiye'nin İnsani Gelişme Performansı, Ankara.
- <http://www.sde.org.tr/userfiles/file/2014%20insani%20geli%C5%9Fme%20endeksi%20ve%20T%C3%BCrkiye'nin%20insan%20geli%C5%9Fme%20performans%C4%B1.pdf>, 01.06.2016
- Çelik Y. (2006) Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, Cilt:9, Sayı:1.
- DPT (2000), Sekizinci 5 Yıllık Kalkınma Planı, 2001-2005, Ankara.
- Jeffery J. (2006) Governance For A Sustainable Future. Public Health.
- WCED. (1987b) Çevre ve Kalkınma Komisyonu Raporu (Report of the World Commission on Environment and Development, General Assembly Resolution A/RES/42/187, New York, NY,(çevrimiçi).
- <http://www.un.org/documents/ga/res/42/ares42-187.htm>, 18.10.2015
- <http://unesco.org.tr/dokumanlar/duyurular/skh.pdf>, 15.10.2015
- <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/post-2015/sdg-overview.html>, 15.10.2015
- UN (2014), The Millenium Development Goals Report 2014.
- <http://www.tr.undp.org/content/dam/turkey/docs/Publications/mdgs/MDG%202014%20English%20web.pdf>, 13.10.2015
- Yılmaz Fikret. R. (2011), Sürdürülebilir Kalkınmanın Ölçülmesi ve Türkiye İçin Yöntem Geliştirilmesi, DPT, Yayın No: 2820, Ankara.

AJANSIMIZIN YENİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE BAŞKAN VEKİLİ GÖREVLERİNE BAŞLADILAR

Ajansımızın Yönetim Kurulu, Bakanlar Kurulu'nun 21 Haziran 2017 tarihinde yayımladığı yeni valiler kararnamesi ile değişti. Kararname ile Kocaeli Valisi Sayın Hasan Basri Güzeleğlu Diyarbakır Valiliğine, Adıyaman Valisi Sayın Abdullah Erin ise Şanlıurfa Valiliğine atandı. Ajansımızın sorumluluk alanında bulunan Diyarbakır ve Şanlıurfa valileri dönüşümlü olarak birer yıl ara ile Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Başkan Vekilliği görevlerini sürdürmektedirler. Bu kapsamda Diyarbakır Valisi Valisi Sayın Hasan Basri Güzeleğlu Ajansımız Yönetim Kurulu'nun yeni başkanı olurken, Şanlıurfa Valisi Sayın Abdullah Erin ise Yönetim Kurulu Başkan Vekili oldular.

Hasan Basri GÜZELOĞLU
Diyarbakır Valisi

22 Eylül 1964 Ankara doğumlu olan Hasan Basri GÜZELOĞLU idareci bir aileden gelmektedir. İlk, orta ve lise eğitimini yurdumuzun değişik yörelerinde tamamlamıştır. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünden 04.07.1985 tarihinde birincilikle mezun olan Güzeleğlu, 1985 yılında açılan İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı sınavını da birincilikle kazanarak Mülki İdare Amirliği mesleğine girmiştir. Şanlıurfa-Siverek ve Kütahya-Simav İlçeleri Kaymakam Vekilliği yapan GÜZELOĞLU, 1989 yılı Haziran ayında İçişleri Bakanlığında 74. Dönem Kaymakamlık Kursunu ikincilikle bitirerek tercihi ile Kahramanmaraş İli Türkoğlu İlçesine atanmıştır. Sonra sırası ile Elazığ İli Baskil İlçesi, Bitlis İli Güroymak İlçesi, Niğde İli Ulukışla İlçelerinde Kaymakam olarak görev yapmıştır. 10 Eylül 1997 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından başarısı doğrultusunda sınıf yükseltilerek İzmir İli Menderes İlçesi Kaymakamlığı görevine atanmıştır.

Hasan Basri GÜZELOĞLU;

01.02.2003 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2003/5221 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Gümüşhane Valiliği'ne, 25.08.2004 tarih ve 2004/7790 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Karaman Valiliği'ne, 04.04.2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2006/10355 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Samsun Valiliği'ne, 11.05.2010 tarihli ve 2010/407 Bakanlar Kurulu Kararı ile de Mersin Valiliği'ne, 15.09.2014 tarihli ve

2014/6780 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kocaeli Valiliğine, 21.06.2017 tarihli ve 2017/10458 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de ilimiz Diyarbakır Valiliğine atanmıştır.

1987 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından 1 yıllık süre için İngiltere'ye mesleki inceleme ve staj programı için gönderilen GÜZELOĞLU; Bakanlık ve Valilik düzeyinde çok sayıda Takdir ve Teşekkür belgelerinin yanı sıra çalıştığı il ve ilçelerin "Fahri Hemşerilik" beratları; bölge, il ve ilçe sivil toplum kuruluşlarından alınmış özel ödül ve başarı belgelerine sahiptir.

Hasan Basri GÜZELOĞLU, Türk İdareciler Derneği ve İçişleri Bakanlığı tarafından birlikte yapılan seçim sonucu 1996 yılı "Türkiye'de Yılın İdarecisi Hizmet Ödülü'nü almıştır. GÜZELOĞLU ayrıca 2002 yılında Türk İdareciler Derneği tarafından verilen '2002 Yılı İzmir'de Yılın İdarecisi Hizmet Ödülü'nü de almıştır. Vali Hasan Basri GÜZELOĞLU, ulusal düzeyde yayımlanan birçok basın organı ve dergi tarafından 'Yılın Valisi' ödülleri ve 2003 yılı Anadolu Gazeteciler Birliği GAP Oskarı ödül töreninde yılın 'En Başarılı Valisi' ödülleri kazanmıştır.

Ayşe GÜZELOĞLU ile yaşamını birleştiren Hasan Basri GÜZELOĞLU'nun 2 çocuğu ve 1 torunu bulunmaktadır. Yayımlanmamış bir adet Sosyolojik Araştırması olan GÜZELOĞLU, İngilizce bilmektedir.

Abdullah ERİN
Şanlıurfa Valisi

1969 yılında Mardin ili Savur İlçesi Gölbaşı köyünde doğdu. 1986 yılında Midyat Lisesini ve 1991 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesini ikincilikle bitirdi.

1992 yılında girdiği Kaymakamlık sınavını kazanarak Mülki İdare Mesleğine girdi. 1992-1995 yıllarını kapsayan kaymakam adaylığı staj döneminin bir yılını İngiltere'de üniversite ve dil okullarında, grup başkanı olarak, genel İngilizce ve sosyal politika alanında çalışmalar yaparak geçirdi.

Kaymakam adaylığı stajını, 62 kişiden oluşan dönemi ikincilikle tamamladı ve bu nedenle kuraya girmeden seçtiği Burdur ili Tefenni ilçesinde Kaymakamlık görevine başladı. Sırasıyla Gülşehir Kaymakam Vekilliği, Tefenni Kaymakamlığı, Doğanşar Kaymakamlığı, Bayburt Vali Yardımcılığı, Şırnak Vali Yardımcılığı (Habur Gümrü Kapısından Sorumlu Vali Yardımcısı) görevlerinde bulundu. Özellikle Habur Sınır Kapısı Mülki İdare Amiri olarak görev yaptığı iki yıl boyunca, ekonomik anlamda bölgenin ve aynı zamanda Mardin'in can damarı olan sınır kapısının iyileştirilmesi, geçişlerin kolaylaştırılması ve ihracatın arttırılmasına yönelik başarılı çalışmalara imza attı.

2001 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından Yüksek Lisans yapmak üzere İngiltere'ye gönderilmeye hak kazanan 10 mülki idare amiri arasında yer aldı. İngiltere Nottingham Üniversitesi Sosyoloji ve Sosyal Politika Fakültesindeki Yüksek lisans eğitimini, 'ÜSTÜN BAŞARILI' derece ile bitirdi.

İngiltere dönüşü; Ermenek Kaymakamlığı, Taşköprü Kaymakamlığı ve Cizre Kaymakamlığı görevlerinde bulunduktan sonra, 2005 yılında açılan Mülkiye Müfettişliği sınavını kazandı ve 2005-2009 yılları arasında Mülkiye Başmüfettişi olarak görev yaptı.

2009 yılı Haziran ayında, görev alanı Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illeri olan Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA) Genel Sekreterliği'ne atandı. Kurucu Genel Sekreter olarak kısa sürede kuruluş ve kurumsallaştırma çalışmalarını ve dört ilde teşkilatlan-

masını tamamladığı Ajans'ın, bir çok alanda Türkiye'deki en iyi ilk 3 ajans arasında yer almasını sağladı.

Bu süreçte, bölgenin ve Mardin'in Sosyo-Ekonomik kalkınmasını sağlamaya yönelik gelişme planları, çok sayıda stratejik raporun hazırlanması çalışmalarına öncülük etti. Ayrıca Genel Sekreterliğini yaptığı Ajans'ın ulusal ve uluslararası mali destek programlarının başarıyla uygulanmasını sağlayarak, Mardin'in ekonomik ve sosyal yapısına önemli katkılar sağlayan bir çok projenin hayata geçirilmesine yardımcı oldu.

Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliğinden 2012 yılında ayrılarak tekrar Mülkiye Başmüfettişliğine döndü. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun 'Türkiye'nin Kalkınma Ajansları Uygulamasının Değerlendirilmesi' konulu inceleme araştırma raporunun hazırlanması çalışmalarına katıldı.

2013 yılı Şubat ayından itibaren 2 yıl boyunca İçişleri Bakan Danışmanlığı görevinde bulundu. Danışmanlık yaptığı süre içinde Mardin'in kalkınması ve halkın temel sorunlarının çözümü için yoğun mesai sarf etti.

İngiltere ve Danimarka gibi ülkeler ile Türkiye'de ki çeşitli üniversite ve STK'ların; sosyal ve ekonomik politikalar, kamu yönetiminin yeniden yapılanması, insan hakları, kalkınma, yoksulluk, planlama gibi alanlarda düzenledikleri özel kurs ve seminerlere iştirak etti. ABD Dışişleri Bakanlığının davetlisi olarak bir ay süre ile 'Kamu-özel sektör işbirliğinin geliştirilmesi' modelleri ile ilgili inceleme-araştırma programına katıldı. Ayrıca, İsveç, İspanya, Birleşik Arap Emirlikleri, Suriye ve Irak gibi bir çok ülkede çeşitli alanlarda incelemelerde bulundu.

14 Haziran 2016 - 04 Temmuz 2017 tarihleri arasında Adıyaman Valisi olarak görev yaptı. 21 Haziran 2017 tarihinde yayınlanan 2017/10458 sayılı Valiler Kararnamesi ile Şanlıurfa Valisi görevine atandı.

İngilizce, Arapça ve Kürtçeyi iyi derecede konuşan Abdullah ERİN, evli ve 3 çocuk babasıdır.

ŞANLIURFA'DA TARİH YENİDEN CANLANIYOR PROJESİ GÖRÜCÜYE ÇIKTI

Avrupa Birliği kaynakları ile finanse edilen Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen Şanlıurfa'da Tarih Yeniden Canlanıyor Projesi Ankara ve Şanlıurfa'da düzenlenen etkinlikler ile kamuoyuna tanıtıldı. Göbeklitepe'nin korunmasına yönelik çalışmaların yanı sıra Şanlıurfa'da turizm altyapısının geliştirilmesine katkı sağlamayı hedefleyen proje turizm sektörü ve medya sektörüne tanıtıldı. Toplantıda konuşan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, "Şanlıurfa yalnız turizm açısından değil, Türkiye'nin kalkınması, gelişmesi, ihracatı hangi açıdan bakarsanız bakın Türkiye'nin lokomotif olacağı bir ilidir" dedi. Çelik, burada yaptığı konuşmada, Şanlıurfa'nın söz konusu projeye le şaha kalkacağını belirterek, tarım, tarih ve turizm şehri Şanlıurfa'daki Göbeklitepe'nin insanlık tarihinin avcılıktan tarıma geçiş dönemine ait bir tapınak olduğunu dile getirdi. Çelik, Göbeklitepe'nin belki de ilk tohumun toprağa atıldığı yer olması açısından çok önemli olduğunu vurguladı.

"Peygamberler Şehri" Şanlıurfa'nın ekonomik açıdan da öne çıkacak bir

il olduğuna dikkati çeken Çelik, "Yalnız turizm açısından değil, Türkiye'nin kalkınması, gelişmesi, ihracatı hangi açıdan bakarsanız bakın Şanlıurfa Türkiye'nin lokomotif olacağı bir ilidir. Yakın gelecekte sanayi yatırımlarından çok ciddi pay alan bir il haline gelecek. Altyapı çalışmalarımız devam ediyor. Şanlıurfa tarım alanında Gıda OSB ile bir marka şehir olacak. Turizm eserleriyle yalnızca Göbeklitepe ile değil, Halepli Bahçesi'yle, Halfeti'siyle, Harran'ıyla ve bütün eserleriyle dünya insanını kendisine meftun edecek değerlere sahip olan bir şehirdir."

Projenin Şanlıurfa'daki ikinci etap toplantısına Şanlıurfa Valisi GÜNGÖR Azim Tuna, Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanı Nihat Çiftçi, Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Özgür Öcal ile ilgili kuruluş temsilcileri katıldı.

Toplantıda konuşan Şanlıurfa Valisi GÜNGÖR Azim Tuna, önemli bir inanç merkezi olan Şanlıurfa'nın bu potansiyelini değerlendiremediğini söyledi. Turizmin gelişmesine yönelik çalışmalara

dünya standartların işlere imza atarak ancak başarılı olunabileceğini belirten Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Başkanı Nihat Çiftçi, "Valiliğimiz, Büyükşehir Belediyemiz, Karacadağ Kalkınma Ajansımız ve özel sektör işbirliği ile gerçekleştirilen projemizin dünya ölçeğinde ses getireceğine inancım tam. Projemiz ile her geçen gün turizmden dünya çapında potansiyeli olan Şanlıurfa'mıza önemli katkılar sağlayacaktır" dedi.

Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, "2009 yılında kurulan Ajansımız, sorumluluk alanında bulunan Diyarbakır ve Şanlıurfa'da turizm altyapısının geliştirilmesine yönelik birçok projenin hayata geçmesine öncülük etmiştir. Şanlıurfa'da Tarih Yeniden Canlanıyor Projesi ile kurum olarak yeni yeni olanakları öğrenme şansımız oldu. Sahip olduğumuz tarihi mirasımızın en değerli parçalarından biri olan Göbeklitepe'de proje kapsamında hassas bir süreci yürütülüyor. 2018 yılına kadar bitirilmesi öngörülen proje Şanlıurfa'da turizmin gelişimine önemli katkılar sağlayacaktır."

BÖLGESEL GELİŞME İÇİN ULUSLARARASI ÇALIŞTAY DİYARBAKIR'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Diyarbakır'da Karacadağ Kalkınma Ajansı'nca Bölgesel Gelişme İçin Etkin Ortaklıklar Çalıştayı gerçekleştirildi. Diyarbakır Valisi Hüseyin Aksoy, kentteki bir otelde düzenlenen çalıştayda yaptığı konuşmada, Diyarbakır olarak bölgedeki diğer illerle turizmde yeni hamleler ve çalışmalar gerçekleştireceklerini söyledi. Kalkınma ajanslarının Türkiye'nin kalkınması anlamında faaliyet yürüttüklerini anımsatan Vali Aksoy, şunları kaydetti: "Türkiye'de 26 bölgede bir kalkınma ajansı oluşturuldu ve bunlarda Türkiye genelinde çalışmalara başladı. Karacadağ Kalkınma Ajansı da bunlardan birisidir. Şanlıurfa ilimizle birlikte ajans olarak bölgenin gelişmesi ve kalkınması adına belirli çalışmaları ortaya

koymak ve sektörlerin daha iyi bir noktaya gelmesi adına yine illerdeki dinamiklerle birlikte ortak çalışmalar gerçekleştiriyoruz."

Vali Aksoy, kalkınma planlarının hazırlanmasında yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının önemli katkıları olduğunu dile getirerek, "Bölgenin gelişmesi ve kalkınması için bölge planları oluşturuluyor. Bölge planlarının hepsi de çevre düzeni planları ve belediyelerin yaptığı diğer planların üstünde onların üst ölçeğindeki bir planlama olduğunu da ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla kalkınma ajansımızın ortaya koyduğu bu planlar diğer planların da en üst planı olarak bundan sonraki çalışmalarımızda bize rehberlik ede-

cektir" ifadelerini kullandı.

Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral ise şunları söyledi: "Ajanslar 10 yıllık geçmişe sahip kurumlardır. Karacadağ Kalkınma Ajansımız ise 2009 yılından itibaren faaliyetini yürütmektedir. Kalkınma Bakanlığı tarafından bölgenin kalkınma faaliyetleri çalışmaları ajanslara devretilmiş durumdadır. 2009 yılında göreve geldiğimizde bir ön görüşme projesi hazırladık. Bu kısa süreli bir plandı. 2011-2013 yılları arasında yine bir plan hazırlamıştık ve o planı da tamamladık. Birde 10 yıllık süreci kapsayan bölge planları var. Tüm aktörler olarak çalışmalarımızdan haberdarsınız. Gerekli katkıları her zaman sunuyorsunuz."

YENİ PATENT KANUNU'NDAKİ SON GELİŞMELER DİYARBAKIR'DA TARTIŞILDI

Karacadağ Kalkınma Ajansı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü işbirliğiyle Diyarbakır'da Patent ve Marka Kanunu'ndaki Yeni Gelişmeler konulu toplantı gerçekleştirildi. Diyarbakır Büyükşehir Öğretmenevi'nde düzenlenen toplantıya Diyarbakır Valisi Hüseyin Aksoy, Cumhuriyet Başsavcısı Kamil Erkut Güre, Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü Hayrettin Bahçıvan- cı, Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, Patent ve Marka Kurumu Başkan Yardımcısı Dr. İbrahim Yaşar, DTSO Başkanı Ahmet Sayar, DTB Başkanı Engin Yeşil, kurum müdürleri ve akademisyenler katıldı

Diyarbakır'da ihtiyaç duydukları, eksik- liğini hissettikleri bir alanda bu toplantı- yı gerçekleştirdiklerini belirten Vali Ak- soy, şunları söyledi: "1996 ile 2016 yani patent ile ilgili yasal mevzuatın oluştu- rulduğu 1995'ten itibaren 86 başvuru ile Diyarbakır 36. sırada yer almış an- cak bu 86 başvurudan sadece 3 tanesi tescil edilmiş. Yani 86 başvurumuz var ama 3'ü tescil

edilmiş, yüzde 3,5 gibi bir başarı oranı- mız var. Bu da baktığımızda Türkiye ge- nelinde 74. sırada yer alıyoruz. Marka başvurularına baktığımızda da 3 bin 631 başvuru yapılmış ve bunun bin 912'si tescil edilmiş. Bunlara da baktığımızda yüzde 53'lük bir başarı var başvuru ile tescil edilen oran arasında. Sınai Mülki- yet başvurularına baktığımızda bugüne kadar 45 başvuru yapılmış bunun 15'i tescil edilmiş. Burada da başvuruda 48'inci sıradayız ve tescilde de 73'üncü sıradayız. En önemli hususlardan bir tanesi de Coğrafi İşaretleme. Coğrafi İşaretlemede Türkiye genelinde şu- anda 104 ürün işaretili. Diyarbakır'da da şuana kadar Coğrafi İşaretlemede ka- bul görmüş olan sadece 2 ürünümüz var; Diyarbakır karpuzu ve örgü peynir. 2 başvuru daha yapılmış bunlar; Di- yarbakır kadayıfı ve Karacadağ pirinci. Bu ikisi ile ilgili işlemler devam ediyor. Özellikle Diyarbakır bölgenin en önem- li şehirlerinden, kadim bir şehir, gerek tarihsel süreç içerisinde gerek

tarımsal anlamda gerek sanayi anla- mında bir çok birikime sahip önemli kentlerin başında geliyor."

Yaşar: Diyarbakır'dan Patent Başvurusu Çok Düşük

Patent ve Marka Kurumu Başkan Yar- dımcısı Dr. İbrahim Yaşar, nüfus, sanayi bağlamında bakıldığında Diyarbakır'da son 6 yıl patent başvurusu ortalaması- nın 6 adette kaldığını ve bunun çok dü- şük bir rakam olduğunu kaydetti. Yaşar, "Diyarbakır'ı nüfus itibarıyla bilge illeri sıralamasını yapmak istedim. Nüfus sayısı ile doğru orantılı, ekonomik du- rumla da bu alakalıdır. İstatistik değ- lere baktığımızda kadim bir şehir olan, geçmiş çok uzaklara dayanan, nüfusu itibarıyla çok daha ilerde olmasını bek- lediğimiz Diyarbakır'ımız şuanda iller arasında Diyarbakır 12. sırada. 8'inci ile 16'ıncı illere arasına baktığımızda mar- ka başvurularında son sırada olduğunu görüyoruz" dedi.

YENİ YATIRIM HAMLESİ PAKETİ DİYARBAKIR'DA ELE ALINDI

Diyarbakır Valiliği öncülüğünde düzenlenen Uluslararası Diyarbakır Sempozyumu kapsamında "Yeni Kalkınma Hamlesi ve Diyarbakır" başlıklı toplantı gerçekleştirildi. Diyarbakır Esnaf ve Sanatkarlar Odası (DESOB) Seminer Salonu'nda gerçekleştirilen toplantıya Dünya Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hakan Gölbaş ile Dünya Gazetesi yazarı Rüştü Bozkurt Ajansımızın davetlisi olarak katıldı. Toplantıda bir sunum gerçekleştiren Ajansımız Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, Başbakan Binali Yıldırım'ın 4 Eylül 2016 tarihinde açıkladığı Doğu ve Güneydoğu Yatırım Destek Hamlesi paketine yatırımcıların yoğun ilgi gösterdiğini söyledi. Genel Sekreterimiz Maral,

"Başbakanımızın Diyarbakır'da paketi açıklamasının ardından geçen yaklaşık iki ayda 71 yatırımcı ajansımızı bizzat ziyaret etti. Bunların arasında tekstil, makine ve ekipman imalatı, gıda ürünleri imalatı, mobilya, metal, bitkisel ve hayvansal ürünler imalatı alanında faaliyet gösteren firmalar bulunuyor" dedi.

DÜNYA Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hakan Gölbaş ise şunları söyledi: "Karacadağ Kalkınma Ajansı'nın yürüttüğü Gıda İhtisas OSB çalışması hızlandırılmalı. Tekstil kent projesi hayata geçirilmeli. İstanbul ve çevresindeki hazır giyimciler başta olmak üzere bölgeye yatırım yapmak istediklerini açıklıyorlar. Yeni paket, daha önce hazır giyimcilerin özellikle talep ettikleri,

mevcut makinelerini bölgeye taşımalarına imkân tanıyor. Dahası destekleniyor. Tekstil ve konfeksiyon üreticilerinin bölgeye gelişini hızlandıracak altyapının hazırlanması kritik önemde."

DÜNYA Gazetesi yazarı Dr. Rüştü Bozkurt "Türkiye tarihi boyunca hiçbir zaman bu boyutta teşvikler uygulanmadı. Oldukça kapsamlı 6. Bölge teşvik programına ek olarak açıklanan cazibe merkezleri paketi getiriliyor. Siyasi iradenin niyeti iyi. Bu hamle için bütçeye özel olarak kaynak konuldu. Ancak bunları takip edecek, geri bildirim alacak, eksikleri tespit edecek, aksaklıkları düzeltecek mekanizmaların da eş zamanlı olarak kurulmalı" dedi.

GENEL SEKRETERİMİZ DR. HASAN MARAL'DAN GENÇLERE GİRİŞİMCİLİK SUNUMU

Diyarbakır Valiliği, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Dicle Üniversitesi öncülüğünde; Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, Diyarbakır Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Ajansımızın destek ve katkılarıyla bu yıl 5'incisi düzenlenen Diyarbakır İstihdam, Kariyer ve Girişimcilik Fuarı (DİYİF 2017), Dicle Üniversitesi Kongre Merkezinde gerçekleştirildi. Fuarın ikinci gününde Ajansımız Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral gençlere "Günümüzde Girişimcilik" konulu bir sunum gerçekleştirdi. Ajansımız Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, "Ülkemizde firmaların ömrü maalesef 10 yıl kadar. Bunun temel nedeni girişimcilerin uzun vadeli düşünmemeleri. Biran önce para kazanma düşüncesi. Genç girişimcilerin ilk olarak kendilerine sorumluları gerekenin "bu işi niçin yapmalı-

yım?' olmalı. Kaynak arayışı en son unsur konumunda. Dünyayı derinden etkileyen girişimlerin temelinde çok iyi bir fikir yatmaktadır. Başarılı olacağına inandığınız fikirlerinizde ısrarlı olmalısınız. Ancak uzun yıllar süren çalışmalarınız sayesinde başarıyı yakalayabilirsiniz. Hayal kurmaktan vazgeçmeyin, iş yaşamınızda karşılaşabileceğiniz sorunlar karşısında yılmadan çalışmaya

devam edin" dedi.

Şirketlerin Liseli Patronları

Sunumun ardından Ajansımızın katkı sağladığı Diyarbakır Sur Meslek Teknik ve Anadolu Lisesi öğrenciler tarafından kurulan ve aralarında tekstil ile tasarımın bulunduğu birçok alanda üretim yapan şirket yetkilileri çalışmalarını hakkında katılımcıları bilgilendirdi.

OSTİM'İN 'YENİLENEBİLİR ENERJİSİ' DİYARBAKIR'A GÜÇ KATAÇAK

17 ana sektör 139 işkolunda, 5 bin 200 firma ve 60 bin çalışanıyla Türkiye'nin en önemli Organize Sanayi Bölgelerinden biri olan OSTİM'in enerji sektöründeki başarısı Diyarbakır için örnek olacak. OSTİM Bölge Müdürü Adem Arıcı, TEMSAN Genel Müdür Yardımcısı Ahmet Sedat Önal, OSTİM Yenilenebilir Enerji ve Çevre Teknolojileri Kümelmesi Başkanı Yaşar Çelik ile üyelerinden oluşan heyet, Ajansımız Genel sekreteri Dr. Hasan Maral ile bir araya geldi.

OSTİM Bölge Müdürü Başkanı Adem Arıcı, "Dünyanın sayılı sanayi bölgelerinden biri olan OSTİM, kuruluşundaki

vizyonu zamanla geliştirerek, bugün ülkemizde ve çevre ülkelerde örnek bir kalkınma modeli olmuştur. Sadece model olarak kalmayan OSTİM aynı zamanda yerli sanayinin milli bir kimlik kazanmasında öncü rol üstlenmiştir" dedi.

OSTİM Yenilenebilir Enerji ve Çevre Teknolojileri Kümelmesi Yönetim Kurulu Başkanı Yaşar Çelik ise şunları söyledi: "Küme olarak, yerli üreticilerin yenilenebilir enerji ve çevre teknolojileri sektöründeki üretim yetenekleri ve ulusal/uluslararası rekabet gücü ve pazar paylarını artırmayı amaçlıyoruz. Aynı zamanda sektörün tüm paydaş-

ları arasında iş ve güç birliğini artırarak ülkemizde sektörün gelişime katkı sağlıyoruz. Ziyaretlerimiz kapsamında yaptığımız görüşmelerde Diyarbakır'da yenilenebilir enerjide önemli fırsatların olduğunu gördük. Karacadağ Kalkınma Ajansı ile işbirliği yaparak bölgede yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin potansiyeli harekete geçirmeyi planlıyoruz."

Ajansımız Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral; heyete ziyaretlerinden dolayı teşekkür ederek, bu denli birikime sahibi bir ekibin tecrübesinden istifade etmek istediklerini ve hızlı bir şekilde ortak çalışma yapmayı hedeflediklerini belirtti.

KÖRFEZ ÜLKELERİNDEN 50 KİŞİLİK İŞ ADAMI HEYETİ

Aralarında Suudi Arabistan, Bahreyn, Katar ve Kuveyt'in bulunduğu Körfez Ülkelerinden 50 işadama Karacadağ Kalkınma Ajansı ile Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı işbirliği ile Diyarbakır ve Şanlıurfa'da temaslarda bulundu. Özellikle tarım sektöründe faaliyet gösteren firmaların CEO'larının yanı sıra üst düzey yöneticilerinden oluşan alım heyeti, Diyarbakır ve Şanlıurfa'nın Körfez ülkelerine açılımında öncü rol oynayacak. Arap İş Adamların yanı sıra Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı (TYDTA) Körfez Ülkeleri Temsilcisi Dr. M. Mustafa Göksu katıldığı toplantıda konuşan Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, şunları söyledi: "İşadamlarını yerli firmalar ile buluşturacağız. Aralarında Suudi Arabistan, Bahreyn, Katar ve Kuveyt'in bulunduğu Körfez Ülkelerinde tarım ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren 50 işadamını ilimize ikili görüşmeler yapmak üzere davet ettik.

Misafirlerimiz arasında ülkelerinin ticaret sanayi odası başkanları, tarım bakanlığı yetkilileri ile firmaların CEO olarak görev yapan işadamları bulunuyor. Bununla birlikte Türkiye Yatırım Tanıtım Destek Ajansının üst düzey yetkilileri aramızdalar. Biz bu çalışma ile iki ülke arasında ikili işbirliklerinin artırılmasını ve ticaret köprüsü oluşturulmasını hedefliyoruz.."

Hamad: Yem Sektöründe Yatırım Yapmak İsteriz

Arap işadamları heyeti adına toplantıda konuşan Suudi Arabistanlı CCI Group CEO'su Majed Hamad " Suudi Arabistan ile Türkiye arasındaki ticaret hacmi azdır. Fuar esnasında yapılacak görüşmelerde alımlar yaparak iki ülke arasındaki ticaretin artırılmasını amaçlıyoruz. Ticaret alanında lojistik faaliyetler çok önemli. Burada önemli olan bir başka nokta ise bu fiyat düzenlemesinin hükümetler arasında yapılması gerekiyor. Suudi Arabistan'da hayvan yemi sana-

yisinin geliştirilmesi mümkündür" dedi.

Göksu: Tarımda Ortak Yatırım Olanakları Var

Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı (TYDTA) Körfez Ülkeleri Temsilcisi Dr. M. Mustafa Göksu ise şunları kaydetti: "Bölgesel kalkınma ajansları ülkelerin yanı sıra bölgelerin ve illerin ihracatlarını artırmaları açısından büyük öneme sahip kurumlar. Karacadağ Kalkınma Ajansı da Diyarbakır ve Şanlıurfa'nın ekonomide yeni fırsatlar yakalamasında kilit konumda olacaklardır. Suudi Arabistan'da iki yıl sonra ziraat yasaklanacak. Yurtdışında üretilen malların yüzde 50'sini Suudi Arabistan'a satma şartıyla Suudi Arabistan yurtdışından yatırım yapanlar firmalara yatırım bedellerinin yüzde 75'e destek veriyor. Bu bizim arayıp da bulamadığımız fırsat. Dolayısıyla, inşallah bu konuda Türkiye'nin önü açıktır. Diyarbakır güzel bir kent, hepsi ova, insanı çalışkan ve insan gücü çok. İnşallah

ETİNDEN DİYARBAKIR VE ŞANLIURFA'YA ÇIKARMA

bundan sonra bu tip heyetleri daha da çoğaltacağız.

Vali Aksoy: Körfez Ülkeler İle İlişkilerimizin Gelişmesi İçin Çalışacağız

Heyetle bir görüşme gerçekleştiren Diyarbakır Valisi Hüseyin Aksoy, "Böyle geniş bir heyeti Diyarbakır'da görmekten dolayı çok büyük memnuniyet duyduk. Bu ziyaret hem fuar sebebiyle bir araya gelmeye hem de ürünlerin tanıtılmasına ve karşılıklı olarak iş adamlarımızın görüşmeler yaparak ticaretin gelişmesine önemli bir katkı sağlayacaktır. Diyarbakır Türkiye'nin tarım ve hayvancılık bakımından potansiyeli en yüksek illerinden birisidir. Bu ziyaretin bundan sonra da ticaretin gelişmesine katkı sağlayacağını temenni ediyorum. Elbette bu ziyaretlerin yatırıma dönüşmesi için yürüttüğümüz çalışmalarımızı sürdüreceğiz"

Rumeli: Ziyaret ülkeler arası Ticarete Önemli Katkı Sağlayacak

Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkan Yardımcısı Mustafa Rumeli ise yaptığı açıklamada şunları ifade etti: "Başbakanlık Yatırım Ajansı olarak Karacadağ Kalkınma Ajansı ve Türk Hava Yolları işbirliği ile Suudi Arabistan ve diğer Körfez ülkelerinden gelen 50 iş dünyası temsilcileri için sektörel tanıtım faaliyeti gerçekleştiriyoruz. Diyarbakır ve Şanlıurfa'daki tarım ve hayvancılık sektörlerine ve bu alanlarda muhtemel yatırım ve işbirliği imkânlarını misafirlerimize tanıtmaktayız. Misafirlerimiz, bölgede bu konularda büyük bir ticaret ve yatırım potansiyelinin mevcudiyetini ilk elden gözlemlene imkânı elde

ediyorlar. Aynı zamanda, bölgenin iş dünyası temsilcileri ile yakından tanışma imkânı buluyorlar. Karacadağ Kalkınma Ajansı ile yürüttüğümüz bu kapsamlı ve önemli etkinliğimiz ile son dönemde hız kazanan ve süratle gelişmekte olan ülkemiz ve Körfez ülkeleri arasındaki ilişkilere katkı sağlamayı hedefliyoruz."

İşadamları heyeti ziyaretleri kapsamında Şanlıurfa Valisi Güngör Azim Tuna ile bir araya geldi. Toplantıya Vali Tuna'nın yanı sıra GAP Bölge Kalkınma İdaresi (GAP BKİ) Başkanı Sadrettin Karahocagil, Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, Türkiye Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkan Yardımcısı Mustafa Rumeli ile yetkilileri katıldı.

Şanlıurfa'da tarım ve hayvancılık alanındaki çalışmalarla ilgili bilgi alan iş adamları, yetkililerle iki ülke arasında yapılacak yatırımlarla ilgili değerlendirmede bulundu. Toplantıda Vali Tuna, kentin tarım ve hayvancılık alanında önemli bir konumda olduğunu belirterek, GAP projesi ile birlikte bu çalışmaların daha da arttığını söyledi. Vali Tuna, "Yabancı yatırımcıları burada görmek güzel. Şanlıurfa yıllardan beridir, insanların huzur ve güven içinde yaşadığı bir kenttir. Burada geniş bir topluluğu besleyen potansiyel var, burada gelecekte hem tarımda hem hayvancılıkta, ticarete çok önemli fırsatlar var iş gücü sıkıntısı yok. Burada yatırım yapmak isteyenlerle ilgili devletin sunduğu çok önemli destekler var. Bizde kentte koordineli çalışarak burada yatırım yapmak isteyen insanlara da yardımcı oluyoruz" şeklinde konuştu.

DR. MURAT ŞEKER'DEN DİYARBAKIR YAŞAM KALİTESİ ARAŞTIRMASI

Diyarbakır Valiliği öncülüğünde düzenlenen “Uluslararası Diyarbakır Sempozyumu” kapsamında Ajansımız bir dizi etkinlik düzenledi. Etkinlikler kapsamında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Doç. Dr. Murat Şeker, tarafından “Diyarbakır Yaşam Kalitesi Araştırması” konulu bir sunum gerçekleştirildi. Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi seminer salonunda gerçekleştirilen toplantıya Ajansımız Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, öğretim üyeleri ile öğrenciler katıldı. Sunumda Diyarbakır ile tüm ilçelerdeki temel yaşam hizmetlerine ulaşım konusunda veriler ortaya konuldu. Çalışmanın önemli verileri ortaya koyduğunu belirte Şeker şunları söyledi: “Çalışmanın çıkış noktası ve belki de

benzer çalışmalardan olan farkı; yaşam kalitesini içeren çalışmalarda genellikle sadece nicel verilerin kullanılmasına karşın, bu çalışmada hem nicel hem de nitel verilerden faydalanılacak olmasıdır. Çünkü yaşam kalitesi, hem mevcut durumun hem de mevcut duruma ilişkin algının yansıtılması açısından büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak bu çalışmada bir yandan yaşam kalitesi endeksini oluşturan somut verilerden, öte yandan yaşam kalitesine yönelik algının tespit edilebilmesi için anket sonuçlarından yola çıkılmıştır. TRC2 Bölgesi’nde toplam 3.000 anket yapılmış olup anket, il ve ilçe nüfuslarıyla orantılı olarak dağıtılmıştır. Buna göre Diyarbakır’da ve Şanlıurfa’da 1.500’er anket tamamlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda

araştırmaya temel teşkil edecek veriler, temel göstergeler, ekonomik yapı, çevresel yapı ile kentsel ve kişisel yaşam başlıkları olarak 4 ana kategoride gruplandırılmıştır. Temel göstergeler alanında demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik verileri derlenmiş ve alt endeksler üretilmiştir. Ekonomik yapı alanında ise, ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar, turizm ve tarım alt endeksleri oluşturulmuştur. Çevresel yapı başlığı, altyapı, çevre ve ulaşım verilerini içermekte iken; kentsel ve kişisel yaşam başlığı kentsel ve kişisel memnuniyete dönük algı verilerini kapsamaktadır. Böylece TRC2 Bölgesinde ilçe düzeyinde toplam 127 değişken, endeks hesaplamasına dâhil edilmiştir.”

ŞANLIURFA TURİZMİNİN CANLANMASI İÇİN BAŞARILI MODELLER İNCELENİYOR

Avrupa Birliği kaynakları ile finanse edilen Ajansımız tarafından yürütülen Şanlıurfa'da Tarih Yeniden Canlanıyor Projesinin uygulama aşamasında başarılı modeller yerlerinde inceleniyor.

Göbeklitepe'nin korunmasına yönelik çalışmaların yanı sıra Şanlıurfa'da turizm altyapısının geliştirilmesine katkı sağlamayı hedefleyen projenin başarılı olması için bir dizi ziyaretler gerçekleştirilecek. Ziyaretlerin ilki Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Şanlıurfa Turizm Platformu, Şanlıurfa Turizmi Geliştirme Birliği, TÜMSİAD ve Karacadağ Kalkınma Ajansı'ndan temsilciler katılımıyla Mardin'de gerçekleştirildi. Ziyaretler Şanlıurfa ilindeki turizm yönetim modeli ve yapısını güçlendirmek için

Mardin'deki turizm sektörü paydaşları ile görüşmek ve fikir alışverişinde bulunmak amacıyla yapıldı.

Çalışma ziyareti sırasında katılımcılar Mardin ilinde uygulanan ve AB tarafından finanse edilen Mardin'de Sürdürülebilir Turizmin Geliştirilmesi projesinin sonuçlarını yerinde görme ve ildeki turizm koordinasyonundaki zorluk ve fırsatlar hakkında bilgi alma ve benzersiz el sanatları ile hediyeyle eşya geliştirilmesi konusunda deneyimlerini paylaşma fırsatı buldular.

Çalışma ziyareti esnasında Şanlıurfa Çalışma Ziyareti Grubu; Mardin Valiliği, Mardin Müzesi, Deyrulzafaran Manastırı, Mardin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Dicle Kalkınma Ajansı ve Mardin Artuklu Üniversitesi gibi kilit paydaşlar ve mevkidaşları ile görüştü. Projenin Ekip Lideri Mary McKeon, "Çalışma

ziyaretlerimiz, projemizin uygulama aşamasında belirlediğimiz yönetim danışma grubunun kapasitesini artıracaktır. Bu ziyaretlerimiz önümüzdeki dönemlerde Türkiye'nin değişik illerinde uygulanan başarılı projeleri inceleme ziyaretlerimizin ilk etabını oluşturmaktadır. Bu tür ziyaretler projenin hedeflerine ulaşmasına değerli katkılar sağlayacaktır" dedi.

McKeon, çalışma ziyaretinde gerçekleştirilen toplantılar, sunumlar ve görülen turizm ürünlerinin, miras sit alanlarının yönetimi, turizm personelinin eğitimi ve becerilerinin artırılması, destinasyon yönetimi ve pazarlama, turizme yönelik miras/dini yerlerin yönetimi, turizmde kamu özel ortaklığı ve turizm master planı gibi Şanlıurfa projesinde yer alan çeşitli bileşenlerle bağlantılı olduğunu ifade etti.

ŞANLURFALI İŞADAMLARI ESKİŞEHİR'E ÇIKARMA YAPTI

Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası (ŞUTSO) organizasyonu ile gerçekleştirilen, Şanlıurfalı iş adamları ve sanayicilerin birlikte katıldığı, Eskişehir teknik inceleme ve iş gezisi tamamlandı. Karacadağ Kalkınma Ajansı koordinesi ve Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası (ŞUTSO) organizasyonu ile Şanlıurfa Vali Yardımcısı Ufuk Akıl, Organize Sanayi Bölge Müdürü Yunus Emre Aksu, ŞUTSO Meclis Başkanı Mustafa Taş, Kayyum Heyeti Üyesi Mehmet Emin Bayaslan, Meclis Üyeleri Mehmet Çalışkan, Adil Kılıç, Mahmut Akaslan, Bedir Süzer, Genel Sekreter Vekili Vedat Tekatlı, Karacadağ Kalkınma Ajansı Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Yunus Çolak, ASKON Şanlıurfa Şube Başkanı Orhan

Şahin, Şanlıurfa Organize Sanayi Yönetim Kurulu Başkan Vekili Mithat Arhan, Şanlıurfa Evren Sanayi Kooperatifi Başkanı Mustafa Arslan'ın da aralarında bulunduğu yaklaşık 20 kişilik heyet, Eskişehir'e gerçekleştirdiği teknik inceleme ve iş gezisini tamamlayarak Şanlıurfa'ya döndü.

7-9 Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleşen organizasyonda ilk gün kültürel aktivite ile geçti. Heyet, Eskişehir'in en önemli merkezlerinden olan, 400 bin metrekare alan üzerine kurulu Bilim, Sanat ve Kültür Parkı (Sazova Parkı) içerisinde yer alan, Türk Dünyası Bilim Kültür Sanat Merkezi, Türk Dünyası Şaheserleri Parkı, Sualtı Dünyası gibi dikkat çeken merkezlerde yetkililerden bilgi aldı. Bilim, Sanat ve Kültür Par-

kı'ndaki programın ardından heyetin ikinci gün gerçekleştirilen programda ilk durağı Eskişehir Ticaret Odası oldu. Şanlıurfalı iş adamları ve sanayicilerden oluşan heyeti, Yönetim Kurulu Başkanı Metin Güler ve Yönetim Kurulu üyeleri karşıladı. Eskişehir Ticaret Odası toplantı salonunda gerçekleşen toplantıda konuşan ETO Başkanı Metin Güler, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası'nın Eskişehir'e ziyaretinden memnuniyet duyduklarını belirtti. Eskişehir'in ticaret ve sanayi potansiyeli ilgili detaylı bilgi paylaşımında da bulunan ETO Başkanı Metin Güler, Eskişehir Ticaret Odası'nın yürüttüğü projelerle Odanın son üç yılda 13 milyon liraya yakın tasarruf ve 19 milyon lirayı aşan hibe ve sponsorluk geliri sağladığını ifade etti.

İŞ DÜNYASININ 'DEVLERİ' DİYARBAKIR'DA EKONOMİ KONUŞTU

Türkiye iş dünyasının önde gelen isimleri, TÜRKONFED'in 39. Girişim ve İş Dünyası Konseyi'nde Diyarbakır'da bir araya geldi. 39. Girişim ve İş Dünyası Konseyi, bu yıl Diyarbakır Sanayici ve İş İnsanları Derneği (DİSİAD) ev sahipliğinde hafta sonunda Diyarbakır Radisson Blu Hotel'de yoğun katılımı gerçekleştirildi. Konsey; Türkiye'nin önde gelen sanayicilerini ve bürokratlarını bir araya getirdi. Toplantılarda TÜRKONFED üyeleri arasında etkin bir işbirliği kurulmasını amaçlayan "Ticaret Köprüsü Görüşmeleri" de yapıldı.

Konseyde konuşan Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci şunları söyledi: "Güvenliğin bu bölgeler ve Türkiye için ne kadar önemli olduğunu biliyoruz. Türkiye bir yandan PKK, bir yandan DEAŞ, bir yandan FETÖ terör örgütü ile mücadele ederken bir taraftan da Türkiye'yi büyötmeye gayret gösteriyor. Her alanda Türkiye büyüyor, büyümeye devam ediyor. Cumhurbaşkanımızın dediği gibi 'batıda ne varsa doğuda da onlar olacak' mantığıyla hareket

ederek bölgeye gerekli alt ve üst yapı yatırımlarını aynı mantık içinde devam ettiriyoruz."

Eker: Kediye kedidir demesini öğrenmemiz lazım

Önceki Dönem Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Eker ise; "Çatışma olmasının diyoruz. Kediye kedidir demesini öğrenmemiz lazım. Devletin iyi niyetle yaklaştığı ve barış olması için gayret gösterdiği çözüm sürecinde bu salon da bulunan iş adamlarının yakınlarının Lice'ye dağa kaçınıp sorgulandığını ve onlardan haraç alındığını biliyoruz. 2012 yılında açıklanan teşvik paketinde Diyarbakır için inanılmaz güzel imkânlar vardı. Güvenlik yoksa bomba patlıyorsa, 15 tonluk kamyonlarla şehre girilip patlatılıyorsa, emniyete tünel kazıp patlama gerçekleştiriliyorsa, polis şehit ediliyorsa, o şehirdeki insanlar güvenlikle ilgili kaygı taşır" şeklinde konuştu.

Diyarbakır Valisi Hüseyin Aksoy "Başbakan Binali Yıldırım tarafından Diyarbakır'da açıklanan Cazibe Mer-

kezleri Projesi'nde Diyarbakır'ın en yüksek müracaat alan illerden biri olduğunu anımsatan Vali Aksoy, "1.6 milyonluk nüfusuyla Diyarbakır Türkiye'nin 12. büyük kenti. 33 ayrı medeniyete ev sahipliği yapmış. Tarihsel zenginlikleri, doğal güzellikleri ve ekonomik potansiyeli ile Türkiye'nin önemli şehirlerinden" dedi.

Kadooglu: Ortak Akıl ve Ortak Gelecek Vizyonu için Geldik

Bölgelerarası gelir dağılımındaki adaletsizliğin giderilmesinin ülkemizin kalkınma hamlesinin de lokomotif olabileceğinin altını çizen ve bu bakış açısıyla Türk iş dünyasını Diyarbakır'da, "ortak akıl ve ortak gelecek vizyonu" ile bir araya getirdiklerini belirten TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Tarkan Kadooğlu: "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da başlatılacak kalkınma hamlesi Türkiye'nin geleceğinde önemli bir sıçrama yaratacaktır. Siyasi ve ekonomik olarak bu kalkınma hamlesini Diyarbakır'dan başlatmak anlamlı bir etki olacaktır" diye konuştu.

TÜRSAB BAŞKANI ULUSOY: BAVULLARINIZI HAZIRLAYIN ŞİMDİ DİYARBAKIR'A GİTME ZAMANI

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Başkanı Başaran Ulusoy, "Burada 81 vilayetimizden Diyarbakır'a, Diyarbakır'dan da diğer vilayetlerimize kucaklaşma turlarını başlatacağız. Ramazan'dan sonra ilk turumuzu Rize'den başlatıyoruz. Bu şehirde hayat var. Vatandaşlarımıza sesleniyorum, şimdi Diyarbakır'a gitme zamanı. Lütfen valizlerinizi hazırlayın" dedi.

Diyarbakır Valiliği koordinasyonunda, Diyarbakır Turizm Platformu üyeleri, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, Diyarbakır Ticaret Borsası, Karacadağ Kalkınma Ajansı, Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Dicle Üniversitesi, Sur Belediyesi ve TÜRSAB Diyarbakır Bölge Yürütme Kurulunun ortaklaşa düzenlediği "Diyarbakır Turizm Buluşması" turizm sektörünün zirvesine sahne oldu. Toplantıya Diyarbakır Valisi Hüseyin Aksoy, TÜRSAB Başkanı Başaran Ulusoy, TÜRSAB Yönetim kurulu, tur operatörleri, AK Parti Milletvekili Eubekir Bal, Cumhuriyet Başsavcısı Kamil Erkut Güre, DTB Başkanı Engin Yeşil, DTSO Başkanı Ahmet Sayar, Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral ile iş dünyası temsilcileri katıldı.

Vali Aksoy: Diyarbakır, Türkiye'nin Önemli Bir Şehri

Programda konuşan Diyarbakır Valisi Hüseyin Aksoy, Diyarbakır'ın turizm potansiyellerini yeniden paylaşma ve turizmden Diyarbakır'ın daha fazla pay almasını sağlamak adına bu organizasyonu gerçekleştirdiklerini söyledi. Diyarbakır'ın turizm değerlerini tur operatörlerine anlattıklarını belirten

Vali Aksoy, "Diyarbakır'da önümüzdeki süreçte yeni organizasyonlar gerçekleştirilmesi için taleplerimiz ilettik. Diyarbakır Türkiye'nin önemli bir şehri ve önemli bir kültürel değerlere sahip bir kent. Uluslararası havalimanıyla, otelleriyle önemli bir alt yapıya sahip bir kent ve Diyarbakır'ın turizmden daha fazla pay alması adına da bu tanıtımı gerçekleştirerek Diyarbakır ile ilgili önyargının ortadan kalkması ve Diyarbakır'ın Türkiye'nin diğer şehirleri gibi güvenli bir şehir olduğunu herkes tarafından bilinmesini arzu ettik. Bu bağlamda çağrımıza karşılık veren TÜRSAB'a bağlı seyahat acentelerine Sayın Başaran Ulusoy'un şahsında tekrar teşekkür ediyorum. Bu çalışmamızın Diyarbakır'da turizmi daha farklı noktaya taşımasını diliyorum" ifadelelerinde bulundu.

Ulusoy: 2018 Yılında Diyarbakır'da İnanç Sempozyumunu yapacağız

TÜRSAB Başkanı Başaran Ulusoy ise, Diyarbakır ne kadar güvenliyse, İstanbul ve Trabzon'un da o kadar güvenli olduğunu belirterek, "Biz bunu yerinde arkadaşlarımızla gördük. Bu çalıştayın hem Diyarbakır hem bölge için

olumlu geçeceğine inanıyorum. Evet, bu şehirde hayat var. Diyarbakır moda değildir. Moda bugün var yarın yok. Diyarbakır marka bir kenttir. Bu markanın üzerindeki tozu almaya çalışıyoruz. Arkadaşlarım tur programlarına Diyarbakır'ı koyacaklar" diye konuştu. Kültür varlıklarını, gastronomiyi, gezmeyi, eğlenmeyi, yürüyüş mekanlarını hep birlikte yerinde gördüklerini anlatan Ulusoy, şunları kaydetti: "İnanıyorum ki, Diyarbakır 80'li yıllarda yaşamış olduğu o güzellikleri hep beraber elbirliğiyle yaşayacağız ve yaşatacağız. Burada 81 vilayetimizden Diyarbakır'a, Diyarbakır'dan da diğer vilayetlerimize kucaklaşma turlarını başlatacağız. Bu şehirde hayat var. Müziğiyle, yöresel yemekleriyle ve rahatlığıyla bambaşka bir Diyarbakır gördük. Vatandaşlarımıza sesleniyorum, şimdi Diyarbakır'a gitme zamanı. Lütfen valizlerinizi hazırlayın. Otellerimiz çok güzel, restoranlar çok güzel, tava-ciğer çok güzel. Herkesi Diyarbakır'a bekliyorum. Diyarbakır gezilecek kent, Diyarbakır yaşanılacak bir kent. 2018 yılında altıncısı hemen hemen bine yakın yabancı vatandaşlarımızın da olacağı İnanç Sempozyumu'nu Diyarbakır'da yapacağız."

DİYARBAKIR VE ŞANLIURFA'DA SURİYELİ GÖÇMENLERİN İŞ GÜCÜNE KATILIMI İÇİN AKADEMİK ÇALIŞMA

Diyarbakır Sosyal Kalkınma ve Geliştirme Derneği, Suriye Dostluk Derneği, Dicle Üniversitesi ve Ajansımızın 2016 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında gerçekleştirdiği "Diyarbakır ve Şanlıurfa'da Suriyeli Göçmenlerin İşgücü Piyasası Analizi Projesi"nin kapanış toplantısı Dicle Üniversitesi Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi.

Toplantıya Diyarbakır Vali Yardımcısı Mehmet Çağrı Özpolat, Dicle Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Talip Gül, Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Eyyüp Tanrıverdi, Prof. Dr. Tahsin Kılıçoğlu, Ajansımız Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, STK Temsilcileri öğretim üyeleri ve öğrenciler katıldı. Toplantının açılış konuşmasını gerçekleştiren Proje Yürütücüsü ve Dicle Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bahar Burtan Doğan, Suriye'deki iç savaştan coğrafi, dini ve kül-

türel yakınlık sebebiyle en çok etkilenen ülkenin Türkiye olduğunu söyledi.

Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde istihdam edilen Suriyeliler üzerinde uyguladıkları anket yoluyla sığınmacıların sosyo-demografik özellikleri, eğitim durumları ve Suriye'deki yaşamlarına dair bilgiler edinmeye çalıştıklarını belirten Doğan, araştırma sonucunda, işgücündeki yığılmanın büyük ölçüde 21-40 yaş aralığında gerçekleştiği ve işgücüne katılanların büyük kısmının evlerini geçindirmek üzere çalışan evli aile reislerinden oluştuğu bilgisine ulaştıklarını kaydetti.

Dünya genelinde 240 milyon göçmen olduğunu ve bunlardan 64 milyonunun zorunlu sebeplerden dolayı göç ettiğini aktaran Ajansımız Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, şöyle konuştu: "Türkiye Lübnan ile dünyada en fazla göçmen

barındıran ülke. Türkiye yardım etme konusunda dünyada bir numara. Suriyeliler kendini Türkiye vatandaşı olarak hissediyor. Araştırma bulgularında Suriyelilerin kendi ülkelerine gidip oradaki gayrimenkullerini satıp, Türkiye'ye yerleşmeyi planladıklarını görebiliyoruz. Bu tarz çalışmaların geleceğe ışık tutacağını ve eylem planlarında bunların dikkate alınmasını düşünüyoruz."

Diyarbakır Sosyal Kalkınma ve Geliştirme Derneği Başkanı Kadriye Esra Aygün ise 2011 yılında Suriye'deki başlayan iç savaşın ardından Suriyelilerin Türkiye'ye sığınmaya başladığını anımsattı. Türkiye'nin Suriyelilere kucak açarak büyük destek sunduğunu vurgulayan Aygün, "Hiç bir ülkenin gösteremeyeceği cesaretti gösterdik. Biz savaş ortamında bombalardan kaçan, çıplak ayakkabı ile gelen yaklaşık 4 milyon insanı ülkemize aldık. Bu Avrupa'da bir çok ülkenin nüfusundan fazla. Biz bunları doğru yönetmek zorundayız. Eğer biz bu 4 milyon insanı yönetebilir isek ülkemiz için bir kazanım, bir renk olacak" dedi. Vali Yardımcısı Mehmet Çağrı Özpolat ise özellikle eğitilmiş Suriyelilerin Avrupa'ya gitmek yerine Türkiye'de kalıp ülkemiz adına katma değer üretmelerini sağlamak adına aralarında doktor, mühendis, avukat gibi meslek gruplarından sığınmacıların vatandaşlığa kabul edilmesi yönünde çalışmalar yürütüldüğünü dile getirdi. Toplantı sonunda projeye katılanlardan dolayı Dicle Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Talip Gül ve Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral'e birer teşekkür plaketi sunuldu.

SUR'DA YAŞANAN OLAYLARIN DİYARBAKIR EKONOMİSİNE ETKİLERİ AÇIKLANDI

Karacadağ Kalkınma Ajansı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında desteklenen ve Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) tarafından yürütülen Sur'da Yaşanan Olayların Kent Ekonomisine Etkilerinin Analizi projesinin sonuçları açıklandı.

Liluz Otel'de gerçekleştirilen basın toplantısına DTSO Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Sayar, Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, DTSO Yönetim Kurulu Üyeleri, Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi Direktörü Prof. Dr. E.Fuat Keyman, İNGEV Uzmanı Aysen Ataseven ve İPM uzmanı Ayşe Köse katıldı.

Toplantının açılış konuşmasını yapan

DTSO Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Sayar, 1.000 işletme ve 200 çalışan ile yapılan saha çalışması ve analiz raporunun Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi ve İNGEV (İnsani Gelişme Vakfı) işbirliğinde hazırlandığını belirterek, raporun içeriği ve sonuç bildirgesi hakkında kısa bir bilgilendirme yaptı. DTSO Başkanı Ahmet Sayar'ın projenin amaçları ile ilgili yaptığı konuşmanın ardından söz alan Prof. Keyman, Diyarbakır'ın bölge için önemli bir konumda bulunduğu, bu nedenle ilin yaşadığı ekonomik sorunların çözümünün bölgeye önemli katkı sağlayacağını söyledi.

Ajans olarak Sur'da yaşanan ekonomik sorunların tespiti için çalışmalara katkı

sağladıklarını belirten Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Hasan Maral, "DTSO'nun yanı sıra DESOB, DİKAD ile birçok kurum ve kuruluşa destek vererek, yaşayan olayların tespiti ve çözüm önerileri hakkında saha çalışması yapılmasını sağladık. Milli İstihdam Seferberliği ile Cazibe Merkezleri Programı kapsamında yaşadığımız yoğun yatırım taleplerinin hayata geçmesi sayesinde bölge ekonomisinde kayda değer gelişmeleri yakında göreceğimize inanıyoruz" dedi.

Çalışmada şu tespitlere dikkat çekildi: "Sur olaylarının ardından küçük işletmelerin çalışan sayılarında yüzde 43 azalma yaşandığı gözlemlendi. Sur dışında faaliyet gösteren kısmen daha büyük işletmelerdeki çalışan sayılarında yüzde 39 azalma yaşandı. Sur içinde işletmesi bulunanların yüzde 92'si işlerinin azaldığını, yüzde 7'si ise tamamen bittiğini dile getirdi. Sur dışı işletmelerin yüzde 56'sının bölge ülkeleri ile iş hacmi küçülmüş, yüzde 30'u ise bitti. Sur dışında faaliyet gösteren işletmelerin yüzde 91'i ortamın normalleşmesinin ticari faaliyetlerini sürdürebilmek için ekonomik destekten daha öncelikli görmektedir."

LİCE'DE ORGANİK TARIMI EĞİTİMLİ ELLER YAPACAK

Diyarbakır'ın Lice ilçesinde organik tarım artık eğitimle ivme kazanıyor. Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından uygulanan GAP Organik Tarım Değer Zinciri Pilot Uygulamaları Mali Destek Programı kapsamında Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nce hayata geçirilen Lice Organik Tarım Projesi'nin ikinci etabında üreticilere yönelik eğitim çalışmaları start aldı.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı tarafından geçen yıl başlatılan ve bu yıl ikinci etabı uygulanan proje çerçevesinde Lice ilçesinde 30'a yakın üreticiye iki gün boyunca organik tarım konusunda eğitim verildi. Lice'ye bağlı 12 mahallede yaygınlaştırılması amaçlanan proje, çiftçilere umut kapısı oldu. Proje kapsamında çiftçiler, bölge illeri ve Türkiye'nin farklı bölgelerindeki çiftçiler ile bir araya gelerek deneyimlerini paylaşacak. Geçen yıl kurulan Organik Tarım Pazarı'nın ise Daralan, Duru, Çeper,

Ergin ve Kırılan Tarım Kalkınma Kooperatifi sayesinde kurumsallaşması sağlanacak.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı çalışanlarından ve Proje Koordinatörü Nevzat Demir ise şunları söyledi: "Projemizin ilk etabında önemli başarılar elde etmemizin ardından Büyükşehir Belediyemiz, bu yıl ikinci etabı hayata geçirme kararı aldı. Amacımız organik tarım konusunda üreticimizin bilinçlendirerek, sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaktır."

Daralan, Duru, Çeper, Ergin ve Kırılan Tarım Kalkınma Kooperatifi Başkanı Abdulsamet Pekdemir, "Çalışmalarımıza 4 ay önce başladık. Yaklaşık bir aylık sürede üye sayımız 65'i buldu. Yoğun bir ilgi ile karşılaşıyoruz. Amacımız Lice'de organik tarımı geliştirmek ve çiftçimizin bu yolla zenginleşmesini sağlamak. İlk etapta patlıcan, salatalık,

domates, biber, kiraz, badem ve ceviz üretmek istiyoruz. Pazarlama konusunda sıkıntı çekmeyeceğimizi düşünüyoruz. Eğitime üyelerimiz ve diğer çiftçiler yoğun ilgi gösteriyor. Yıllarca üretimden umduğunu bulamayan yöre çiftçisinin üzerinde bir bitkinlik ve çaresizlik vardı. Proje çiftçilerimiz için büyük bir umut kapısı oldu" dedi.

Eğitime katılan çiftçilerden Ahmet Dolu ise şunları söyledi: "Biz aile olarak sebze başta olmak üzere ekim yapıyoruz. Hayvancılık ile uğraşıyoruz. Kurduğumuz kooperatif ile hayallerimizi gerçekleştirmek istiyoruz. Yıllarca geleneksel yöntemler ile gerçekleştirdiğimiz üretimden yeterince gelir elde edemedik. Bunu nedenle Lice Organik Tarım Projesine dâhil olduk. Yaptırdığımız analizler bize toprağımızın organik tarıma çok uygun olduğunu gösterdi. Bu proje sayesinde sahip olduğumuz değerler ile hayallerimizi gerçekleştirmeye şansına sahip olacağız."

CAZİBE PROGRAMININ MERKEZ İLLERİ

DIYARBAKIR – ŞANLIURFA

*Büyüyen ekonomiden payınızı almak için
Şimdi Yatırım Zamanı!*

www.investdiyarbakir.com

www.investsanliurfa.com

15 TEMMUZ DESTANI

ŞEHİTLERİMİZE VE
GAZİLERİMİZE
SAYGIYLA...

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Himayelerinde

